

Și spun aceasta, că fiecare dintre voi zice: Eu sunt al lui Pavel, iar eu sunt al lui Apollo, iar eu sunt al lui Chefa, iar eu sunt al lui Hristos! Oare s-a împărtit Hristos? Nu cumva s-a răstignit Pavel pentru voi? Sau fost-ati botezati în numele lui Pavel? (I Corinteni, 1., 12 - 13)

**credință
iubire
speranță**

PUNCELE CARDINALE

**Anul III,
Nr.8/9
aug - sept.
1993**

24 pagini - 100 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulație în afara României : AUSTRIA, GERMANIA, FRANTA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

MISTERUL CONTINUITĂȚII

Nu înțetăm să ne închipuim - căci dintr-o noii și mai îngăduie luxul amintirilor personale? - cum arată presa românească interbelică. Statisticile lipsesc, colecțiile sunt incomplete, citatele, rare, și marile figuri, uitate, dar sentimentul că nu ne mai ridicăm la nivelul celor de atunci nu fîne de reflexul idealizant, paseist, ci de jalea evidentă a zilei de azi. Că se scria înegal, și firesc, dacă ne gândim la fundalul sociologic al exploziei de presă pe care România a cunoscut-o după Marea Unire. Majoritatea "gazetelor" - multe dintre ele elemere, deci cu atât mai greu evocabile - erau scrise de tărani cu diplome apusene, de funcționari ministeriali dornici să-și flăteze guvernul, de avangardisti evrei, de socialisti excitați sau de literați rătăciți în politică. În mare, s-ar putea spune că actualii făcători de presă românească corespund aceleiași tipologii. Si totuși, diferențele de ton, de altitudine și de atitudine sunt enorme. Pe atunci, instituțiile noastre - începând cu Universitatea și terminând cu Justiția sau Presa - nu-și puteau reprosa decât tinerețea (și eventual dilatantism legat de aceasta), dar niciodată - ca acum - incompetența, irresponsabilitatea, reau-voință sau apatia. Si tot pe atunci, exista în țară o elită intelectuală de dreapta, dispărută aproape total în urma etnocidului bolșevic. Diferențele nu se limitează, din păcate, la sfera instituțională sau la mentalitatea grupului dominant, ci trece și pe planul imaginariului colектив. Într-o societate cu rânduială tradițională, șocul modernității era complet amortizat de mitul omului învățat. Eruditul, savantul, teologul, universitarul, filozoful, jurnalistul de mare clasă, toate aceste ipostaze ale autorității culturale sau spirituale erau - deși mesianizante cu acordul uneori vanitos al respectivilor - impozante, directoare și creațoare de opinie. Astăzi nu mai există nici personalități de calibru acelora, dar nici un public în stare să le consacre, să le respecte și să le urmeze.

Sigur că se vor găsi unele capete de afiș posonit care vor spune că l-au cîșt, cu privirea de acum, pe un Nae Ionescu și au fost dezamăgiți. Acest tip de judecată depreciativă infloreste mai cu seamă în presa stângistă a momentului, care se ocupă frenetic cu demolarea dreptei intelectuale interbelice. Chestiunea e prost pusă. Când comuniștii ne sufocau cu date comparative ancorate în anul satodic 1939 (în raport cu care producția sărise în aer de 20, 30 sau 80 de ori), ei comiteau un fals de proporții, bazat pe condamnarea ideologică a "vechiului regim": dacă trecutul murise, dinamica lui globală trebuia înghețată la punctul zero al noii cronologii. După același tipic decontextualizat (bazat pe regresul dialecticii către mecanism) dezamăgiții de azi îl situează pe Nae Ionescu (dar și pe alții) într-un fel de ocean întors. Acești critici de ocazie - care sunt gata să o facă pe proștii pentru că se cred, sărmanii, mai deștepti decât toți - uită că dacă generația formată de Nae Ionescu nu ar fi fost obligată să aleagă între pușcăriile exil, discipolii săi îar și ridicat moștenirea până la un punct care nu le-ar mai fi permis lor, acum, să deplină "limitele" magistrului. Dacă Mircea Eliade ar fi rămas în țară, Universitatea din Chicago nu ar fi fost neapărat orfană, dar Bucureștiul ar fi devenit, cu siguranță, capitala istoriei comparate a religiilor, aşa cum fusese, o vreme, cea la bizantologie. Acest tip de scenariu răsturnat ar putea fi aplicat tuturor colaboratorilor "Gândirii", pe care i-a așteptat nu

(continuare în pag 2)

ANDREI ZIMBREANU

**REEDUCAREA
DE LA AIUD**

pag. 6

**IN CĂUTAREA
LEGIUNII
PIERDUTE**

pag. 8

**DICTATURA
IMAGINII**

pag. 10

**LUMEA ARABA
ADEVAR
SI
PREJUDECATA**

pag. 18-19

D
R
E
P
T
U
L
A
R
E
P
U
I
C
A

Domnule Redactor - Sef,

Îmi permit să vă adresez textul ce urmăză, cu rugămintea să binevoiți a-l publica în proximul număr, ca drept de replică la articolul din *Puncte Cardinale* (Mai 1993, pag.14) în care este citat numele meu. Cunoscând personalitatea D-voastră, sunt încrezător că nu veți pregea să-l acceptați, deși stiu din proprie experiență - că diferite publicații din România de astăzi nu respectă această regulă elementară. Cu mulțumiri anticipate și deosebită stîmă.

Duiliu Sfîntescu

"Mișcarea Legionară a devenit un capital care trebuie furat."

("Gazeta de Vest". Mai 1993)

Redactorul D-voastră, cel cu o sumedenie de pseudonime, scrie: "Domnii Duiliu Sfîntescu (Franța) și Simion Ghinea (România) sunt cei cărora le revin... atât meritul cit și răspunderile recente apariții a volumului intitulat *Din luptele tineretului român* (1919-1939)".

Realitatea este cu totul diferită de versiunea "ilustrului" redactor. Se impune deci necesitatea prezentei replici. Iată, în rezumat, ce s-a petrecut. Am conceput și alcătuit acest volum adresat tineretului român de astăzi, ca o supremă datorie a vieții mele față de memoria intermeiorului Mișcării Legionare, pentru cei doi ani - ultimii din viață sa - în care mi-a îngăduit să mă afu zi de zi pe lângă el.

Am pregătit și am adus filmele necesare pentru imprimărie, precum și o sumă importantă, în dolari, strânsă cu strădanie și sacrificii, pentru imprimarea a 13000 de exemplare în România. Neputând însă veni în ţară decât pentru scurte perioade, am dat o procură și am lăsat acea sumă, precizând că înțelegem să iau în primire exemplarele integral plătite de mine și să le dau destinația pe care o socoteam potrivită cu scopul meu. Era dreptul meu incontestabil.

Profitând de anumite legături personale și ideologice cu imputernicul meu, grupul D-lui Ghinea a pus pur și simplu stăpânire pe întregul stoc de cărți, care-mi aparțină de drept, și a lansat o difuziune nedorită de mine, la un preț de vânzare ridicat în mod arbitrar de la 600 la 1000 și 1500 de lei, realizând astfel un beneficiu considerabil. Pe trudă mea, pe banii mei și împotriva voinei mele!

Cu inimaginabile greutăți, cu încă alte cheltuieli și mai cu seamă prințro zbatere grea de suport la vîrsta mea, am izbutit să recuperez o parte din volume, dar acțiunea proiectată de mine, a rămas definitiv zădărnicită.

Restul articolelor lui n-ar fi meritat nici un răspuns, autorul fiind prea bine cunoscut căitorilor D-voastră pentru suficiență și ifosul cu care abordează chestiuni ce depășesc modestul cadru al competenței și cunoștințelor de care dispune. În cazul de față, dumnealui critică lipsă unui pretins "profesionalism" (al său, desigur!), fără să fi conceput esențialul: spiritul în care a fost conceput și realizat volumul...

Exemplu similar de astfel de comportament abundă înprolificării activității redacționale. Așa, de pildă, în *Puncte Cardinale* din Februarie 1993 (pag.13), aduce critici revistei "Decembrie" erijându-se, prezumtos, că dacă, acolo unde s-ar fi covenit mai degrabă respect, admiratie și dragoste (da, domnule redactor!) față de copiii care o scriu și care, cu avântul lor tinerește, l-ar putea apostola căndva zicându-i, de exemplu: "Dă-te jos de la catedră, Domnule! Unde ai învățat că Principele Alexandru Cantacuzino ar fi fost fiul Generalului?" (*Puncte Cardinale*, Iunie 1993, pag.13).

Și tot în *Puncte Cardinale* (Mai 1993, pag.16), se dedă la cea mai deșăntățită îngrămădire de adjective, batjocorind fără sfînală generația mea și vădindu-se incapabil să o înțeleagă și să o respecte.

DUILIU SFÎNTESCU

P
R
E
C
I
Z
A
R
I
N
E
C
U
S
A
R
E

De obicei Dreptul la replică se publică pur și simplu, fără precizări suplimentare din partea Redacției. Cu condiția, firește, ca el să cuprindă referiri clare și oneste, iar nu simple furii personale. Din păcate, autorul replicii de mai sus, domnul ing.dr.Duiliu Sfîntescu, contravine condițiile menționate. Considerațiile respective suferă de exces de orgoliu și de o înveninare greu de înțeles la adresa cuiva care, cu alte ocazii, chiar în paginile acestei reviste, a scris vorbele cele mai frumoase atât despre domnia-să, cât și despre generația interbelică.

Redactorul în cauză, dl.Răzvan Codrescu, s-a străduit să fie nepărtinitor și să-și argumenteze afirmațiile. Noi nu credem că tocmai "suficiență", "ifosul" și "incompetență" sunt calitățile sale definitoare. Dacă ar fi fost așa, noi am fi fost primii care să luăm măsuri în consecință.

Exagerarea gradului de rudenie între Generalul Cantacuzino-Grănicerul și Printul Alecu Cantacuzino reprezintă o scăpare cu totul lățurănică și care nu stărbește cu nimic justitia criticii formulate în nota respectivă. Autorul nu se ocupă acolo de genealogia Cantacuzinilor, ci demasca confuzia între două personalități notorii, pe care "Noua Dreaptă" le topea într-o singură.

În privința revistei "Decembrie", nimeni n-a scris mai elogios despre ea, în mai multe rânduri, decât redactorul nostru. Reproșurile patetice ale domnului Sfîntescu sunt fără obiect. În *Puncte Cardinale* au și fost preluate de altfel, cu îngăduință realizatorilor, mai multe articole din publicația menționată, pe care cu toții continuăm să o prețuim.

În nota referitoare la volumul *Din luptele tineretului român*, redactorul nostru a formulat niște observații precise, lesne verificabile. Ne-am fi așteptat ca domnul Sfîntescu să nu le eludeze, ci să aducă, eventual, explicații sau contraargumente. Impresia lipsei de profesionalism editorial n-ar fi trebuit să-l supere, domnia-să nefiind editor propriu-zis, ci eminent inginer (deci foarte bun profesionist, dar în altă direcție).

Domnul Sfîntescu se rezumă la o frază de început, deranjându-l probabil faptul că ar avea de împărțit "meritele" cu altcineva (respectiv cu domnul Simion Ghinea de la Fundația Buna-Vestire). Redactorul nostru-cum e și firesc- nu s-a gândit că editorul public al unei cărți s-ar putea să nu aiă nici un merit, nici o răspundere și nici un drept în privința cărții respective! Nimeni n-a îndrăznit să se gândească vreo clipă ca domnul Sfîntescu, ce jine atât la calitatea de om principal, s-ar fi putut folosi de domnul Simion Ghinea doar ca de o unealtă, bună de azvărtil după întreburițare! Ne îngrozim la gândul că noi însine am fi putut deveni astfel de "unele".

Nu știm în ce-a constat exact "înțelegerea" dintre cei doi și nici nu ne interesează. Credem însă că domnul Sfîntescu exagerază când afirmă că volumul s-ar fi vândut și cu 1500 de lei. Noi am aflat că ceva mai degrabă despre prețul de ...300 lei.

Cât despre ideea cuprinsă în motto ("Mișcarea Legionară a devenit un capital care trebuie furat"), domnul Sfîntescu poate sta liniștit; noi nu umbram să-i furăm "capitalul". Numai să aiă domnia-să grija să nu-l risipăască singur...

Și, în încheiere, o constatare care ne-a intristat: se pare că domnul Sfîntescu, asemenea cătăru lui personaj notoriu, preferă să aiă mai degrabă "slugi" decât "prietenii"...Noi nu i-am putut oferi, din păcate, decât prietenia noastră.

GABRIEL CONSTANTINESCU

(continuare din pag.1)

amurgul fertil al vieții în libertate, ci temnița politică.

Jocul cu ipotezele retroactive nu învăță morții și nici duhul lor tutelar. Fapt este că plecăm din nou la drum cu o zestre împuținată și haotică. Dacă ar fi să mă rezum la obstacolele cele mai grave, să aminti, în ordine: a.lipsa de cunoștințe: atâtă timp că noile generații școlare vor obține bacalaureatul fără să știe măcar crezul (niceo-constantinopolitan), ele nu vor putea avea nici un crez politic de dreapta; de aici, b. lipsa de oameni: pe lângă rarii supraviețuitori, noii soșiți sunt poate entuziaști, dar aproape niciodată suficient de instruiți pentru a putea contracara, cu argumente și referințe solide, sofismele și bibliografiile "subțiri" ale stângii post-comuniste; lucrurile se vor putea ameliora abia după ce Filozofia și Teologia vor produce două/trei promoții nearunite marxismului sau ritualismului gol; c. lipsa de fonduri: când în România, mariile averi se fac în contul "Securității de piață", când țiganul e împărat și primarul corrupt, când bugetul cultural al Statului traduce interesele neocomunismului proteic și când Biserica însăși este epuizată de inflație, e greu să faci un cotidian de dreapta sau o presă ortodoxă percutantă, cu îndeajuns impact popular pentru a se putea finanța, pe termen mediu și lung; d. în ultimul rând, dar nu pe ultimul loc, lipsa unei drepte politice autentice: tot ceea ce ruinele comunismului au putut produce, în chip de dreapta debilă, se cheamă "liberalism" - o doctrină confuză pentru toată lumea (succedând cu "doctrinarii" ei), un elan dezordonat către înăvățarea promptă și, până una-alta, un prilej de dezbinare care completează, alături de schisme din PAC, deruia parțial camuflată a Convenției Democrate.

Există, chiar în prezența acestor lipsuri, sau datorită ei, destule temeuri de speranță. Dar nu o speranță electorală, ci una religioasă, bazată pe categoria mistică a elementului național încă neafirmat. Că nu trebuie să încrucisăm

brațele în așteptarea a ceea ce adversarii noștri ar numi "o erupție de iraționalism", e limpede ca lumina zilei. Pentru orice inscredincios, Dumnezeu lucrează necontenit, nesfînțit de programele omenești și de împasurile temporare ale istoriei. În chiar clipă aceasta, Duhul Sfânt său reușește într-un număr nedefinit, dar suficient, de case românești, caracterele din care va fișni, mâine, energia unei Renașteri. Când am citit, de pildă, cartea despre Petre Tuțea scrisă de un tânăr teolog care abia a împlinit 20 de ani, mi-am spus: iată, noua generație a și răsărit, de nicăieri și de pretuindeni, din soaptele unor învățători de taină, din clandestinitatea unor lecturi fugare, din misterul unei continuități spirituale care se țese pe deasupra istoriei și a catastrofelor. Această altă continuitate, axată pe adeverata închidere a parantezel bolsevice și pe regăsirea stadiului atins de reflecția interbelică asupra identității naționale, această punte aruncată subit în față

ochilor noștri sceptici nu este decât lucrarea lui Hristos în susținută unei români care învăță, scărbită fiind de abuzul patriotard, să redevină ea însăși.

Există în noi, cel care ne-am adunat în jurul unei găndiri de dreapta, tentația de a face, cu risipă stilistică, cronică unui miracol așteptat. O asemenea digresiune visătoare trebuie oprită din start. Avem nevoie să ne strângem laolaltă, să ne cunoaștem, să organizăm acțiuni în largul societății pentru a nu rămâne captivi în plase bunelor intenții care își ajung. Un singur exemplu: la toamnă se va organiza a treia Conferință Națională a Laicatului Ortodox. Iată un excelent prilej pentru a pregăti de acum, în paginile revistelor creștine sau în alte locuri, bazele unei strategii ortodoxe care să pună la lucru inteligențele și să contureze o pragmatică, inclusiv politică. Răspunsurile stau în capetele și susținutelor tuturor celor care - crezând în Hristos și în valorile românești - s-au saturat nu numai de un oarecare Ion Iliescu, ci de minciuna în care se îngroapă, pe zi ce trece, destinul nostru colectiv.

MISTERUL
CONTINUITĂȚII

ERA INSCHENARILOR

Biserica este o instituție sacră; ea urmărește mantuirea oamenilor, prin tainele instituite de Iisus, pe care le administrează credincioșilor. Aceasta este, după o expresie mai modernă a teologiei, dimensiunea verticală a Bisericii. Dar Biserica are și o dimensiune orizontală, extensiunea ei în lume, având ca scop apărarea individului, lupta împotriva nedreptărilor, îngrijirea bolnavilor, consolarea celor nefericiți, vizitarea celor din închisori, conform celor spuse de Iisus la Matei 25; 35-36:

"Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc, însetat am fost și Mi-ați dat să beau, străin am fost și Mi-ați gol am făsi și Mi-ați primii îmbrăcat, bolnav am fost și Mi-ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la Mine".

Acesta este sensul care ne-a determinat să publicăm articoulul de mai jos, pe care-l scoatem din ziarul *The Washington Post*, de Mărti, 10 august 1993, sub titlu "Demianik's Uncertain fate: villain or victim", scris de Phillip Terzian. Extragem punctele esențiale:

"Dupa cum șiție fiecare, D-l Demianik s-a născut în săracie rurală, în Ucraina, a fost luat în armata sovietică în timpul celui de-al doilea război mondial și s-a căzut prizonier de germani. Aici a incetat certitudinile. D-l Demianik afiră că a rămas prizonier la Nemții detracțorii săi afiră că a mers voluntar, ca paznic, la un lagăr de concentrare și că a fost un faimos specimen de "Ivan cel Groaznic" la Treblinka. După război, vine în America și lucrează 36 de ani la o fabrică de automobile din Cleveland, Ohio. Nu demult, i s-a retrăs cetățenia, de către Departamentul de Justiție și a fost extrădat Israelului, pe motiv că ar fi mișină în legătură cu trecutul lui, atunci când a căzut pe teritoriul Americii. De ce către Israel? Răspunsul nu este greu de găsit: Statele Unite, Israel și alte țări au dezvoltat o energie deosebită în ultimii ani, cu scopul de a prinde și pedepsi pe criminalii de război germani din 1939-45. În funcție de punctul dumneavoastră de vedere, aceasta este o admirabilă formă de a cheltui banii contribuabililor, sau o curioasă formă de răzbunare tribală..."

Nu cunosc însă nici un oficiu special al Departamentului de Justiție american dedicat identificării, urmăririi și arestării criminalilor de război sovietici de pe teritoriul Statelor Unite. Amintesc că Stalin a ucis mai multe milioane decât aliații său Hitler, în același timp. Firește că Israelul nu are nici un interes în astfel de lucruri. Ceea ce este însă turbidor este complicitatea Statelor Unite. După toate standardurile americane, jurisdictia Israelului în această problemă este foarte chinuită: D-l Demianik este acuzat de crimile făcute de un cetățean sovietic la ordin german, în timpul războiului, în Polonia. Cum a putut fi el răpit, juridicește, de către Statele Unite, pus într-un proces - spectacol și condamnat la moarte într-o fară inventată în 1948, situată în Sudul Siriei și în Estul Egiptului?! Las acest fapt desculțările de către istoricii ului și al vîitorului. În orice caz, d-l Demianik a fost plasat pe o platformă în Israel, unde autobuzele încărcătoare cu copii de școală erau aduse să se zgădăscă la el. După multe dramatice și larg publicate acuzații, aduse de "martori oculari" din lagările de concentrare, d-l Demianik a fost condamnat la spânzurătoare. Se întâmplă însă că astăzi există deplină evidență că d-l Demianik (aza cum și a susținut mereu) nu a fost Ivan cel Groaznic și Curtea Supremă a Israelului a anulat condamnarea. Spre a netea puțin pastunile extremiștilor locali, Curtea a cerut ca d-l Demianik să fie reluat pentru un posibil proces pe alte acuzații, nemulțime și fără legătură cu cazul judecat. Bun, aceasta este calitatea justiției în unele locuri! Americanii, au dreptul, oricum,

să pună unele întrebări pertinente: Cum se face că Departamentul de Justiție american a lăsat angajat în facilitarea acțiunilor murdare ale unor puteri străine? Cum a fost chestionat Oficiul Special de Investigații și directorul acestuia, Neal Sher, de către judecătorul federal, Thomas Wiseman, pentru procedură falsă, suprimând evidețe pertinente și mințind Curtea? În fine, care este standartul ce i s-a aplicat domnului Demianik, lăçezind în Israel, și șeful Omar Abdel Rahman, care plătește linistit taxele în New Jersey?

Dominul Demianik nu este un erou, dar dacă vreodată a fost cumva un ticălos, astăzi, cu siguranță, este o victimă... Aceasta ne amintește de George Orwell, care scria odată că "răzbunarea este un act pe care-l comitti atunci când ești lipsit de putere; de indată ce sensul de neputință a fost înălțat, această dorință (de răzbunare - n.n.) se evaporă și ea".

Acesta este articolul în puținetele lui principale. Niciușor nu a fost lăsat de departe. Se impune însă un scurt comentariu: în 1991, deputatul de Ohio, James Traficant, într-o conferință de presă, a pus în fața ziariștilor și a publicului toate dovezile pe care s-a sprijinit Departamentul de Justiție american atunci când l-a extrădat pe Demianik. E bine, chiar și pentru cel mai novice dintre cei care aflam în sală, era evident că aceste "dovezi" demonstra că Demianik nu era, nici pe departe, Ivan cel Groaznic! Afirmația congresmanului Traficant era că, în acțiunea Justiției americane nu a fost vorba de o eroare judecătoare, ci de incălcarea flagrantă, a celor mai elementare drepturi umane și cetățenești. Si mai departe, el se întreba: "Dacă Justiția acestei țări ne apără de puterile din afară ei, cine apără atunci pe cetățeanul american în fața abuzurilor guvernelor exterioare?"

Am mai fost socat atunci de un fapă: un paznic de la Treblinka, anchetat, judecat și condamnat în Rusia, relata cum, în fiecare seară, trenurile aduceau sute de Evrei, pe care prinții îi jefuiau, îi dezbrăcau la piele, și, cu lovitură cruntă, îi mânau în camerele de gazare. Nu se spunea însă nici un cuvânt despre ce se întâmplă după aceea cu acele sute de cadavre "din fiecare noapte"! Cum și unde erau înmormântațe, în ce fel erau arse, ce capacitate aveau cuptoarele casă ardă sute de cadavre pe noapte?! Justiția americană nu și-a pus în nici un fel problema. Cu atât mai puțin cea sovietică sau cea evreiască.

Există însă un paralelism, aproape până la suprapunere, între procesul lui Demianik și cel al Arhiepiscopului nostru, Valerian Trifa, de binecuvîntată

Roata lui Ixion (Templul Muzelor, 1655)

DESPRE JUSTITIE SI DESPRE SIGURANTA CETATEANULUI

memorie pentru Biserica Românească din exil. Si la procesul lui, copiii de la școlile evreiești din SUA erau aduși cu autobuzele că să-l vadă pe "marele criminal" care, la început, ucise căteva zeci de mii de Evrei (fapt ce s-a încercat și probat cu fotografii trucate în cel mai grosolan mod), apoi căteva sute, apoi câteva zeci, apoi căjări (și aceia nemulțimi și neprecizați ca număr), ca în final să fie expulzat din America pentru că... "ar fi mințit" la sosirea lui în Statele Unite; nedeclarind că făcuse parte dintr-o organizație "extremistă"!

Un agent F.B.I., acoperit, a preventit autoritățile americane că la Ambasada Roșană din Washington s-a decis de către Ceațescu acțiunea împotriva Arhiepiscopului nostru. Cel însărcinat cu aceasta era generalul Pacepa, lucru pe care el însuși îl mărturisește în carte sa "Orizonturi roșii". La proces, avocații Episcopiei noastre au cerut acest raport, despre care chiar agentul în cauză a informat Justiția. La început, s-au lovit de un refuz total, nebuzat pe nici un fel de lege, pentru că actele respective nu erau secrete (agentul semna cu un număr). Când s-a făcut scandal în presă, judecătorul a acceptat să ceară declarația. În clipa când actele cerute au fost produse în instanță, nu se puteau cări nimic pe ele: nu erau decât pagini negre! Justiția cenzurase declarația agentului și nu se mai vedea absolut nimic!

Cine gădăstește scenariile acestor procese împotriva unor oameni nevinovați? De ce Justiția americană le aplică, în poftă tuturor evidențelor? Cum poate cineva, găsit nevinovat de acuzațiile ce îi se aduc într-un proces, să fie reținut pentru un alt proces, nebuzat pe nici un fel de dovadă, ci doar pe prezumția că, dacă nu a fost la Treblinka, o fi fost poate într-un alt lagăr?! De ce nu se spune adevarul în cazul Arhiepiscopului Valerian Trifa? Principalul adevarat al justiției democratice spune că "decât să fie arestat un nevinovat, mai bine să scape o sută de vinovați". Oare numai lucrează acest principiu? Sau lucrează cumva inversul lui: Decât să scape un vinovat, mai bine să arrestezi o sută de nevinovați? Nu cumva ne întoarcem la justiția de tip comunistic, care a aplicat acest principiu la zeci și sute de milioane de oameni nevinovați? Si de ce se vorbește numai de Holocaustul evreiesc, de peste cincizeci de ani, dar nu se spune un singur cuvânt despre Holocaustul de sute de milioane de creștini?

Autorul articolului, D-l Terzian, lasă întrebările lui pe seama "istoricilor lui și al vîtorului". Poate Biserica Hristos să facă același lucru, sau are datoria să spârje adevarul tare și răspicat, fără a se teme de stânga internațională?

Dumnezeu să-i apere pe creștini.

Pr. Gh. Calciu

N.B. După ce acest articol a fost terminat, Departamentul de Justiție american a anunțat că în cursul săptămânii 15-22 septembrie se va îngădui revenirea lui Demianik în Statele Unite, temporar, dar pe o perioadă încă nedeterminată, până la stabilirea feței lui dacă a fost sau nu paznic în vîrstă de concentrare. Este și aceasta o mică victorie împotriva lungului lanț de procese încinate unor oameni nevinovați.

(Gh.C.)

Dl.Dr.Ion Zeană, de stirpe macedo-română, membru marcat al Mișcării Legionare, astăzi octogenar, a durat, pentru credința sa în Neam și Cruce, 15 ani de detenție neîntreruptă (1948-1963) în temnițele comuniste. Din suferința mărturisitoare a acestor ani s-au născut câteva cicluri de poezii, grupate sub titlul generic "Golgota românească". Ele reprezintă chîntesa națională și unei experiențe de cumpătă memorie, integrându-se printre creațiile

Profiluri lirice

**ION
ZEAÑA**

"mentale" atât de emoționante și de semnificative din închisorile comuniste românești (alături de cele ale lui Radu Gyr, Nichifor Crainic, Constantin Oprișan, Sergiu Mandinescu, Ștefan Vlădoianu, Sergiu Grossu, Zaharia Pană, Demostenes Andronescu, Constantin Aurel Dragodan și ale mulților alțiori). Precizăm că dl. Ionel Zeană este și un asiduu traducător din marea poezie universală (Edgar A. Poe, Ch.Baudelaire și alții), precum și un vîios polemist și apologet al valorilor armâne.

INSCRIPTIE DE CRESTET

Am scris aceste versuri dure,
În care scăpără asemenei
Tăiș de fulger și secure
Izbît în colțuroase cremeni
De vîforâte Detunate
Și-n care freacătă sub boltă,
Pe lângă crâncena-mi revoltă,
Și jalea fării sfâșiate -
Cu sânge, frate, și cu lavă,
Pe-un zid de temniță jilavă,
Pe-un zid de temniță murdară,
În nopți valpurgice când beam
Paharul de otravă-amără,
Pentru credința mea în Neam,
Pentru iubirea mea de Jură.

GOLGOTA ROMÂNEASCĂ

Memoriei lui Nicolae Chisălicescu, mort la Zarca din Aiud.

Ni-i trupul răstignit, bătut în cuie,
Sus pe Golgota pătimirii noastre.
Cucernic ca un schivnic gândul suie
Spre cerul limpezimilor albastre.

Pe crucea jertfei cutremurătoare,
Pe care mor și visele și anii,
Oftăm prelung în deznădejdi amare:
O, Eli, Eli, lama sabachtan!

Credința însă biruie năpasta,
Cădelenițându-și rugă în tăcere.
Călătîi ne străpung cu sulții coastă
Și ne adapă cu ojet și fieră.

În urletele crâncenei gheene,
Din zvârcolirea cărnii sfâșiate,
Slipsește-n diamantul de pe gene
Lumina jertfei noastre ne-nținute.

Pe creasta de văpaie a credinței,
Noi stim, în greaua zbatere-a durerii,
Că încolește-n miezul suferinței,
Grăuntele de foc al Învierii.

Profiluri lirice

**ION
ZEAÑA**

Ni-i ruga, Doamne, pură ca zambila
Și chinul infloreste-n bucurie.
Revârsă-ți harul roditor și mila
Pe fruntea stinsă de mucenicie!

În bunătatea Ta dumnezeiască,
Tămăduiescă-ne cu sfinte leacuri
Și fă ca jertfa noastră să rodească,
Rotundă și bogată peste veacuri!

SATANA STĂ PE GÂNDURI LA KREMLIN

Satana stă pe gânduri la Kremlin,
Presimte că sfârșitul lui e aproape.
De ciudă bea pocale de venin
Și ochii i se tulbură sub pleoape

Satana stă pe gânduri la Kremlin.
Sub tâlpi, încins, pământul stă să-i crape,
Ca să-l înghită beznele depăin,
Căci ziua judecății e aproape.

Satana stă pe gânduri la Kremlin.
Copitele-i păroase-atârnă șchioape.
Sinistră noapte, vaier și suspin
Se lasă pe pupile-i mioape.

Și tipă cucuveaua pe Kremlin!

CANTEC DE LUPTATOR

Partizanilor anticomuniști
din munții Făgărașului,
conduși de ing. Ion Gavriliă

Stau zi și noapte-nfîpt pe această creastă,
Tășnit ca din adânc la o chemare;
Mi-e răzmerișă inima sub coastă
Și vulturi ochii împlântați în zare.

Ca să înfrunt uzbecii și calmuci
Ce azi din trupul fării se înfraptă.
M-am înfrățit cu doină și haiducii,
Mânăt de-o sete aprigă de lupiă.

De sus, de pe Negoiuri și Parânge,
Mi-mbrățișez și țara și strămoșii.
Vuiesc în mine volburi mari de sânge
Și plumbi descarc în fruntea fiarei roșii.

Sunt vîfor și nimic nu mă-nspăimântă:
Nici moartea și nici iadul cel sinistru.
Aștept o zi de răzbunare sfântă,
Să-mi oglindesc privirile în Nistru.

Să pustesc atâtea vechi blestemă
Și hoardele flămânde și nebune,
Să crească iar voievodale steme
Pe creștetul hotarelor străbune.

Mi-inima luceafăr sus pe creste
Și-nfrunt hidosul stepelor balaur.
Visez o țară nouă ca-n poveste
Și mândră ca un măr domnesc de aur.

ALOSTIVRE

Când sorb amare dumicaturi
Din ciorbe turbură ca un val,
Tu, Doamne, foamea mea o saturi
Cu pâinea unui ideal.

În farcul tristelor dumineci,
Mai triste ca un fintirim,
Tu, Doamne, setea mi-o cumineci
Cu vinul unui vis sublim.

Când tremur rebegit de geruri
Și mă sfîntesc de-atâta chin,
Tu, Doamne, mă-ncălczești din ceruri
Cu raza harului divin.

Și, din albastra-ți depărtare,
Îmi pui pe rănilor ce dor,
Suprema binecuvântare
Și leacul tămăduitor.

Când moartea umblă-aici flămândă
Și temnița-i un cimitir,
Tu pui în inimă-mi plăpândă
Seninătate de martir.

Și cum înfulec fără milă
Din terciul muced și spurcat,
Tu pui în jertfa mea umilă
Sămânța rodului bogat.

"EXTREMISMUL"

Teoretic, oricine poate să-și lase mustață; sau invers: dacă oare, poate pune briciul pe ea. Oricui îse poate întâmpla să-și iasă din fire, într-o anume situație, să se simtă depășit, să nu mai fi în cont de rutina pe care până atunci o luase drept convingere și să facă astfel ceva de neimaginat până cu puțină vreme în urmă. Smulgerile din obisnuință sunt rare, dar se pot întâmpla și celui mai conformist om, celui mai ascultător, mai temător de opinia celor din jur. Oricine poate să fie, într-o anume clipă, excedat, aruncat pur și simplu în aer, de propriul mediocritate acumulată, sau de obtuzitatea săcăitoare a celor din jur, situație în care îl trănește să ia o hotărâre extremă. Dar este el prin asta un extremist? Evident nu. Poate însă fi calificat ca atare dacă revolta lui și cu adresă, dacă cei vizăți sunt persoane "alese". Când răzvrătirea în forme scrisice, lucruri devin și mai grav. Cu toată știuta drămuire a expresiei, cu toată parcimonia de lucru spus pe cinstite, obișnuit celor ce se ocupă profesional cu scrișul, calificativul de "extremist" se oigne fară dificultate, pentru că un scriitor revoltat poate fi un om ieșit din peșenii o suprafață mult mai mare. (Atenție la tren!)

Lumea trăiește, în mod obișnuit, cufundată în conformism. Preferă să uite, ca să nu găndească, să se mintă, ca să nu simtă. Dint-o mie, unul se-nțâmplă să-jungă la limită, să realizeze că și insulta de banal, de lașitatea comună, îndelung și impună cu ceeațalii, până atunci, suportată. Unul dint-o mie ajunge să-și dea seama că este pălmuit, agresat de mediocritate. Până și răbdătorul om de rând ajunge să-și dea suflare, să se simtă sufocat de aglomerarea, pe capul lui, a lucrului comun (vezi tabletele săptămânale ale directorului Televiziunii) făcându-l să izbucnească, să se revole, să nu mai suporte acest extremism al mediocrițăii paroxiste (vezi cazul Ceaușescu).

Nu cred că sunt singurul care m-am întrebat că ar zice poetul latin Horatius dacă ar vedea pe ce culmi a reușit să se cățare aurita lui căle de mijloc: "Aurea mediocritas"! Când spunea el asta, învățind-o într-o bonomă și ironică înțelegere n-avea cum să-și închipue că va veni o vreme când refuzul de a te închinge, nesemnificativului se va pedepsii cu moarte în gulag. N-avea

cum.

Pe timpul lui nu existau pușcării și se mai găseau valori certe, criterii de judecată. Mucius Scaevola, spartanul rege Leonida și mulți alții aveau nume de eroi. Poetului, oricât de inclinată spre hedonism, i-ar fi totuși greu să înțeleagă răsturnarea criteriilor de apreciere, decăderea valorii din zilele noastre, când cei mai sus cotați ar cădea din înălțimi, ar fi striviti sub oprobriul bine dirijat, al mass-mediei. Scaevola ar fi prezentat ca un huligan, un legionar fanatic ce-a omorât un om incercând să-l ucidă pe regele etrusc Porsenna, pentru gestul acestuia, obișnuit în practica diplomatică (războul fiind diplomatie cu alte mijloace) de a asedia Roma. Spartanul Leonida ar fi fost tratat, și el, ca un extremist exaltat, care a preferat să moară, împreună cu toată trupa lui, decât

instituie în judecători. De exemplu, palestinianul, care aruncă cu pietre într-un soldat israelian este înțotdeuna un extremist. Soldatul israelian care îl impușcă și doar apărător al ordinii! Multimea exemplelor de felul acesta duce la concluzia că extremismul nu depinde, oricât ar indica o cuvântul, de o poziție, de o atitudine, ci de, o să vi se pare ciudat, să-i spunem "capacitatea de deranjare". Dar nu a oricui. Nimeniu nu-i pasă dacă-i superi pe cei mici. Extremist devi dacă-i superi pe cei ce dețin puterea.

Bălbăiala, agramatismul, dar și disprețul pentru orice lucru cinsut, au făcut ca vorba să nu mai fie vorbă și să-a ajuns, paradoxal, ca mariile diferențe de înțeles să fie exprimate nu de cuvintele golite de sensul propriu, ci de nuante, de subînțelesuri. Astfel tot terorist e socrat și arabul care la volanul unei mașini încărcate cu explozibil

acolo s-a cuibărit viermele. Se condamnă, aparent justificat, extremismul de orice fel, și nu se face niciodată distincție între bine și rău, ca și când asta n-ar avea nicio importanță. Astfel, sfîntii ajung în aceeași categorie cu teroristi și tortionarii; căci din categoria asta, a celor ce au înțeles să meargă până la capăt, urmând cuvântul celui ce a spus că cine își va pierde viața pentru adevar, acela o va căstiga, fac parte toți dreptii, de la primii creștini ce se lăsau sfâsați de fiare în arene, spre desfășarea prostimii române, și până la trecătorii prin gulagurile comuniste, unde au răbdat și murit cu milioane, ca să nu-și vândă sufletul, să nu devină "colaboratori" ai kagebeului din țara respectivă.

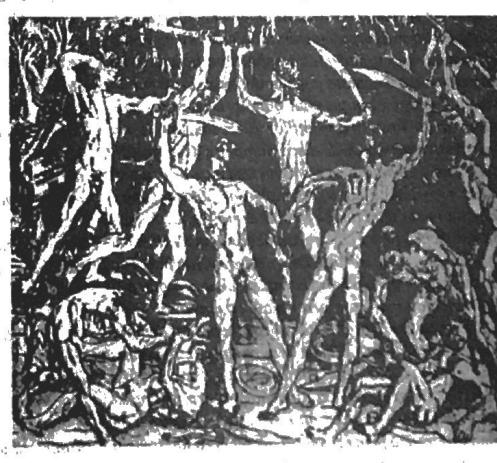
Dar nu sunt numai ei. Mai sunt și alți categorii de extremiști, dacă și să-i luăm numai, după faptele lor cele ieșite din comun, după spiritul de renunțare, ce-i caracterizează. Așa sunt eruditii, savanții, cărturarii, trădătorii de zi, și noapte intru cunoaștere, cei ce se străduiesc să-mbogătească zestreia de cunoștințe a lumii și pentru asta sunt în stare să renunțe la tihna și

pe acesteia li vedem ades la televiziune, spunând ce nu știu și explicând ce n-au înțeles. Dimensiunea de înălțime a eticii au convertit-o pe orizontală și astfel, ajunsă pe măna conducătorilor de ciurda, e redusă la hâis și cea. Si ca și când stupiditatele noastre miniseriale nu ne-ar fi de ajuns, îi auzim pe criticul literar ajuns comentator politic la Europa Liberă, declarând: "Extremismul de dreapta sau de stânga trebuie să intre sub incidența legii" (15 iulie 1993). Ce-i dreapta? Ce-i stânga? Ce-i lege în România?

Condamnarea, fără discriminare, a extremismului pare să aparțină unei acțiuni bine susținute de creere și meninere a confuziei. Nu se mai condamnă faptele ci doar excesul, adică maniera. La fel suntem legați la stâlpul infamiei bunii și rău, înțelegii și nebunii, sfântii și sclerati. Toți sunt extremiști. Condamnând toate excesele, dispără diferența dintre ele. Aceasta e și scopul, care nu pare nici neinsemnat, nici întâmplător. Astfel, zeci de milioane de victime, hâuri fără fund de suferințe, rămân neștiute, necondamnate, nepedepsite. De aceea se stăruiește, că mai e timp să se șteargă urmele, să dispară diferența dintre călău și victimă. Cu mare consum de mijloace se încearcă inocularea ideii responsabilității colective. Dacă nu ne-am sinucis, dacă am acceptat să trăim în comunism, toți suntem vinovați de existența lui, deci de excesele lui. Călău au exagerat cu tortura și crima, se recunoaște, dar și victimele au exagerat cu răbdarea, nu? Să ștergem de către buretele. Să ne facem că nu observăm că, în lume, și din această cauză, proliferă tortura, abuzul, violul, purificarea etnică, crima. Râuri de urmă sunt întregi, sporite, canalizate, ca să redească. Cum urmele de sânge nu se pot șterge, se proiectează acoperirea cu sânge a lumii întregi.

Doamne, ai milă de noi!

Nediferențierea între diferențiatele categorii de oameni ce se comportă altfel decât marea masă, vestejirea, subînțelesa, a efortului și sacrificiului convinge celor ce, în mediocritatea lor, nu pot să exceleze în nici un domeniu.

DE CENTRU

de Constantin Iorgulescu

să-și lase "civilizat" de cei ce veneau din Asia.

Astăzi "oamenii serioși" condamnă, și individual și în cadrul organizat, extremismul. Si o fac sărguindu-se, pe toate tonurile (pentru toate urechile), folosind variu instrumente, de la semi-vocea persuasivă, suavă, până la amenințarea directă, patriotică sau partinică, după circumstanțe. Dar cine sunt extremiștii? Cine sunt cei ce se bucură de atenția spucătorilor de înălță calificare, oficială și academică? Ce-i, de fapt, extremiștul?

Definiția din dicționare nu poate fi de folos. Ea diferă în funcție de autori și epochă. Din felul în care ne e prezentat, extremismul pare a fi astăzi cel mai ingrozitor lucru, cel mai reproabil. A fi în extremitate însă înseamnă să te plăsezi undeva la o bună distanță de centrul. Deci trebuie să existe acel reper la care să te pozi raportă. Plecând de la acel punct de referință, extremiștii sunt deci cei ce duc până la capăt, până la ultima consecință, o acțiune, o idee, o credință, un sentiment, o nebunie. Dar cine sunt cei care stabilesc ce e normal? Cine fixează, cu reală autoritate, etalonul? Urmărind cazarile particulare, văzând cum se fac aprecierile, cum se dau calificativele de extremist, ne se poate să nu ai săriose dubii privind calitatea judecății celor ce se

se repede că eu îi mijlocuiesc celor pe care-i socotește dușmanii neamului și credinței sale și detonând sare în aer împreună cu ei , dar și "trăgătorul de elită" sărb, cel care asezat într-un loc ferit, ochește prin lunetă și ucide bătrâni, femei, copii, tot ce-i cade în bătaia armei. În epoca noastră, nediscriminatoare, nimici nu se obosește să facă diferență, direcții doi: fanatici ce-i sacrifică viața pentru ce crede el că e luptă legitimă a neamului său și celălalt, ucigașul cu săngere, cel ce găsește satisfacție în crimă. Tot extremiștii sunt sociotii cei ce lupă în Armata republicană irlandeză. Nu se face nicio diferență între cei ce plăsează încărcătură explozive și apoi le detonează de la distanță și cei ce declară greva foamei, o jin până la moarte, până duc cu ei, dincolo, dorința, visul lor de eliberare a pământului strămoșesc.

Prea multă confuzie este în lume pentru că să fie întâmplătoare. Ceva, evident, nu e bine. Si, deși se vede de la mare depărtare că se ignoră faptele și se dă prioritate interpretărilor, se continuă, cu sporită insistență, în același mod ca și când minciuna să ar putea substitui, ar putea triunfa, până la urmă, asupra adevarului.

Ceva în puterea de judecată a lumii să-a alterat. Cevără nu pare să vină de la intelect, încă funcțional, dacă avem în vedere progresul științei, ci de la suflul

REEDUCAREA DE LA AIUD

Despre atrocitățile de nedescris săvârșite împotriva poporului român de regimul comunist, cu forța instaurat la noi după cel de-al doilea război mondial, s-a vorbit și s-a scris mult în ultimul timp. În vasta literatură memorialistică privind universul concentraționar românesc, apărută după decembrie '89, au fost denunțate torturile dintimpul anchetelor din bociurile Securității, condițiile de detenție mai mult decât inumane din închisorile de execuție, regimul de exterminare din lagările de muncă forțată (canal, mină, colonie de muncă etc.), precum și monstruozațile de neimaginat minții omenești săvârșite în aşa-numitul "experiment Pitești". Cu toată această abundență de destăinuiră, multe dintre aspectele drăceștii acțiuni de dezumanizare și de siluire a conștiințelor, acțiune inițiată și dirijată de la centrul, nu au fost încă dezvăluite. Nu s-a scris și nu s-a pomenit încă nimic, sau aproape nimic, despre ceea ce a fost reeducarea de la Aiud, de exemplu. Începută în primăvara anului 1962 și continuată pe parcursul a aproape trei ani, această acțiune, adeverătă crimă împotriva demnității umane a fost concepută și pusă în aplicare cu scopul de a uide din punct de vedere moral pe cei mai înversați dușmani ai comunității punct ca, în eventualitatea în care, din motive conjuncturale, regimul ar fi fost nevoit să-i pună în libertate (ceea ce s-a întâmplat de altfel), acestia să nu mai constituie un pericol pentru el. Atât prin amploare (prin ea au trecut câteva mii de deținuți), cât și prin rezultatele pe care le-au avut (spectaculoase din punct de vedere al regimului, dezastruase din punct de vedere uman), această acțiune a fost aproape tot atât de cumplită ca și reeducarea de la Pitești. Am fost întrebătădată, după decembrie '89, de un gazetar pare-mi-se, care a fost cea mai grea perioadă din viața mea de deținut politic. Până atunci nu mă gândisem să fac o ierarhizare a suferințelor indurante de oameni în închisorile, căci, dincolo de un anumit prag, dincolo de limitele omenescului, suferința nu mai poate fi evocată prin grade de comparație. Totul a fost neomenesc de cumplit. A fost cumplită Jilava. A fost cumplită Gherla lui Goicu. A fost cumplită Aiudul de pe vremea lui Dorobanț și Coler. Toate ororile trăite în aceste închisori în perioadele respective s-au estompătat în amintire și apar ca o imensă pată neagră. Și totuși, în acest infern uniform și continuu sunt unele intervale care se cască în memorie ca adevarătă "gauri negre" ale ororii. O asemenea "gaură neagră" a fost și Aiudul ultimilor ani de detenție. Atunci, în timpul reeducației, aici s-a intrat cu cizma în sufletele oamenilor. Atunci au fost ucise vise și au fost impins la sinucidere sute și mii de conștiințe. Cineva remarcă, pe drept cuvânt, că, din acest punct de vedere, Aiudul acelor ani este frig de ghețari și este frig de ghețari.

In reeducarea de la Aiud, pentru a fi înfrângătoare rezistența oamenilor, au fost întrebuijate cu mai mult rafinament și cu mai multă subtilitate poate, toate metodele experimentate cu un deceniu în urmă la Pitești. Toate, mai puțin una: bătaia. Deși agresările fizice nu au lipsit (restenților) la reeducație, li s-a aplicat un regim extrem de dur: infometare, frig, izolări, lanțuri etc.), la bătaile nu s-a recurs. Și nu s-a recurs la bătaile nu pentru că ucigașii de suflete ar fi devenit, într-un timp, mai umani, ci din cu totul alte motive. La Pitești toți subiecții asupra cărora s-a acționat erau tineri și toți erau proaspăt arestați. Deci, toți erau, din punct de vedere fizic, viguroși și rezistenți și, pentru a putea fi îngeneruiați mai ușor, era nevoie ca mai întâi să fie ruinați fizic. De aceea, la Pitești reeducarea a debutat prin aplicarea torturii fizice neîntrerupte și, în câteva luni, chiar și cele mai robuste exemplare au fost transformate în epave. La Aiud situația era, din acest punct de vedere, cu totul alta. Nici unul dintre cei ce urmăru să treacă prin reeducare nu mai era Tânăr și, în plus, majoritatea dintre ei (afară de cei arestați în

Demostene Andronescu

1958-1959) aveau în urma lor ani grei de temniță. Așa că din punct de vedere fizic toți erau la limita de jos a rezistenței. Apoi, la Aiud nu s-a recurs la bătaie și pentru că cei care au inițiat reeducația voiau să dea acestei acțiuni un aspect legal și uman. Voiau, vezi Doamne, să recupereze materialul uman din închisorile, pentru ca, purificat și reconstruit, să-l redea societății. De altfel, de acest lucru se facea mare caz. Colonelul Crăciun, cel care a condus această acțiune, ori de câte ori inaugura un nou club (colectivele pregătite pentru reeducație erau, pretențios, numite cluburi) făcea să subliniereze cu o ironie nedisimulată acest lucru: "V-am adunat aici, laolaltă, să discutăm între voi și să vă spălați ruful în familie", spunea el defecat dată. "Puteti să folosiți, unul împotriva altuia sau altora, în demascările pe care le veți face sau vi le veți face, toate cuvintele existente în vocabularul limbii române. Nu aveți însă voie să criticați regimul și, mai ales, nu aveți voie să vă batetă sau să vă omorăți între voi. Noi nu vrem să redităm aici ceea ce s-a petrecut la Pitești, ci vrem, doar, să scoatem putregaiul din voi, pentru ca, purificati, să vă redăm societății".

Responsabilitatea cu reeducație erau, deci, constițienți că nu cu băta vor reuși să înfrângă rezistența morală a deținuților și să scoată, cum prețindea, "putregaiul" din ei. După atâția ani de detenție și de tratament inuman, oamenii închisorilor deveneau imuni la suferințele fizice. Cu cât asuprirea era mai mare, cu atât rezistența morală a celor asupriți creștea. Și acest lucru îl stiau și asupriitorii. În legătură cu aceasta îmi amintesc de o discuție pe care am avut-o cu un ofițer politic, cu câteva luni înainte de începerea reeducației. Pentru a sondarearea de spiritul deținuților, administrația închisorilor, și îndeosebi ofițerii politici, nu scoțea periodic la achetășii, căteodată, cu unitatea noastră străduiau să întrețină discuții oarecum amicale. Nu-mi mai amintesc exact cum a debutat și cum a evoluat discuția dar, la un moment dat, ofițerul respectiv, un căpitan pare-mi-se, a exclamat oarecum iritat: "Cum mama dracului mai puteți, mă, să rezistați atât?! Din ce fel de aluat sunteți săcūți de nimic nu vă atinge? Ne săliți să excogați, pentru a vă veni de hac, fel de fel de pedepse și voi vă comportați de parcă nu mai aveți instinct de conservare. Nimic nu vă mai impresionează". "Nu ne mai impresionează nimic - am înțărnit să-l răspund - pentru că nu mai avem nimic de pierdut. Ne-ajă luat tot și lăudările tot ați făcut din noi oameni cu adevarat liberi. Și ne comportăm ca atare. Nu a mai spus nimic. M-a privat lung și m-a expediat înapoi în celul său. Nu și-a dăcat ofițerul politic respectiv și înțeles ce am vrut eu să-i spun, însă, cu siguranță, superiorii lui stiau acest lucru, pentru că Ministerul de Internă avea angajații, pe lângă tortionari și brutele care ne supravegheseau, și colective de oameni școlali care observau și studiau comportamentul deținuților. Și de observațiile și de concluziile acestora au finit, desigur, cont cei ce au conceput și organizat reeducație. Aceștia au înțeles că, pentru a ne face din nou vulnerabili, vor fi nevoiți să ne restituie căte ceva din ceea ce ne lăsăză. Și au început prin a ne reda speranța.

***
Reeducația a început la Aiud, după cum am mai amintit deja, în primăvara anului 1962. Ea a fost însă, concepută și minuțios pregătită cu mult timp înainte. După unghi indică, se pare că această acțiune a fost hotărâtă în birourile Comitetului Central și ale Ministerului de Internă în același timp în care au fost hotărâte și masivele arestări din anii 1958-1959. După

retragerea trupelor sovietice din România, comuniștii români au luat o serie de măsuri menite să intimideze populația și să preîntâmpine eventualele incercări de revoltă, pe de o parte, iar pe de altă parte, să dovedească Moscovei că regimul comunist din România este consolidat și că poate face față singur "reacțiunii interne". Printre măsurile luate atunci, se numără și arestările operate în perioada imediat următoare. Tot atunci însă, ei au hotărât și regimul care urma să fie aplicat tuturor celor din închisorile pentru că aceștia, atunci când se vor elibera (la termen sau, datorită conjuncturii, înainte de termen) să iasă din închisorile nu cu aură de eroi, ci stigmatizați și compromiși, încât să nu mai constituie un pericol pentru regimul comunist.

În acest scop, definiiții asupra cărora urma să se acționeze, au fost concentratați după apartenență politică și origine socială, în trei mari închisori: Aiud, Gherla și Botoșani. Nu știu cum a decurs acțiunea de reeducație în celelalte închisori, dar definitorul de la Aiud îl să acordat, din acest punct de vedere, o atenție specială, deoarece aici erau întemeiați cei mai înversați adversari ai comunismului, în marea lor majoritate intelectuali.

La Aiud, pregătirea acestei acțiuni a început încă din vara anului 1958 prin schimbarea conducerii închisorii. Atunci, celebrul colonel Coler a fost înlocuit cu, nu mai puțin celebrul (tot) colonel Gheorghe Crăciun. Această schimbare nu a fost făcută întâmplător, ci a fost extrem de bine gândită, deoarece colonelul Crăciun era persoana cea mai indicată pentru ducerea la bun sfârșit a acțiunii ce se pregătea. Din acest punct de vedere, personajul este extrem de interesant și merită o succintă prezentare.

Colonelul Gheorghe Crăciun a fost în tinerețe muncitor cazanguia la atelierele CFR din Cluj. Încă de pe vremea când era elev al școlii de ucenici din cadrul acestor ateliere, el a luat parte activă la acțiunile antirevizioniste care au avut loc la Cluj în această perioadă și, cu această ocazie, s-a apropiat și a cunoscut îndeaproape pe unu din membrii mișcării studențești naționaliste din orașul de pe malurile Someșului, al căruia călăuva deveni mai târziu. Înzestrat cu o oarecare inteligență și un deosebit talent oratoric, el s-a făcut remarcat printr-un discurs finit cu ocazia unor manifestații care au avut loc împotriva Dictatului de la Viena. După cedarea Ardealului de Nord s-a refugiat la București și a lucrat ca muncitor cazanguia la atelierele Grivița. Nu se stie precis, dar s-ar putea ca în timpul războiului să se fi apropiat de firava mișcare comunistă, așa cum altădată se apropiase de mișcarea naționalistă. În orice caz, chiar dacă nu a avut contacte cu comuniștii înainte de 23 august 1944, după această dată i s-a revelat și lui, ca orișicărui semidoct (colonelul Crăciun era un perfect semidoct) "marile adeverință comuniste". S-a înscris imediat în partidul comunist, pe care l-a slujit cu devotament de neofit până la prabusirea acestuia în decembrie '89. În 1945 a intrat în poliție și, datorită ișteșim și abnegației lui, a ajuns în curând șef al Siguranței din Sibiu, iar după înființarea Securității, șef al Securității regiunii Brașov. În această calitate a organizat și condus expedițiile împotriva grupurilor de partizani din munții Făgăraș și i-a trecut prin mâna majoritatea membrilor mișcării de rezistență anticomunistă arestați în Ardeal. Pe unii dintre aceștia li-a reîntălnit la Atud și le va fi din nou îndată. Arogant și siesi suficient ca orice semidoct ajuns stăpân pe destinile oamenilor, dur și lipsit de sensibilitate ca un comandant de lagăr de exterminare nazisti, insensibil la suferințele și framantările sufletești ale oamenilor, colonelul Gheorghe Crăciun și-a îndeplinit cu prisosință misiunea ce l-a făcut "încredințată de partid", aceea de a împinge la sinucidere conștiințele întemeiaților la Aiud. (va urma)

DREPTUL LA LEGITIMA APARARE IN DOCTRINA BISERICII ORTODOXE

Astăzi, după 55 de ani de la asasinarea mișcării a Căpitaniului, oculta masonică, însărcinată de o posibilă revigorare a Mișcării Legionare, aduce personalității lui Cornelius Codreanu cea mai perfidă acuzație: aceea de a nu fi fost un bun creștin! Discredirea - cu "argumente" de ordin religios - a Căpitaniului este armă secretă a inteligențelor "de lojă", în fața căreia Tânărul creștin-ortodox nu și-a cunoscut să se apere. Compromis fiind Căpitaniul atunci și legionarismul va primi indirect o lovitură mortală. Mesajul persuasiv al discredării sună retoric cam așa: Ce incredere poți să ai tu, tineri români, în Mișcarea Legionară (considerată de profesorul Nae Ionescu drept "expresia politică a Ortodoxiei") al cărei Căpitän (conducător) a fost "un ucigaș", deși el și legionarii săi pretind că și-au trăit întreaga viață după preceptele moralei evanghelice? Si "eufemisme" acuzațiilor au mers până acolo încât Oculta lanseză pe toate canalele lozinca: "Legionarii și Căpitani lor au fost niște criminali odioși. Tineau într-o mână crucea și în cealaltă revolverul".

Oculta, care dispune de numeroși "istorici de serviciu", uită faptul că întreaga istorie a României ortodoxe a fost făcută de mari domnitori și voievozi care și-au apărat neamul și credința străbună și finală într-o mână crucea și în cealaltă sabia! Dacă ar fi să ne luăm după logica talmudică a Oculei, atunci chiar domnitorul Stefan cel Mare și Sfânt (canonizat, deci, ca sfânt de către Biserica Ortodoxă Română) a fost "un legionar criminal", fiindcă uciș pagânii cu sutele de mii. Să nu uităm că legionarii au fost ultimii cruciați ai secolului XX care și-au apărat credința și neamul, într-o vreme când masonismul și bolșevismul începuseră atacurile pe față-armate! Împotriva Europei creștine! Când în Spania catolică și în Rusia pravoslavnică "se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos", în România ortodoxă atacurile masono-bolșevice erau disimilate și duse cu discreție prin cățiva guvernări trădători de neam și credință, aflați în slujba Oculei, precum ministrii I.G. Duca și Armand Călinescu. Împotriva acestor doi călăi ai tineretului național-creștin, legionarii - aflați în legitimă apărare - au utilizat, în disperare de cauză, revolverul, după ce sute de camarazi ai Căpitaniului fusese să ucișă și moarte ca niște câini, pentru simplul fapt că luptau pentru creștinism și romanism, într-o țară profund creștină, sub falldurile masono-democrației. Crucea și Evanghelia lui Hristos erau batjocorate, precum în Spania și în Rusia bolșevică.

Acuzația perfidă adusă Căpitaniului - care străbate ca un fir roșu toată ideologia antilegionară debitată astăzi la TVR și în presa masonizată - speculează într-un mod "intelligent" faptul că în anul 1924 Cornelius Codreanu a impuscat (și omorât) pe prefectul de poliție Manciu. După cum bine se cunoaște, Căpitaniul s-a aflat în legitimă apărare, situație confirmată și de instanță de judecată la procesul intentat, în urma căruia

In apărarea Căpitaniului

Cornelius Codreanu a fost achitat. Nu vom zăbovi asupra împrejurărilor care l-au determinat pe Căpitän să-și apere viața cu revolverul, uzând de dreptul de legitimă apărare în fața agresorului și provocatorului Manciu, o coadă de topor manevrată de Oculta. Nu vom discuta nici achitarea Căpitaniului. Asupra acestor lucruri apelați și au limpezi înăuntru de atunci, în anii interbelici, căci din punct de vedere juridic, al legilor facute de oameni pentru oameni, dreptul de legitimă apărare este prevăzut în orice stat de drept din lume. Ideologia Oculei îi atenționează că pe acest teren achitarea Căpitaniului nu mai poate fi pusă în discuție. Dar au găsit totuși un "punct slab" în care să atace: cum se justifică gestul, actual de autoapărare al Căpitaniului în fața lui Dumnezeu? Cu alte cuvinte, Oculta repetă ori de câte ori cărăi este prijelul întrebării: Un om care se consideră un bun creștin, care trăiește după morală creștin-ortodoxă (devenită morală de viață a legionarismului) poate să ucidă? Desigur că nu, s-au grăbit să răspundă hahamii Oculei, care l-au tratat pe Căpitän într-un spirit purtalmudic, drept un criminal de rând care a încălcătoruța a VI-a a Decalogului: "Să nu ucizi". Deși, se naște întrebarea, spun avocații Oculei prin gura "teologului securist" Dan Zamfirescu: Cum săm cu creștinismul, cu păcatul omuiciderii pe care Căpitän l-a săvârșit, chiar dacă se află în legitimă apărare? Pe răspunsul la această talmudică întrebare (ce trădează în formule dialectica iudeo-fariseică, prin care Mântuitorul Iisus Hristos a fost de atâtea ori îspitit) își construiește Oculta eșafodajul "logic" pentru compromiterea Căpitaniului.

Vom recunoaște și noi că, la prima vedere, acuzația de omucidere (și, prin urmare, păcatul omuiciderii) este oarecum întemeiată. Poruncă a VI-a este clară: "Să nu ucizi". Or, Cornelius Codreanu a ucis pe Manciu. Cel care a scos pistolul înaintea Căpitaniului și a vrut să-l impună în plin proces, dar nu a mai apucat, fiindcă agerimea lui Cornelius Codreanu i-a răspuns tot cu un glonț, dar bine întinț.

Apologia Căpitaniului din punct de vedere al religiei creștin-ortodoxe se sprinăpedouăelemente:I)CATEHISMUL creștinului ortodox și 2) TEOLIGIA MORALĂ ortodoxă. Doctrina Bisericii Ortodoxe cuprinde anumite diferențieri și graduații în explicarea Poruncii a VI-a. Dușmania talmudică revărsată asupra Căpitaniului de către ocultă este justificată doar în ochii trădătorilor de neam care au văzut în creștinismul practicat de Mișcarea Legionară un violent front de luptă antimasonic. Dar cei care, creștini șiind, vor vrea să-l cunoască, să-l înțeleagă și să-l respecte pe Căpitän, vor trebui să pună deasupra "linia Bisericii", după cum însuși a cerut-o Cornelius Codreanu. Așa vom face și noi în această apologie. Vom cerceta amănuntit ce spune Biserica Ortodoxă prin CATEHISMUL ortodox și prin TEOLIGIA MORALĂ asupra Poruncii a VI-a din Decalog.

Catehismul Creștinului Ortodox, alcătuit și publicat în anii interbelici de către Irineu Mihăilcescu, Mitropolitul

Moldovei și Sucevei (profesor universitar și Decan al Facultății de Teologie din București) a fost reeditat în anul 1990 de Mitropolia Moldovei și Bucovinei și tipărit la Mănăstirea Neamțu. La pag. 78, referitor la porunca a VI-a, Catehismul arată (citat):

"Nu sunt vinovați de ucidere acei care apără și viață, avere și cinstea, ar face vreun rău sau chiar ar ucide pre cei care îi atacă. Tot astfel nu sunt vinovați soldații care ucid pe dușmani în răboiu, căci ei își apără patria" (evident, aici este vorba de răboiul de apărare - n.n., S.A.).

Analizând cuvântul cu cuvânt din acest paragraf catehetic, constatăm nevinovăția Căpitaniului, care în fața agresorului Manciu și-a apărăt doar viață. Deși paragraful mai enumără două valori ale demnității omului pe pământ (avere și cinstea), în cazul Căpitaniului avere sa era practic inexistentă (Cornelius Codreanu și-a dus întreaga sa viață într-o desăvârșită modestie evanghelică; apoi să nu amintim și de jurământul legionar al săraciei acceptate liber, care a speriat de moarte lumea coruptă a politicianismului interbelic - identic cu cel de astăzi!!! - legămat prim care legionarul se declara împotriva luxului și îmbuiașirii. Iar cinstea Căpitaniului fusese de nenumărate ori călcată în picioare de către Manciu și agenții săi (lovința peste față cu vâna de bœuf, provocări de tot felul, bătăi crunte și forțuri în arestul preventiv al Poliției din Iași etc.)

TEOLOGIA MORALĂ

ORTODOXA, cuprinsă în doctrina Bisericii noastre creștin ortodoxe, este foarte precisă asupra diferențierilor și graduaților discutate și prezentate până aci. Pentru exemplificare vom lua un manual de Teologie Morală vechi de o sută de ani. Am evitată să face referiri la manualele și tratatele de Teologie Morală elaborate în epoca interbelică - pe atunci profesor de Teologie Morală la București era Șerban Ionescu, un eminent teolog și un mare român. De ce? Tocmai pentru anu-ni susțineți de avocații Oculei că am ales epoca în care legionarismul cucerise România întreagă, atrăgând de partea sa și pe mulți teologi de mare valoare. Aș că ne întoarcem la anul 1895, când la București, la Tipografia "Cărților Bisericii", apără Manualul de Teologie Morală alcătuit cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit Primat D.D. Ghenadie, de către smeritul între arhierei dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor de Morală Crestină la Universitatea din București.

La cap. II (secțiunea a treia), intitulat "Practică virtuților creștine în raport cu aproapele", articolul II.158 tratează despre "Păcatele împotriva datoriei de a se îngrijii pentru trupul și sănătatea aproapelui. Omorul". Dr. Athanasie Mironescu explicitează chiar dreptul de legitimă apărare. La pag. 716-717 stă scris așa:

"Sunt unele cazuri extraordinare, în care datorie mai înaltă fac să fi erat a ucide prealul. Acele cazuri sunt următoarele (vom cita doar cauză primă, ce tratează dreptul de legitimă apărare, al doilea caz tratând despre răboiul de apărare al unui stat subiect ce nu interesează aici; într-un

material viitor vom analiza legitimitatea "Răboiului Sfânt" împotriva bolșevismului început sub Mareșalul Antonescu, la 22 iunie 1941, răboi care - sub forme ascunse - continuă și astăzi (n.n., S.A.):

I. DREPTUL LA LEGITIMĂ

APĂRARE. Dragostea către noi însine cere în general a purta grija mai întâi de viața noastră și prin urmare în caz de pericol a ne silii să o apărăm chiar cu riscul de a pierde viața altuia care ne atacă pe nedrept. Cel ce se află în asemenea situație nu trebuie să ridică viață altuia, ci a păstra dupre datorie pre a sa. Uciderea eventuală a agresorului este o consecință imediată și prevăzută a nelegiurii sale, iar nicidcum o nedreptatea vrednică de osândă, căci o maximă de drept zice: <<Scienti et volenti non fit injuria>>.

Totuși trebuie să observăm că cel care atacă cu nedrept și scuti în acest caz de vina uciderii numai dacă a întrebuit înainte mijloacele de apărare, cum e fuga de agresor, apoi răpirea lui. Numai când acestea au rămas fără efect, atunci poate fi în drept a ucide pe agresor. Aceste principii servesc de normă și când e vorba de apără viața altuia de agresorii ce o amenință".

Lecturănd acest pasaj, observăm că trebuie să facem o singură verificare faptică pentru că gestul de autoapărare al Căpitaniului față de agresorul Manciu să nu fie considerat de Teologia Morală ca omuicidere. Să anume că față de Manciu au fost întrebuite toate mijloacele de apărare, cum e fuga de agresor, apoi "răpirea lui". Se știe că anii de-a rândul Căpitän a fost provocat și hătit pe străzi, ca un caine, de către Manciu. Niciodată nu a răspuns în vreun fel; aceasta i-ar fi adus agresorului (bine plătit de Ocultă), motive de a-l aresta și încide. A suportat cele mai mari umilințe, chiar și atunci când întreaga studențime era cu ochii pe el. Mereu a preferat "fuga de agresor", așa cum prevede articolul II.158 al Teologiei Morale. Despre răpirea lui Manciu de către Căpitän nu se poate vorbi. În timpul cătă a fost hătit și provocat, o asemenea răpire a unui reprezentant al legii într-o țară în care Oculta masonică își făcea de cap cu aprobarea tacită a regelui Carol al II-lea, ar fi însemnat arestarea și condamnarea la moarte a lui Cornelius Codreanu. Răpirea lui Manciu în sala de proces, când acesta a scos pistolul pentru a-l impună pe Căpitän luat prin surprindere, era practic imposibilă. Era clară atunci intenția lui Manciu de a-l ucide pe Codreanu. Dacă nu ar fi ripostat cu precizie și doar l-ar fi rănit, să zicem, pe agresor, atunci Căpitän ar fi fost secerat de o rafală de gloanțe trase de Manciu și gloata de poliție care se năpătise asupra unui om nevinovat, chemat în acea sală de tribunal ca să depună marturie în un simplu proces. După cum se vede, logica talmudică a hahamilor Oculei este inoperantă: Căpitän - "martirul romanismului" - aflat în ceata dreptilor și muceniciilor lui Hristos, este achitat și în fața lui Dumnezeu.

SILVIU ALUPEI

ÎN CAUTAREA LEGIUNII PIERDUTE

Ne-am tocit condeul încercând să explicăm, de aproape trei ani încoace, în paginile acestei reviste, opinile și poziția noastră față de problema legionară. Iată însă că, ori de câte ori se petrec lucruri care duc la creșterea tensiunii între taberele legionare, se dovedește că n-am fost cătuși de puțin crezut sau înțeleși. Poziția noastră pare incomodă pentru mai toată lumea: antilegionari ne califică drept legionari, legionari simiști ne califică drept antisimiști, iar legionari antisimiști, mai ales în ultima vreme, ne acuză de simism; s-aformulat chiar și părereacă-n-amfi, defapt, decât unelte "camuflaj" ale puterii actuale (v. Numărul din mai a.c.al rev. "Mișcarea", p.3)!

Ne-am hotărât deci, în cele ce urmează, să revenim - pentru ultima oară în mod special - asupra acestei probleme, nu pentru a pune în termeni noi (căci nu ne considerăm poziția modificată sau depășită), nici pentru a ne "dezvinovății" față de cineva (căci nu ne recunoaștem vreo vină în această privință), nici pentru a ne căpăta vreun capital politic sau publicistic (căci nu vorbim în numele venuui partid și nu reprezentăm vreun publicație cu ambii de largă popularitate). Singura motivație a acestui demers este fideliitatea față de cele căteva mii de cititori constați pe care ni-i am dobândit. Într-o lume supusă tuturor confuzilor, am vrea să nu existe confuzie și în ce ne privește, cel puțin în rândurile celor care tind spre același ideal generic al dreptei creștine.

Tinem să precizăm, din capul locului, că poziția noastră față de legionarism nu se arată "incomodă" doar pentru adversari sau prietenii noștri mai mult sau mai puțin conjuncturali, ci și pentru noi însine (ne-am făst mulți mai "comod" să eludăm problema legionară sau să ne inscriem într-o tabără anume. Să-i sau camuflat, cum au înțeles să procedeze alte publicații înrudite). Dar nu "comoditatea" sau vreun interes practic imediat ne-a călăuzit în acești ani (și cititorii noștri onești credem că o pot oricând confirma)...

Când, spre sfârșitul anului 1991, după ce ne-am deslușit principiile generale, creștine și naționale, am început să abordăm de-a dreptul problema legionară (care până atunci nu fusese atinsă decât de îndrăzeala și controversata "Gazetă de Vest"), totă "lumea legionară" ne-a primit cu simpatie. Dar tot de atunci au început și socotelile greșite cu privire la "confiscarea" parținică a "Punctelor cardinale". "Independența" noastră de atitudine a fost tratată când ca etichetă formală, când ca simplu... moft! Nu că am fi vreo publicație importantă, dar care alta (în afara "Gazetei de Vest") ar mai fi fost dispusă, aici în jură, să-și asume "oprobriul" majorității, făcând apologia directă, chiar de pe poziții de dreapta, a unor personalități sau valori legionare? "Sunt de-al noștrii!", s-a rostit cu satisfacție în anumite medii. Dar vai, în spatele acestui "de-al noștrii" se ascundeau demult și tragedie înveninătă!

Pentru că am început, în mod firesc, prin a evoca figura de apostol și martir a lui Cornelius Z. Codreanu, Intemeietorul și "Căpitaniul" Mișcării Legionare (v. Numerele 12-1991 și 1/13-1992), găsindu-înăl pe Horia Sima mai puțin în reprezentativitate în ansamblu, anumite cercuri radical antisimistice au crescut că am putut să ne circumscriem lor. Pentru ele "de-al noștrii" însemna nu oameni cu vederi sau simpatii legionare de principiu, ci partizani ai unei forme de sectarism legionar (definite prin opozitia radicală față de "Comandanți" și față de "camarazi" care înțeleseră să-l urmeze). Așa se face că un personaj notoriu în exil, care astăzi ne încondează cu cele mai înveninate epiteti, s-a deranjat atunci să ne contacteze cordial și să ne ceară îngăduința de a răspândi pe alăurea, sub formă de broșuri fotocopiate, articolele noastre despre Căpitan. Însoțite de pateticul său "acord" introductiv. Un alt respectabil octogenar din jură, macedonean, aparținând aceleiași tabere, ne-a adresat o epistolă interminabilă, retorică și măgoalitoare, a cărei copie a

ajuns - nu știm pe ce cale - și la legionarii din tabăra opusă. Reacția nu a întârziat să apară; ba chiar un sărguincios și înverșunat editor "simist" din Florida a găsit de cuviință să răspundă într-o carte întreagă!), reproșurile și acuzațiile la adresa autorului încrucisându-se cu cele la adresa noastră, prin simpla deducție că am impărtășit aceeași atitudine. Am căutat să ne expămă poziția proprie, căt am putut de limpede și de ferm, a se vedea, între altele, Scrisoarea deschisă către bătrâni legionari (Nr.2/14-1992), O precizare în treacăt (Nr.11/23-1992) sau Ispita "afărărilor în treacăt" (Nr.28/1993). Dar se pare că fiecare a înțeles numai ce a vrut să înțeleagă! Spre a risipi bănuiala neîndrățită că am face partizanat antisimist, am acceptat apropierea de "Gazeta de Vest", impunându-mă însă aceeași linie de echilibru. Însă colaborarea sporadică a subsemnatului cu publicația timișoreană (unde s-a trezit la un moment dat, sără să fie întrebăt, și-n caseta redacțională) a stârnit alte indoieri cu privire la poziția noastră... În vremea din urmă, pentru că am înțeles să ne jinim departe de campania pățimășă dezlașuită din multe direcții (atât legionare, cât și nelegionare) împotriva lui Horia Sima (răpusat între timp), ne-am atras toate fulgerele taberei antisimiste. În fine, modestul necrolog pe care "Punctele Cardinale" îl-au făcut lui Horia Sima (v.Nr.6/30-1993), anemuljum îmbelătaberă: unii ne-au reprosat că nul-am lăudat destul, iar alii că l-am lăudat prea tare! Nimeni nu pare dispus să renunțe, nici în al doisprezecelea ceas, la ranchiuni, exaltările și prejudicile. Astfel că, deși am avut dorința sinceră de a încerca o mediere rezonabilă și de a salva esența atemporală a legionarismului autentic, noi am ajuns să fim priviți cu ostilitate atât dinspre stânga, cât și dinspre diviziunile sectariste ale dreptei.

Ne-am îngăduit acest expoziție, aparent ofioasă, pentru că în el se regăsesc căteva aspecte simptomatice ale răului de care suferă astăzi o mare parte din lumea românească (și care îl atinge, din păcate, până și pe supraviețuitorii de elită ai lumii vechi, ce se pretind călăuziți de... spiritul creștin): dezbinarea, suspiciunea, superficialitatea, îndărjirea, nerealismul și inflexibilitatea. Lanțul totul se arată radicalizat; nu mai există nuance între alb și negru. Chiar când ne considerăm anticomuniști, procedăm adesea cam tot în felul comuniștilor: "Cine nu e cu noi, și împotriva noastră"!... Această exclusivism pățimășă la punctelor de vedere riscă să ne ducă la faliment național; el denota o maladie deopotrivă morală și intelectuală. Sintem tot mai bolnavi de ne-cumincare.

Toate asta nu le spunem pentru că am pretinde că suntem singuri "sâñătoși" (și, oricum, "sâñătatea" și "boala" nu reflectă întotdeauna merit sau culpe personale!). S-ar putea să fim deopotrivă "bolnavi", dar cel puțin ne strădău să lăudăm cu "boala". Încercând să ne facem din asta în început de merit. Decocamă să suntem nemulțumiți de noi însine. Dacă am fi desăvârșiți (cum zic unii că ne-am pretinde), atunci am fi reuși să ne facem înțelesă până acum și să anulăm animozitățile. Dar așa, nu suntem decât niște bleji înțititori după desăvârșire...

Poziția noastră în problema legionară nu știm dacă este întru totul corectă sau incorrektă, eficientă sau neficientă. Tot ce putem afirma categoric este că suntem simiști sau bună-credință și în mod desinteresat. Ea nu se traduce în termeni sofisticati și rămâne de mirare cum de ceva atât de simplu poate sătiri atitudinea înțelegerii!

Dacă revenim, nu o facem atât cu iluzia de a-i convinge pe vecii legionari, astăzi septuagenari și octogenari, că pentru a nu-i lăsa pradă confuziei pe cei din generațiile mai noi (și mai ales pe cei foarte înținiți), de la care suntem îndreptățiti să așteptăm - dacă Dumnezeu o va îngădui - o vîtoare resuscitare a dreptei creștine. Ar fi păcat ca Tânărul naționalism românesc să-și băjăbile puțindătarea pe un teren minat de patimi, suspiciuni și prejudicări. Trecutul trebuie să fie un far, iar nu un handicap (așa cum tinde să devină astăzi). Pe noi nu ne interesează decât

tangențial acea latură a legionarismului care a devenit deja istorie, ci ne preocupă acea latură de eternă actualitate; nu faptele, ci principiile (care pot și trebuie să redevină lucrătoare). Refuzăm, altfel spus, să ne impotmolim în fenomen și să-i ignorăm esența, cum fac cei ce vrăjmășesc legionarismul, precum și cei ce îl slujesc fără discernământ.

Reformulăm, aşadar, în mod sistematic, convingerile care continuă să ne călăuzească în atitudinea noastră față de problema legionară (cu precizarea că semnatorul acestor rânduri nu vorbește doar în numele său, ci în numele întregii redacții a "Punctelor cardinale", careia îi rămâne foarte îndatorat):

1) Pentru noi Mișcarea Legionară, așa cum a fost concepută și realizată de Cornelius Z. Codreanu, reprezintă expresia cea mai strălucitoare și originală a dreptei creștine românești. În latura sa exterioară, ea reprezintă o formă istorică de cristalizare a acestei dreptei creștine, în mod fatal tributară epocii în care s-a manifestat. În latura sa interioară, ea reprezintă un fond de principii sănătoase, cu valoare eternă. Structurile organizatorice și formele de manifestare ale vechii Mișcări Legionare, purtând inevitabil pecreta unei epoci apuse, s-ar putea să nu mai fie viabile astăzi; principiile legionarismului, credințele și ideile care constituie baza lui moral-spiritual, rămân însă juste și mereu actuale, mai ales în vremurile de criză națională.

2) Dacă se pun probleme unei recuperări a legionarismului (nu ca un capitol de istorie, ci ca un mod de trăire în istorie), atunci trebuie să facem cu înțelepcuire distincție între partea lui de esfemer și partea lui de vesnicie. Nu trebuie să împovărăm cu tot dinadinsul niște principii și cu balastul inutil al unor forme perimate. Nu trebuie să ne infundăm orbește în factoriologia istorică, ci să ne ridicăm cu discernământ deasupra ei, până la înălțimea principiilor care o transcend. Dacă spiritul legionarior redevine viu și lucrător în lumea românească, atunci el își va crea singur formele exterioare necesare, adecvate momentului actual. Altminteri, dacă relativizăm spiritul și absolutizăm vechile forme, prădu unor nostalgie nerealiste, vom risca să cădem într-o nouă parodie a "formelor sără fond" - inconsistente, inactice și astfel inefficiente.

3) Trebuie să ne străduim a salva ceea ce este de salvat din legionarism, sără să ne îngrijorăm că nu putem salva chiar totul. Timpul cerne lucrurile adesea independent de noi. Ca orice întreprindere omenească, Mișcarea Legionară a avut virtuile, dar și scăparile ei. Pe noi nu trebuie să ne intereseze astăzi stabilirea de vinovății și evenuala plata tardivă a unor polițe, ci valorificarea actuală a ceea ce a fost cu adevărat pozitiv și exemplar în aventura complexă a unei generații deopotrivă tragică și eroice. Admirând virtuile precompărătoare, nu vom fi totuși orbi în fața scăderilor. Constatând scăderile, nu vom putea totuși desconsidera virtuile. Se cade să tragem învățăturile folosite și din unele și din celelalte. Imobil în principii, legionarismul este perfectibil în formele în care acestea se traduc. Istoria, în genere, nu este domeniul perfecționării, dar ea poate și trebuie să fie domeniul al aspirației spre perfecție. Adesea greșim și întotdeauna rămâne loc de mai bine. Dar nu ne putem îmbunătăți decât dacă avem tăria să ne recunoaștem omeneștile greșeli (săvârșite cu voie sau fără voie), căci nu atâta greșeala e gravă, căt necunoașterea sau chiar repetarea ei.

4) Că legionarismul s-a compromis sau a fost compromis mai ales după moarte lui Cornelius Codreanu - aceasta este purușapt, dincolo de orice posibile explicații cauzale sau contextuale. Constatarea acestui fapt nu trebuie însă să ne duce la concluzia că Mișcarea ar fi fost una până în 1938 și altă după aceea! Este vorba de aceeași oştiră (și, în mare, de aceeași soldați); ceea ce să se schimbe, din motive obiective, au fost pe de o parte generali, iar pe de altă parte condițiile luptei.iar dacă în cele din urmă, cel puțin pe plan exterior, războului astăzi pierdut, astă nu

(continuare în pag. 9)

Răzvan Codrescu

O "PUNERE LA PUNCT" a UNEI GRESITE "PUNERI LA PUNCT"!

Cu un sentiment ambiguu de aprobare, dar și de nemulțumire, am citit articoul intitulat "O punere la punct", apărut în "Românul liber", nr. 5, din mai 1993, sub semnătura D-lui Ioan Marinou (USA). Aprobare pentru cele scrise în apărarea memoriei Mareșalului Ion Antonescu și nemulțumire în ceea ce privește alte afirmații, străine de adevăr...

Nefiind nici legionar, nici fost membru PCR, nici maghiar și nici evreu, ci oltenean sadea, dar fost ostaș pe frontul de est și fost (vreme de mulți ani) oaspete în "hotelurile naționale" ale Securității (Craiova, Jilava și Aiud), numai din respect pentru adevăr, îndrăznesc să îl contrazic pe autorul articoului în unele privințe:

1. Afirmația că Mișcarea Legionară ar fi fost Coloana a V-a a lui Hitler în România;

2. Că legionarii și comuniștii ar fi "naționaliști ideologici";

3. Că "legionarii au vrut să vândă țara hitleriștilor";

4. Formularea "Tineri orbiți de o ideologie străină neamului românesc";

5. Cum că guvernul maghiar condus de Horthy i-ar fi trimis la moarte pe evreii din Ardealul de Nord.

Se impun următoarele precizări:

1. Mișcarea Legionară NU a fost coloana a V-ahitlerismului mai întâi fiindcă național-socialismul era o doctrină economico-social-politică, pe linie națională strict germană, iar M.L. o mișcare de redresare morală națională, strict românească, nefascistă și nerăsăstă (considerată ca atare și de Tribunalul de la Nürnberg, a căruia autoritate în materie nu poate fi contestată) și fără o ideologie economică proprie (a se citi "Cărticica șefului de cuib", "Pentru legionari", "Crez de generație" etc.)

2. Legionarii erau "naționaliști ideologici", dar de unde a scos-o dl.I.M. că și comuniștii ar fi fost naționaliști, când la baza comunismului stă chiar internaționalismul proletar, din care cauză și a fost ucis un Lucrețiu Pătrășcanu?! (Vezi orice manual de istorie a României și cîstea "Monarhia de drept dialectic" a lui Andrei Șerbulescu, alias Bellu Silber.);

3. Dacă legionarii ar fi vrut să vândă țara hitleriștilor, în momentul "rebeliunii" armata germană(logic) i-ar fi sprijinit contra Mareșalului, nu ar fi rămas "neutră". Se știe că Horia Sima a părăsit țara sub protecție germană, dar cu asentimentul Mareșalului,

care nu vroia vărsări de sânge și răfuieri, ci o înfrângere națională în clipele acelea grele. A se citi și articoul publicat după rebeliune de către Ion Zelea Codreanu, tatăl "Capitanului", contra lui Horia Sima și în susținerea Mareșalului. Si dacă Horia Sima ar fi vrut să le vândă nemijilor țara, nu ar fi fugit în 1943 în Italia lui Mussolini, din lagărul în care se afla internat în Germania, ca să îl convingă să rupă alianța Roma - Berlin! Ca răspuns, Ducescu l-a retrimit lui Adolf Hitler, care, în loc să îl "lichideze", cum ar fi procedat Stalin, sau...Nicolae Ceaușescu, l-a reinternat în lagăr! Si dacă Mișcarea Legionară ar fi uciș evrei (vezi masacrul de la abator, despre care Gabriel Bălănescu, în carteau lui "Din împărația morții", afirmă că, din spusele lui Eugen Cristescu, șeful Siguranței, ar fi fost regizat de Siguranță, înaintea rebeliunii!), l-ar fi răpit evreii pe Horia Sima ca pe Eichman, ca să îl judece, ci nu ar fi trăit înăuntru în Spania până la 88 de ani!;

4. În ceea ce privește, "Ideologia străină neamului românesc", îl rog pe dl.Ion Marinou să se documenteze din cele indicate mai sus și din alte surse competente, nu pseudo-democratice sau securiste!

5. Cât despre afirmația că Horthy i-ar fi predat pe evrei în

lagărele germane (nu 40.000 cum scrie D-sa, ci după unii cca.300.000), totă lumea o știe, inclusiv supraviețuitorii în cauză, că astăzi a făcut-o guvernul lui Szalaszi, fostul dictator de după independența lui Horthy de la conducerea Ungariei.

În ceea ce privește "Holocaustul românesc", îi invit pe interesați, să citească cele scrise de avocatul Filderman, fostul șef al Comunității evreiești din România pe care prezintă astfel situația evreilor din România (în anii 40-45): în 1940 cedați

URSS.....	275.419
Ungariei....	138.917
Bulgariei.....	807
TOTAL.....	415.143

Rămași în România.	312.972
TOTAL gen....	728.115

De unde au scos unii, de rea-credință, cifrele de 380.000 - 400.000 de evrei uciși, în "Holocaustul românesc" nu știu, fiindcă nu pot fi identificate 400.000 din 312.972, chiar dacă te-ar chema Eichman, sau Himmler, ba încă să mai și rămână atâtia ce au emigrat ulterior în Israel!

Sunt de păcate că a prezenta într-un mediu public de informare un adevăr parțial sau denaturat, se numește "Dezinformare", indiferent că a

fost făcută din ignoranță sau în mod intențional. Si chiar în ipoteza bunei credințe, omul poate greși din trei cauze:

1) Ignorarea totală sau parțială a adevărului, fiindcă nici 1999 din adevăr nu prezintă un adevăr întreg (dacă acel 1% este esențial, acesta poate modifica întreaga interpretare, tehnică pe care se și bazează manipularea dirijată a maselor!);

2) Atunci, când judecă sub imperiul sentimentelor, fiindcă rațiunea lui nu este liberă, ci supusă acestora și

3) Atunci când judecă sub imperiul prejudecărilor, care îi denaturează concluziile în sensul dorit.

Ca atare, prima condiție pentru cel ce vrea să informeze cinsti opiniia publică este să se documenteze, fiindcă este penibil să îi se arate că ai semnat neadevăruri! Si dacă dl.Ion Marinou a făcut-o în privința Mareșalului, ar fi putut-o face, cu aceeași bună credință, și asupra celorlalte subiecte abordate, dacă nu ar fi avut deja unele prejudecări!...Sigur, "Errare humanum est"...Numai să nu se persevereze!

MIHAI DELCESCU

ÎN CAUTAREA LEGIONARILOR PIERDUTE

(continuare din pag.8)

Inseamnă că generalii au vrut să-l piardă. A căuta cu obsinație "fapți ispășitori" pentru o nemorocire colectivă, în care fiecare este implicat ca victimă, reprezentând un act și necavaleresc și necrestinic. Pentru "istorarea istoriei" nu poate și săcăsi responsabil individual lovit de ea. Dacă Eminescu a înnebunii la 33 de ani, nu este vina lui; nu inseamnă că el a vrut să înnebunescă, ci că sparta l-a lovit în mod necuivit. Da vechea Mișcare Legionară, mutatis mutandis, "a înnebunit" în 1940, această nu este nici vina intemeietorilor ei, nici vina soldaților ei credincioși, nici vina nefericitului Horia Sima, ci consecința rostogolirii groaznice a tăvălugului istoriei. Că întră în calcule și nedeosebită urmărirea umanului? Că se pot stabili și unele greseli personale? Nici nu este cauza adâncă a prăbușirii. Cine ar avea oare curajul să afirme că, fără Horia Sima sau fără asa-numiți "septembriști" legionari, ar fi avut sănse să trăim și să dureze că formă politică și că România ar fi putut rămâne o insulă de naționalism creștin într-un Răsărit bolșevicizat într-o Europă masonicată?! Să sun serios!

5) Se mai pune și întrebarea: După ce îl vom judeca pe Eminescu? După ceea ce a făcut consilient, că a făsu sănătos, sau după ceea ce a făcut inconsistent, în ceea ce aju de boala? După ce vom judeca Mișcarea Legionară? După, începuturile ei sănătoase sau după sfârșitul ei "balnear"?

Legiunea a eşuat politic (în fața oamenilor), dar, prin noblesca martirajul ei, a triumfat spiritual (în fața lui Dumnezeu). Ea și-a ratat clipa, dar nu și-a ratat eternitatea. De altfel, îndoi nu deodată un front politic, să reprezinte unul-moral-spiritual (cum cu "fiecare" obâriva și Adrea Eliade). În această lădău și el rămâne mereu actuală, atât pe plan național (prin dimensiunea ei profund românească),

cât și pe plan universal (prin dimensiunea ei profund creștină), reprezentând o experiență unică în felul său în lumea modernă și ale cărei valențe sunt departe de a se fi epuizat. Important este să nu-i înecăm măreția în meschină urmă biografică individuală!

6) Noi credem că recasumarea spirituală legionară de către unele generații românești ar fi o urgență de interes național. Recinuindu-vieții legionare, cu dimensiunile și cireșinile și eroice, ar putea consuji unui temei de regenerare națională și spirituală a lumii românești, astăzi de cumpătutul comunității de țară și de politicianismul de azi. Deocamdată nu poate să vorba, în condiții date (interne și externe), de o acțiune politică de tip legionar, ci doar de constituirea treptată, onestă și răbdătoare, a unui front împotriva războinicii moral-spirituală, ale căruia mai ales din altădată. Avem nevoie, înainte de toate, de trezire și unificare susținătoare a forțelor latente ale românișmului creștin. Avem nevoie de multă limpeza și de înimi curate, de susținere și sprijinuri sănătoase, de căi mai mulți oameni ("înregi") și "adevărări". Când acestia vor fi suficienți de mulți și de încheziți, vor săi singuri ce au de făcut și săptălor va schimba chipul țării. De aceea noi susținem că nu urmări aventurism politic neo-legionario potate de roade semnificative pentru viitor, ci numai că mai amplă campanie de educație creștină și națională. Avem nevoie deocamdată mai mult de marturii istorici și de pedagogi, decât de agitatori și de politicieni. Alinierii riscăm "să ne afli în treabă", rămânând neglețuși pe dinăuntru și risipindu-ne înuii energiile în afara.

7) Dar ca principalele legionarismului creștin să aibă credit deplin în ceea ce înseamnă că circumspect și de independentă de valorile tradiționale, se impune ca tomai cei

ce le propovăduiesc să fie pilde de intruchipare a lor. Ce pildă de drăgoșe și unitate "legionară" pot da acei legionari eu părul alb care se vrăjmeșc de moarte unii pe alții, ba încă în vîzuri înregi lumi? Ce pildă de exigență inteligențială și profesională pot da aceia publicații "legionare" făcute de măntuială, suferind de ingurisme și amatorism? Nu cumva, prin asfăl de manifestări nelinjește, mai mult se compromite decât se apără idealurile generice ale legionarismului? Nu cumva, prin nevedința de astăzi a unor, se riscă nu numai pierderea audienței la linile generale, dar și compromiterea memoriei unor îngliți înaintași? Nu cumva s-a ajuns, în anumite cercuri, până la subordonarea istoriei și doctrinei legionare unor meschine ambii și patimi personale?

La lucrurile de care ne îngrijorăm (indiferent dince ce parte ar veni) și împotriva cărora ne-am pronunțat deschis în paginile "Punctelor cardinale", lață de ce am evitat orice formă de partizanat (și rămânenem neîmpăcați că mesajul nostru, care nu este decât unul de bun-sim), a fost prea puțin receptat în el însuși, că cel mai adesea supus unor prisme deformante). Oricăr le-ar părea de incredibil unor oameni penură care radicalismul pare să îl devanță o dovadă natură, noi nu suntem nici antilegionari, dar nici pro- "simiști", pro- "codreniști" sau pro- "papanaciști" sau pro- "mexicanii", ci dezavâdum toate aceste etichete stupide, în numele unei posibile direcții creștine actuale, pentru care legionarismul politic, "exterior" și divergenți, reprezintă o simplă experiență istorică între oilete. În vreme ce legionarismul spiritual, "interior" și convergent, reprezintă principalul temel al unei primeniri viitoare.

Vom căuta să slujim în continuare, cu puținele noastre mijloace, acest ideal, străduindu-ne să facem obstrucție de cel care ar oles să moară devotându-se unu pe alții, în acordurile "Sfintei linii legioniare". Să ne judecă pe top Dumnezeu și Capitanul.

Dictatura

De la teoria aristotelică a funcției cathartice a artei, până la Hegel care, desigur, recunoște artele rolul în formarea spirituală a omului, a proclamat printre primii moartele artele, drumul este lung, dar ea, arta, n-a început în tot acest timp să fie artă. În secolul XX, ceea ce mai lovită în însăși esență ei dintr-o artă, este ceea ce a imaginii. și dacă posibilitatea de a immortaliza pe o peliculă fotografică imaginea și apăsați aveamulă vreme locul altături de artă a imaginii, conviețuind fără să-si încalce teritoriul una altiea, odată cu descooperirea imaginii - care se-mișcă, lucrurile au luat un alt curs, ceea ce aduce jumătatea a secolului XX i-a adus cinematograful trista glorie de a se vedea concurat de micul aparat care aducea în casă fiecarea imagine-care-se-mișcă: aceasta se mută definitiv din regimul optionalului în cel al permanentelor vieții de zi cu zi. Aparatul conștință în același timp, în mod mult mai subtil decât ar fi putut face orice politică totalitară, o dependență dureroasă de un "CE" suprapersonal, a cărui autoritate este de altă natură decât cea a politicului, însumând puțin redutabilă. Participăm deci, la o lume a entropiei cu toții, cu deplină bunăvoie și dăruire, cu o colaborare lipsită de prejudecăți și restricții, căci, pe deasupra, procesul la care participăm ne face plăcere, mai mult, ne lasă impresia că participăm în deplină libertate, că este opțiunea noastră - un proces în desfășurare, ale cărui mutații existențiale de proporții nu suntem în măsură să le apreciem în toată gravitatea lor.

1. CE FACULTĂTI SOLICITĂ PROCESUL DE RECEPȚARE A IMAGINII

Succesul garantat al imaginii-care-se-mișcă este dat de două stări pe care le-am numi categorial: *comodul și plăcutul*. Într-adevăr, dacă luăm ca termeni de comparație lectura și ecranizarea aceleiași cărți, vom constata că și mai comod și mai plăcut să te așeză în fața ecranului și să-ți lasă furat de fantasmele care se derulează prin fața ochilor, și care nu-ți cere nici un alt efort de participare, decât lectura aceleiași cărți, care poate fi cel mult plăcută, nu și comodă: e mult mai dificil să lecturezi ore în sir un roman din care să despriniș, înțelegi cu ințelegi, trăiești, să descorepi un sens, să emisi o judecățe de gust sau de valoare (ca să nu pomenim de lucruri și mai subtile). Putem conchide, deci, că în timp ce adevărata arătățire a participării activă și un efort cognitiv (să ne amintim de acelă "operă deschisă" care obligă la participare), dar și relația reciprocă (pentru ce nu doar opera de artă "lurează" asupra receptorului, ci și acesta "lurează" asupra ei), imaginea-care-se-mișcă stabilește o relație univocă: de la imagine spre receptorul ei, niciodată invers. De aceea, cea mai mare grija pe care o poate avea distribuitorul de imagini este ca aceasta să fie plăcută și să nu producă un anumit tip de disconfort: acela în care receptorul s-ar putea recunoaște pe sine (căci există și un tip de disconfort dorit).

Producerea emoției este efectul cel mai slab al care poate aspira imaginea-care-se-mișcă, omul care plângă privind un film este acela la care procesul de contagiu prin intermediul imaginii a prins perfect: el se identifică cu un anume personaj, iubește și urăște prin el, se indignă și se revoltă prin el, pentru că atunci când fantasmele au dispărut să simtă o anume jenă față de mica lui slabiciune. Mult mai plăcută pentru receptorul de imagine este contagiu prin râs pe care îl intermediază imaginea-care-se-mișcă. Râsul nu e doar oemoție ușor transmisibilă, ci și plăcută, iar pentru acesta nu trebuie decât să pui pe ecran în față unei situații ridicolice ori absurde.

Omul este o ființă capabilă de mari emoții senzoriale; consumarea unei emoții fiind ceva plăcut, aduce după sine nevoie altie și mai mari, iar aceasta, la rândul ei, cere altă, și mai neașteptată, apoi alta, și mai

senzațională și așa mai departe. În loc de gândire, scrie undeva René Huyghe despre omul contemporan, "suntem mănași și dominați de sociu senzorial; viața modernă ne asaltează prin simțuri, prin ochi, prin urechi". Repetarea imaginilor cu o anumită frecvență, identitatea lor (căci, în fond, resursele imaginilor sunt limitate, chiar și cu apotul amenințător de ultima oră al calculatorului), rapiditatea cu care se derulează, ne amintesc de fimoasele legi ale mașinii: "Identitate, repetiție, rapiditate", pe care Taylor le aplică mișcării și care sunt din ce în ce mai potrivite genului uman crescut sub influența capitalizatoare a imaginii-care-se-mișcă.

II. LIBERTATE ȘI MANIPULARE

O pagină, odată citită, poți opri și medita asupra ei; te poți întoarce la lucruri care îți au scăpat, la sensuri care se rotunjesc pe parcurs, și astă printre-o simplă întoarcere a pagini. O pictură îți cere un efort contemplativ și o participare a funcțiilor mintale, depășind cu mult prima emoție a contactului cu opera. Artă mare a avut întotdeauna un "ce" dincolo de datele primare, o latură care trimite direct în transcendent și care nu se revelază fără efort. Imaginea-care-se-mișcă, chiar dacă ar fi încărcată cu niște semnificații aparte, succederea cu rapiditate a imaginilor nu lasă timpul necesar degajării sensului; pentru că după o imagine urmărește alta, și alta. După cum arătam deja, imaginea-care-se-mișcă nu poate aspira decât să trezească niște emoții; evident, cineva, de dincolo de imaginii, le găndește, le creează sau le pune într-o anumită ordine, cu un scop dinainte stabilii. În domeniul artei, după cum am văzut, putem reflecta, delibera și alege; ne aflăm, aşadar, în plin teritoriu al libertății; în cel al imaginii-care-se-mișcă ne aflăm într-un teritoriu pe care nu-l putem controla, pe care suntem invitați să-l reciptem în mod pasiv, indiferent dacă ne convin sau nu intențiile pe care instanța aceea de dincolo de imagine le are. Un teritoriu al absenței libertății, propice manipulării.

Există două moduri de manipulare prin intermediul imaginii-care-se-mișcă, cu consecințe la fel de periculoase.

Prinul acționeanză la nivelul subconștiinței umane, formând cunoșterele reflexe conditionate pavloviene. După cum se spie, pentru ca să se creeze ideea de mișcare trebuie ca 24 de imagini identice să se deruleze într-o secundă; deși ochiul uman receptează toate cele 24 de imagini, date fiind rapiditatea cu care se derulează, nu există timpul necesar decodificării fiecărei imagini transmise creierului

uman; amatori de transmisiuni sportive, de pildă, vor înțelege mai ușor cele expuse aici dacă își vor aminti că, în cazul sporturilor la care se marchează zecimile de secundă, privind pe ecran transformarea cifrelor care marchează zecimile de secundă, realizează că, deși în colțul acela este o mișcare continuă a unei cifre care devine următoarea, ei nu văd decât 2 sau 3 dintre cele 10 cifre; creierul nostru este capabil ca în durată acea de timp, de o secundă, să decodeze doar 2 sau 3 imagini din cele 10 trimise de ochi.

S-a facut următorul experiment: Una dintre cele 24 de imagini identice, care trebuie să se deruleze într-o secundă pentru a crea impresia de mișcare, a fost înlocuită cu o felie de lămăie, fară ca cei pe care se facea experimentul să știe. În urma vizionării, evident că cei supuși experimentului au salivat, fară ca ei să știe de ce: imaginea feliei de lămăie lucrasă asupra senzorilor nervoși responsabili de crearea reflexelor condiționate. Se dovedea astfel capacitatea de manipulare a imaginii-care-se-mișcă, posibilitatea de acțiune asupra subconștiinței fără ca cel manipulat să aibă habar de acesta sau să se poată impotriva la nivel rațional. Se pare că, dintre afectele umane, violența este cel mai ușor de plantat în subconștiință în timp ce "pacientul" stă cuminte în fotoliu și închipuie că se destinde.

Al doilea mod de a manipula prin intermediul imaginii se petrece la nivel conștiință și constă în selecția pe care o efectuează, în numele receptorilor, instanță aflată dincolo de imagine. Există, aşadar, întotdeauna un *al treilea care intermediază*: el, alege, găndește, selecționează, interpretează în locul celui care recepționează imaginea, în funcție de *limitele și interesele sale*. Limitele sunt personale și vizează cultura, inteligența, rafinamentul, gustul ori intuiția celui care selecționează: se poate manipula și din ignoranță sau din prostie. Mult mai gravă e manipularea dictată de interese: financiare, de grup, de clan, de putere. Nu există *inocență* în materie de imagine-care-se-mișcă; și nici *grătuitate*. Ea este oferită în virtutea sa. Să luăm de pildă apotul informativ al imaginii-care-se-mișcă, pentru a nu ne mai situa în funcția *plăcută a imaginii*, ci în funcția *utilă a acesteia*. Este util ca omul contemporan să fie informat ce se întâmplă în lume. Problema informației corecte pe care se bazează atâtă monedă este o falsă problemă: cel care nu informează corect se descalifică singur. Nu problema informației corecte ar trebui să-o punem ci pe aceea a *selecției informației*. Or, această selecție, care trebuie făcută, într-o mare de informații, nu și-e încodată inocență și gratuită: ea e facută în vedere a ceva. Sunt subiecte tabu, de pildă, pentru TVR, la fel cum sunt subiecte, deși neimportante pe plan mondial, care revin cu o frecvență și o persuație pedagogică. Nu ne vom sfârși să repetăm, prin urmare, un adevară și totușă în urma lor pustiuri și mai adânci. Neputind luna nici o atitudine rațională fată de drوغul imaginii desigur, dacă aceasta a devenit un drog și consumatorul nu se poate abține să stopeze derularea ei și acceptând-o cu pasivitate, tot acest proces duce la stimularea lenei și a indeciziei omului contemporan, el devine treptat incapabil de decizie, chiar și față de propria sa viață: devine incapabil să-și îndeplinească rolul social, refuză să participe, devenind un simplu spectator imobil, care trăiește o viață prin procură. În același timp (cu atât mai ușor când condițiile exterioare de viață sunt dificile) imaginea-care-se-mișcă oferă posibilitatea de suspendare a realității neplăcute; cei care nu fac față realului, nu au mijloacele sau instrumentele să-l înfrunte, vor fugi într-un vis, un vis cu ochii deschiși, pe care nici măcar nu și-l pot programa singuri. Predilecția enormă pentru film a omului contemporan, care preferă să se refugieze într-o ficiton când nu poate face față realului și în care există sentimentul reconfortant că există altineva care să le rezolve dificultățile, este grăioare. Narațiunea care se petrece în *illo tempore* aduce cu sine speranță secretă, întreținută mereu cu cantități din ce în ce mai mari de fictiune, că într-o bună zi ai putea rămâne suspendat în ea, în *illo tempore*, fără dureri și fără chin. În fine, imaginea-care-se-mișcă contribuie serios la tăripătă infătruirea a comunicării între oameni; supuși acelorași imaginii care nu le solicită nici un efort cognitiv, doi oameni, chiar trăind sub același acoperiș, nu vor avea ce să-si comunice unul altuia decât, poate, subconștiul "mi-a plăcut" sau "nu mi-a plăcut". Contribuția imaginii-care-se-mișcă la procesul de însigurare prin care trece omul contemporan este imposibil de stabilit, fiind în plină derulare. Cu căt vom vedea mai multe, cu atât ochiul nostru va deveni mai indiferent. Cu căt exteriorul va atenta mai agresiv și mai nemăslurat la noi, bombardându-ne cu mai multe imagini și mai socante, cu atât vom deveni mai singuri. Trăim în plină dictatură a imaginii; nu orice fel de dictatură, ci cea mai subtilă dintre dictaturi. Noi, români, știm bine cum e o dictatură: pe asemenea vremuri de restriție, fiecare se descurcă cum poate. De pildă, strigând adevarul: "Dictatorul e gol!".

III. RAPORTUL PUTERE - IMAGINE

Am început o schiță puțin mai sus raportul între putere și imagine, pentru că a manipula înseamnă a-i spori puterea folosindu-te alii. Într-un recent studiu publicat de politologul Ghîță Ionescu am înținut afirmația că "oamenii de știință, cărturarii experții comunicării dețin informațile", și, prin urmare, dețin puterea Fals. Oamenii de știință și cărturarii dețin competențe într-o materie: ei pot, într-adevăr, influența puterea politică, dar nu o pot deține; o pot influența, cum o influențează, de pildă, și marii banckeri (care-i îndatorizează pe cel care dețin puterea până în punctul în care aceștia din urmă să văd obligați a accepta un reprezentant al finanțierului în structurile politice), dar altfel.

Cu peste un veac în urmă, Eminescu constată că "A rostii numele Basarabiei și una cu a protesta contra dominației rusești. Numele Basarab și Basarabia există cu mult înaintea vremii în care acest pământ devenise românesc; acest nume singur este o istorie întreagă".

Din imensa nefericire ce s-a abătut asupra neamului românesc, cea mai mare parte le-a fost hărțită românilor aflători în stânga Prutului. Sunt acești frați ai noștri victimele cele mai lipsite de noroc ale consecințelor Testamentului jărlui Petru cel Mare, ale clauzelor secrete ale tărgului Molotov-Ribbentrop, căt și ale tuturor manevrelor occulte consumate în ultimii ani în centrul de putere ex-sovietic, în celelalte centre de putere mondială și, nu în ultimul rând, în capitalele foștilor (și actualilor) sateliți ai Kremlinului.

În această vară s-au întâmplat evenimente și s-au marcat momente ce nu pot scăpa, prin semnificațile lor, observatorului căt de căt avizat. Faptele consumate la București, Chișinău, Tiraspol, Moscova, ca și peste tot în lume, pun în evidență realitatea de o imensă complexitate și instabilitate.

***

În spațiul românesc starea lucrurilor nu este mai puțin lipsită de implicații, complicații și imprevizibil. Dar, fie că e vorba despre vizita la București a d-lui M.Snegur sau a d-lui P.Lucinschi și de întrevederile lor cu domnii I.Ilieșcu, N.Văcăroiu, A.Năstase sau O.Gherman, fie că se întreprind vizite în sens invers de către oficialitățile de la București la Chișinău, cu nici un prilej nu a fost formulată sau exprimată ideea despre necesitatea ieșirii din sfera de dominație a Moscovei a tuturor românilor de pe ambele maluri ale Prutului. Cu aceeași obstinație orice referire la REÎNTREGIRE este evitată. În discursurile oficiale se uzează de tot felul de formule și artificii precum: "cele două state românești care constituie o realitate istorică a zilelor noastre" (I.Ilieșcu), sau "poporul frătesc al României" (M.Snegur) alături de prea mult uzatelor expresii despre "integrarea economică și spirituală", "cooperarea industrială și tehnică", "schimburi comerciale", "comisii mixte", etc. Acestea nu pot însă ascunde triste realitate a faptelor, aceea că în locul unor eforturi concrete și efective de apropiere între români de pe ambele maluri ale Prutului, deținătorii puterii de la București și Chișinău fac jocul intereselor imperiale ale Moscovei, concomitent cu eforturile ce le depun spre restaurația comunismului, mai mult sau mai puțin mască, însotită de denunțuri de tip stalinist (cazurile gen.Gh.Ilorică, econ.R.Hortopan, jurist C.Turianu).

Prima decadă a lunii august a oferit ocazia unei noi speranțe pentru împlinirea aspirației naționale a românilor, atunci când Parlamentul de la Chișinău a refuzat ratificarea actului de aderare a Basarabiei la C.S.I. Din nefericire, deținătorii părghiiilor puterii de pe malurile Dâmboviței și Băcului sunt, însă, preocupati numai de conservarea, sub masca independenței, a democrației și a trecerii la economia de piață, a structurilor comuniste și a tuturor privilegiilor (înmulțite și întărite) de care se bucură mafia activistos-securistico-comunistă. Vorbele goale despre "legăturile istorice între România și R.Moldova" ca și afirmațiile referitoare la "relațiile de la stat suveran la stat suveran" (suveranitatea și independența româno-română!) nu poate să producă decât o imensă satisfacție la Moscova, Kiev sau Belgrad.

***

Dl.Ilieșcu glosează (când are prilejul) despre "tradițiile europene comune ale românilor și moldovenilor" (cum îi numește domnia-sa pe români basarabeni), ca și cum ar fi vorba despre două popoare distincte și nu despre aceeași frați români, dintre care unii continuă să se afle sub ocupația rusească a Armatei a XIV-a, iar ceilalți, din dreapta Prutului, sunt și ei rănași tot în sfera intereselor imperiale ruso-slave ale Kremlinului. Președintele dâmbovițean, fidel crezurilor sale de tinerete, ca un credincios agent-slujitor al Marchiul Stăpân din Răsărit, căruia-i datorăză totul, nu pomenește niciodată nimic și nici nu întreprinde ceva ce ar putea prejudicia sau nemulțumi Centrul de Putere al căruia vasal este.

Amnezia și omisiunile prezidențiale sunt desăvârșite atunci când este vorba despre cele aproape două veacuri de stepănaire rusească asupra pământurilor românești de la Răsărit de Prut, așa după cum nu găsește de cuvîntă să-și amintescă de jumătatea de veac în care exterminările de români, victime ale teroarei bolșevice, au facut ravagii în Basarabia și Bucovina de Nord, aflate în Imperiul Mareiui Gulag. Dar cum să-și amintescă asemenea lucru, când ascensiunea politică a d-lui Ilieșcu datorează totul Răsăritului, iar această "înlătare" a dânsului să-întâmple tocmai în timp ce d-sa se ostenea să contribuie cu toate puterile la clădirea acelorași nenorociri aduse de ciumă roșie, dar dânsul o facea pentru români din dreapta Prutului. Dl.Ilieșcu ignoră că Basarabia este pământ românesc și că românii basarabeni sunt victimele ce au plătit și continuă să plătească cel mai greu tribut de sânge pentru apărarea brațelor străbune în fața puhoalelor prăfălile peste latinitatea răsăriteană din nemarginirile asiatici.

Președintele de la Cotroceni uită (ori, poate chiar nu știe!) de cazacii lui Bogdan Hmelnitski, care au devastat și jefuit toată Moldova (cu toate că erau oaspeți nunași ce chefuisera săptămâni în sir la măritișul domniei Ruxandra, sfiga lui Vasile Lupu cu Timuș, fiul amintitului hatman). Dl.Ilieșcu poate ignora oare că oştirile rusești, de la Petru cel Mare la generalii Suvorov și Kisseloff și mai apoi, până în vremea lui Stalin, s-au rostogolit nelinșetat peste întregul spațiu românesc, și că destinul european al românilor a fost asazat, mai ales de către ruși, iar asta, mai cu seamă în ultima jumătate de veac? După cum se exprimă și acționează, se pare că d-lui Ilieșcu îi sunt absolut indiferente atât consecințele păcii de la București din 1812 - prima răpire a Basarabiei - că și cele ale tâlhăriei Molotov-Ribbentrop, urmări pentru înălțarea cărora de-sa nu a întreprins nici cele mai neinsemnante demersuri. Din punct de vedere, rușinosul tratat cu defuncta Uniune Sovietică pe care s-a grăbit

să-l semneze avea tocmai menirea de a conserva *ad infinitum* prada basarabeancă în folos rusesc.

Chiar dacă, până în acest moment al evoluției evenimentelor forțele conservatoare, atât din dreapta căt și din stânga Prutului, au reușit să tergiverseze și să împiedice luarea unor măsuri și inițierea unor acțiuni efective pentru REÎNTREGIRE, votul Parlamentului de la Chișinău împotriva aderării Basarabiei la C.S.I. dă multe speranțe celor care cred în destinul de unitate și libertate al neamului românesc, cu toate că veștile provenite din Basarabia și Bucovina, mai recente sau mai vechi, sunt uneori foarte triste sau chiar descurajante.

***

Memoria istorică s-a conservat, mai ales în și prin pietrele monumentelor funerare și de cult, de la cele mai simple, la cele mai grandioase, în genul piramidelor și al mausoleelor, la templelor și catedralelor. Comunișii au fost aceia care, pe lângă alte crime și fărădelegi, au comis-o și pe aceea de a anihila etnii întregi prin anularea identității acestora, pornind de la adevarul elementar că, spre a lipsi o anumită comunitate etno-lingvistică și spirituală de rol concret și forță efectivă, esențial este ca aceasta să îi se steagă memoria istorică. Pentru înșăptuirea cu rezultate certe a acestei lucrări criminale, măsura de căpătă este aceea a scooterii din amintire și din geografie a urmelor dăinuirii în timp și în spațiu a înaintașilor. În acest sens, atât de la Cernăuți căt și din sudul Basarabiei, parvin știri neliniștitoare privind amenințările ce-i privesc pe români din teritoriile anexate la Ucraina.

În capitala Bucovinei de Nord, cimitirile românești sunt "curățate" numai de monumente și pietre funerare, ci și de oseminte, mergându-se cu profanările și cu barbarile dincolo de orice limite. Precum s-a putut viziona și la T.V.R. (emisiunea "Mapamond", din 24 iulie a.c., dar și conform altor surse mass-media), procedee folosite sunt diverse (distrugerea mormintelor românilor, martelarea inscripțiilor latine, jefuirea de monumente de artă, incendierea - ca în cazul cavoriilor ierarhilor catedralei din Cernăuți etc.). Finalitatea este mereu aceeași: după un timp, mormintele românilor sunt ocupate de defuncții ucraineni, fapt atestat de noile inscripții cu nume slave în grafie chirilică. Dezastrul din cimitirile românești din Bucovina se repetă și în sudul Basarabiei, aici sinistrul privind și aşezările și siturile istorice antice și medievale legate de trecutul românesc. La răspântii de geografii și de veacuri, singurei seminții latine răsăritene i se tâlhărește și trecutul istoric și libertatea.

***

Pentru Europa de răsărit, ca și pentru toată lumea românească, sfârșitul de august a fost plin de fapte și evenimente cu rezonanțe și semnificații deosebite. La Chișinău, ultima zi a lunii trebuia să fie de sărbătoare pentru "Limba noastră cea română", dar n-a reușit să fie decât un praznic trist, mai mult prilej de doliu decât prilej de bucurie. În aceeași zi, la Moscova se consuma vizita d-lui M.Snegur, cu scopul declarat al discutării condițiilor retragerii armatei ruse de ocupație, al statutului Transnistriei și al situației prizonierilor de la Tiraspol. Dar pentru d-l.M.Snegur aderarea Basarabiei la C.S.I. este garanția menținjerii sale în jîl de vasal credincios și nicidcum retragerea Armatei a XIV-a ruse și cu atât mai puțin înșăptuirea REÎNTREGIRII. În timp ce la Chișinău rudele românilor basarabeni întemeiau la Tiraspol de către pseudo-autoritățile ocrotide de Moscova și armata ei de ocupație făceau greva foamei, în pragul Palatului Guvernamental, fără ca cineva dintr-o oficialitate să reacționeze prin vreun gest de solidaritate, în "capitala nistreană", farsa judecătară se relua cu un nou episod tragic, cel al patrioților români din grupul Ilășci. În contrast, în același sfârșit de august, într-o altă țară foșta sovietică - Lituanie - se consuma evenimentul evacuării ultimelor unități ale Armatei Roșii, după o jumătate de veac de ocupație. Peste trei zile, la Vilnius debuta prima vizită papală în spațiul ex-sovietic...

În dreapta Prutului continuă aceleași farse, scandaluri și diversiuni practicate pe parcursul celor patru ani de "democrație originală". În comediea despre corupție se joacă actual mușamalizării, concomitent cu pseudo-românești guvernamentali, măsuri cu implicații benefice pentru unii și imprevizibile pentru alții. Cât despre ajutorul promis de către România Basarabiei, aceasta rămâne, pentru moment, la stadiul de bună intenție, cu atât mai mult că, cu prilejul ultimei sale vizite la București, dl.P.Lucinschi a înținut să precizeze că "Republika Moldova nu poate stabili și întreține cu România altfel de relații decât cele de la stat la stat". Încărcătura de semnificații a afirmației este deosebită. Se mai probează încă o dată că iluziile sunt inutile și că, atât vreme cât factorii de putere de la București și Chișinău rămân subordonati intereselor imperiale slavo-ruse, destinul național al românilor va continua să fie nu numai învaluit în ceață incertitudinilor, ci și grav amenințat, în timp ce REÎNTREGIREA ar putea să nu mai rămână nici măcar dorință. Dar, cum termenii ecuației realității au o dinamică foarte activă, atât pe plan românesc, căt și în lume, nimic nu este definitiv hotărât, chiar dacă uneori se mai poate asista la triumful relei credințe și al absurdului. Cu toate că în informul ex-jugoslov purificarea etnică și victoria pe fronturi este realizată în folosul sărbătorilor, cu concursul nemijlocit al forțelor militare aflate sub comanda Consiliului de Securitate al ONU și cu implicarea directă a Comunității Europene și a NATO, este puțin probabil ca efectele strategico-militare în folos rusesc să nu determine schimbări majore de atitudine din partea Apusului pentru această parte a Europei. Lumea românească și spațiul său geo-strategic poate avea un cuvânt greu de spus în jocul intereselor din această parte de lume. Depinde de modul în care se va proceda și în folosul cui se va acționa.

Nicolae Pop

TEOLOGIA mistică și dogmatică

4. DUMNEZEU - Creatorul și Proniatorul lumii

Expunând până aici cele privitoare la Dumnezeu în Sine, am văzut, între altele, că El este *libire* (I IOAN, 4, 8) - împărășită în relațiile interpersonale ale Sfintei Treimi. Din *caracterul comunitar al iubirii*, care nu se mulțumește să rămâne doar înăuntru, ci se vrea reînăscătă în afară, ca dintr-un preaplin dumnezeiesc, deurge și cauza cea mai adâncă a Creației divine din perspectivă creștină; Creația este "prima manifestare exterioară a iubirii divine... și premisa tuturor celorlalte acțiuni ale Divinității" (***Teologia dogmatică și simbolică, vol.I, p.458).

Cauza sau motivul Creației rezidă, aşadar, în Dumnezeu, în preaplinul Bunătății și Iubirii Sale. Dumnezeu, "ca unul ce este bun și preabun, cu toate că este în Sine desăvârșit și slăvit, totuși a făcut dintr-un nefișant lumea, pentru că și alte ființe să se împărășescă din bunătatea Sa" (Mărturisirea ortodoxă, 1, VIII; ed.cit.-p.28). De aici se vădăște și *telul sau scopul Creației: fericierea săpturilor Intru Dumnezeu*.

Dogma ne învață că Dumnezeu a creat lumea în deplină libertate, fiind desăvârșirea însăși, El-n-ar fi putut să constrânsă creație de vreo forță obscură, internă sau externă. El a făcut lumea pentru că a vrut să-o facă, dar putea la fel de bine să nu o facă, de nu ar fi voit-o, fără-să și pierdă prin aceasta nimic din măreția și desăvârșirea Sa. După cum observă Sf.Ioan Damaschin, Dumnezeu "poate să facă pe toate căte le voilește; dar nu voilește să facă pe toate căte le poate; căci poate să și piardă lumea, dar nu vrea" (Dogmatica, ediția a treia, Editura "Scripta", București, 1993, p.43; toate trimitările de aici înainte vor fi la această nouă ediție). Prin aceste afirmații dogmatische, creștinismul se opune păgânilor și ereticilor care au putut afirma că Dumnezeu ar fi avut nevoie de creație "a se împlini pe Sine" ori că El "ar fi pot constrânsă la creație" de alte forțe exterioare, obscure și necontrolabile. Aceasta ar fi însemnat că Dumnezeu nu-i nici liber, nici desăvârșit, ceea ce, din punct de vedere creștin, reprezintă o blasfemie.

Tot Sf.Ioan Damaschin zice: "Pentru că bunul și preabunul Dumnezeu nu S-a mulțumit cu contemplarea Lui proprie, ci, prin mulțimea bunătății Sale, a binevoit să facă ceva care să primească binefacerile Sale și să se împărășească din bunătatea Sa, El a creat universul, aducând de la neexistență atât pe cele văzute cât și pe cele nevăzute, precum și pe om, care este alcătuit și din elemente văzute și din elemente nevăzute. În timp ce găndește, creează; iar gândul se

face lucru, realizându-se prin Cuvânt și desăvârindu-se prin Duh" (Dogmatica, ed.1993,p.46;subl.n.).

Lumea-s-a făcut aşadar prin laolaltă-lucrarea Sfintei Treimi. "Să facem om după chipul și asemănarea noastră", stă scris în Cartea Facerii (1,26). Iar Evangelia ne încredințează că Fiul a participat la creație în întregimea ei: "Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut" (IOAN, 1, 3). În privința Duhului, avem mărturia lui Iov (33, 4): "Duhul lui Dumnezeu era și cel despre care să scrișă „sepută pe deasupra apelor" primordială

ceva; "Omul și Dumnezeu nu lucrează la fel -observă Sf.Ioan Damaschin. Omul nu aduce nimic de la neexistență la existență, ci ceva ce face execută din materia pe care o are mai dinainte" - Dogmatica, ed.cit.,pp.25-26). Dumnezeu a adus lumea de la neexistență la existență prin Cuvântul Său (cum arată textul biblic: "Și a zis Dumnezeu... și a fost așa"), conform unui plan veșnic, existent în Dumnezeu și actualizat în timp. "Totalitatea ideilor după care a creat Dumnezeu lumea a fost numită de teologii ruși Sofia sau Întelucirea lui Dumnezeu. Aceasta a fost numita

sfărindu-și lucrarea. S-a odihnit (a se vedea FACEREA, 2, 2). Această "a ţaptea zi" se acoperă, după interpretările tradiționale, cu întreaga Istorie a omului. Iar "Ziua a Opta" va fi "eonul" Parousie, al Slavei finale, al "Împărației lui Dumnezeu" celei de dincolo de vremuri. Dar în această "zi a ţaptei" (în ințeleles cosmic), ziua așa-zisei "odihne" a lui Dumnezeu, lumea nu se află părăsită de Creatorul ei, ei Acesta, fără a mai crea săpturi noi, poartă de grijă celor creați de ea, ca nu cumva existența să se întoarcă la neexistență sau

simb.,vol.I, pp.471-472). Sf.Ioan Hrisostomul (Gură-de-Aur) ne învață: "Conservarea lumii nu este o faptă inferioară creației ei, ci, dacă ni se îngăduie să spunem ceva minunat, este chiar superioară aceleia; înseamnă mult a produce ceva din nimic; dar a conserva lucrurile care tind spre inexistență și a le ţine laolaltă, deși ele tind să se împrăștie, aceasta este o faptă mare de tot și un semn de multă putere" (Omilia II la EVREI, 1, 3).

2. Conlucrarea cu săptuirea, "acțiune prin care Dumnezeu împărăștește creațorul ajutorul său, ca ele să-și poată ajunge scopul" (***Teologia dogm. și simb.,loc.cit.). Această con-lucrare nu se face doar cu omul (prin mijlocirea instințelor cu care acestea sunt înzestrate tot prin rândul său divină). Apostolul zice: "Căci Dumnezeu este Cel ce lucrează întru voi și ca să voiți și că să savăriști, după a Lui bunăvoieță" (FILIPENI, 2, 13). În cazul omului, firește, această con-lucrare nu se face peste viață liberă a acestuia; omul e liber să răspundă sau nu chemării de sus.

3. Cărmuirea sau călăuzirea săpturilor - toate la un loc și ficcare în parte - spre telul final al creației, spre "lumina cea neînserată a Zilei a Opta", spre starea "nestricăcioasă" a lumii mantuiește și transfigurare prin Duhul Sfânt. De aceea este numit Dumnezeu "Domin (=Cărmitor) al cerului și al pământului" (MATEI; 25, 11). Sf. Efrem Sirul zice undeva: "Văd creațurile și trag concluzie despre Creatorul lor. Văd lumea și cunoște Providența. Văd cum se înecă corabia, dacă-l lipsește cărmacul, și cunoșc că luncările omenești rămân zadarnice, dacă nu sunt îndreptate prin Domnul".

Acestea sunt răsunări pentru care în Crez Dumnezeu este numit în primul rând "Atotăitorul"; toate sunt de la Dumnezeu, există prin Dumnezeu și se împlinesc în Dumnezeu. Trebuie însă facută precizarea (asupra cărții vom reveni) că Pronia sau Providența divină este lipsită în creștinism de orice urmă de fatalism sau predestinare mecanică, lăud formă "unui dialog continuu, a unei sinergii (conlucrări-n.n.) libere" (I.Bria, op.cit.,p.310) între Dumnezeu și om. Dumnezeu ne poartă de grijă, dar nu ne silește voia; El pre-vede, dar nu pre-determină (Sf.Ioan Damaschin).

Adevăratul creștin zice cu Psalmistul: "Deschizându-mă ta, toate se vor umple de bunătate. Dar întorcându-ți tu fapta ta, toate se vor tulbura. Lău-vel duhul lor și se vor sfârși și în părță se vor întoarce. Trimită-vei duhul tău și se vor zidi și vei înnoi față pământului" (PSALMUL 103, 29-31).

(va urma)

Vasile A. Marian

curs elementar de religie creștină

- XXXJJ -

SF.Vasile cel Mare spune că Persoanele Sfintei Treimi sunt cauze ale creației în următoarele trei moduri (Despre Duhul Sfânt, XVI, 38):

A. Tatăl este *cauza inițiatore* (căci prin inițiativa voinței Sale se creaază totul);

B. Fiul este *cauza eficientă* (căci prin El vine la existență tot ce e creat; Fiul este Logos-ul, Cuvântul prin care toate s-au făcut, cum mărturisește și Sf.Ioan Teologul și Evanghelistul);

C. Sf.Duh este *cauza și inițiatore* (căci prin El creația, în diuhovnicindu-se, ajunge la desăvârșirea spre care este chemată).

Crezul începe cu aceste cuvinte: "Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl, Atotăitorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute". Rezultă că Tatăl este *principiul* dumnezeiesc al Creației, tot așa cum văzut că este socrul și principiul sau "rădăcina" a întreținerii dumnezezei.

După concepția creștină,

lumea nu a fost făcută dintr-o materie

preexistentă, veșnică precum Dumnezeu, căci Dumnezeu nu poate

ni redus la statutul de simplu "Arhitect

al Universului", cum au considerat

unii filozofi păgâni, masonii sau

anumiți eretici dualiști. Lumea nici

nu "emana" din Dumnezeu, cum

afirmă "emanantionistii" (de pildă

indienii), identificând Creația cu

Creatorul și căzând inevitabil în

pantezie (acest "ateism cu mânuși",

cum il numea Schopenhauer). Lumea n-a fost nicăieri făcută de Dumnezeu "în colaborare" cu vreo altă forță veșnică sau creată (cum credeau în genere manieștii). Dumnezeu a făcut lumea singur și în deplină libertate, nu din ceea ce anume, ci ex nihilo, "din nimic" (de aici ideea că numai Dumnezeu este adevarat Creator, în vreme ce oamenii sunt doar simpli "meșteșugari" sau "fluritori" din

Sofia necreată, spre deosebire de lumea noastră, care, fiind copia acelei Sofii ideale, a fost numită *Sofia creată*. Sofia creată, adică lumea noastră, reflectă planul divin, adică Sofia necreată, atâtă vreme că năs-a sălașuit păcatul în ea. Însă îndată ce a intrat păcatul în lume, ea și-a pierdut caracterul sofianic, pe care-l va recăpăta numai după ce se va elibera de păcat" (***Teologia dogmatică și simbolică, vol. I, p.464; a se vedea și D.Stăniloae, Teologia dogmatică ortodoxă, vol. I, p.336: "Lumea e creată din nimic de Dumnezeu. Răjuinile ei plasticizate sunt create din nimic, dar au ca model și ca susținătoare răjuinile eterne ale Logosului"); Par.D.Stăniloae ocolește terminologia rusească, dar exprimă aceeași idee; consecințele acestei forme moderne de "platonism" teologic au fost indelung discutate, mai ales în legătură cu cazul controversat al teologului Serghei Bulgakov; mai întotdeauna că această teorie sofianică a fost preluată și adaptată filosofic și de către Lucian Blaga, mai ales în Trilogia culturii).

Stim că de des este evocată, de cele mai multe ori cu dezaprobat, ideea centrală a Teodiceei filosofului german Leibnitz (1646-1716), anume că lumea noastră este "cea mai bună dintre lumiile posibile". Creștinismul este de acord cu această afirmație numai întrucât ea se referă la *starea originară a lumi* (cea de dinainte de păcat), precum și la putința de desăvârșire pe care Dumnezeu a pus-o în săptuirea Sa. Biblia ne-o confirmă: "Și a privit Dumnezeu toate căte fizice și întări cu foarte bune" (FACEREA, 1, 31).

Și în altă parte: "...orice săptuire a lui Dumnezeu este bună..." (ITIMOTIEI, 4, 4).

Conform revelației biblice,

Dumnezeu a făcut lumea "în găzde și în deplină libertate, nu din

ceva anume, ci ex nihilo, "din nimic"

(de aici ideea că numai Dumnezeu

este adevarat Creator, în vreme ce

oamenii sunt doar simpli

"meșteșugari" sau "fluritori" din

creația să se rătăcească de la scopul ei. Dumnezeu și-și îsprăvite creația, dar nu și activitatea. El "lucrează" până acum (IOAN, 5, 17), întreținând lumea în flință prin Providența sau Pronia Lui (gr.pronia și lat.providentia înseamnă "purtare de grija", "prevedere"), călăuzind-o neîncetă spre destinul ei trans-istoric, spre împlinirea "în duh și în adevară". Creștinismul se opune radical concepțiilor filozofico-religioase de tip deist, după care Divinitatea, odată încehat actul creației, s-ar fi retras în sine, fără să se mai interese de propria-i operă, ci lăsând-o pe seamă "legilor" sădite în ea, ca urmă s-o guverneze singure, în chip immanent, pentru totdeauna. Concepția aceasta, de origine primitivă (M.Eliade se referă adesea la credințele arhaice despre o divinitate "leneșă" - deus otiosus), a fost totuși profesată și de unii filozofi mai vechi sau mai noi (de la Epicur până la Voltaire). Însă deșmulț, perpetuat mai ales prin doctrinile gnostice și masonice, nu-i decât o sare spre ateism.

Sf.Ioan Damaschin spune

în Dogmatica sa (ed.cit.,p.90):

"Singur Dumnezeu este prin fire bun și înțelept. Așadar, bun fiind, poartă de grija, căci cel ce nu poartă de grija nu este bun. Căci și oamenii și săpturile nerăționale în chip firesc poartă de grija odraselor lor; iar cel ce nu poartă de grija este hulit. Or Dumnezeu, înțelept fiind, poartă de grija tuturor existențelor în chipul cel mai înalt".

Teologia dogmatică

ortodoxă deosebește trei aspecte ale

acestei "purtări de grija" dumnezeiesti:

1. Conservarea săptuirii, "acea-

lucrare în virtutea căreia Dumnezeu

menține lumea și sfecă săptuirea în

formă lor originară" și în care "se

folosește atât de puterile fizice și

spirituale din lume, că și de legile

acesteia" (***Teologia dogm. și

GAZUW

*Ioan
Petru Culianu*

"Și acum vă zic vouă: Nu vă legați de acești oameni, ci dați-le pace, căci dacă această punere la cale sau acest lucru este de la oameni, se va nimici, iar dacă este de la Dumnezeu, nu veți putea să-l nimiciți; ca nu cumva să vă aflați în luptă chiar cu Dumnezeu".(Faptele,5,38-39)

S-au scurs două mii de ani de când "un Fariseu cu numele Gamaliel, învățător al legii, cu mare vază la tot norodul..." a rostit cuvintele citate mai sus, dar se pare că "Bărbații din Israel" nu le-au primit greutatea și sensul. Dimpotrivă, astăzi, poate mai mult ca oricând, ei se înversuează împotriva celor ce-și mărturisesc credința "într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu", negând cu o ură de neînțeles dumnezeirea celui ce este "lumină din lumină. Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nufăcut, Cel ce este de o ființă cu Tatăl, prin Carele toate s-au făcut".

Pentru a-și atinge felul, în lupta lor neostenită, dușmanii creștinismului nu s-au dat înapoi de la folosirea nici unui mijloc, oricât de brutal, odios sau perfid ar fi fost. Da la exterminarea fizică a credincioșilor, până la subminarea Bisericii lui Hristos, "una, sfântă, sobornicească și apostolească", din interior, prin deformarea și denaturarea adevărătății învățăturii și înlocuirea ei cu eresuri dibaci tichuite, tot ceea ce s-a considerat că poate servi cauzei anticreștine a fost pus în mișcare.

Din bine organizată și perseverentă conjurație contemporană ce și-a propus să desăvârșească opera de distrugere a creștinismului, a făcut parte, cât timp a fost în viață, iar, prin lucrările publicate, face parte și în continuare, Ioan Petru Culianu, discipol și apoi colaborator al lui Mircea Eliade în ultimii săi ani de viață.

În anul 1990, postul de radio BBC a inițiat o emisiune intitulată "Istoria religiilor", redactarea ei

fiind încredințată lui I.P.Culianu. Ca reacție la caracterul vădit anticreștin și implicit antiromânesc al acestei emisiuni, Domnul Dr.Ovidiu Vuia de la Giessen - Germania - a adresat BBC-ului o scrisoare de protest, cu rugămintea de a fi difuzată, pentru ca ascultătorii români ai amintitei emisiuni să fie avizati de ceea ce se urmărea de fapt prin modul în care I.P.Culianu prezenta creștinismul. Din păcate BBC-ul, cel mai obiectiv post de radio occidental, nu a transmis scrisoarea Domnului Dr.Ovidiu Vuia.

La scurt timp după asasinarea, la Chicago (21 mai 1991), a lui I.P.Culianu, Domnul Dr.Ovidiu Vuia trimite BBC-ului o nouă scrisoare deschisă, în care formulaază punctul său de vedere față de anumite interpretări tendențioase cu privire la acest asasinat. Nici această scrisoare nu a ajuns la urechile ascultătorilor români, deși BBC-ul continuă să dețină primul loc în ierarhia obiectivității posturilor de radio occidentale.

Am fi considerat "cazul BBC-Culianu" închis, dacă I.P.Culianu nu ar recidivat în furia sa anticreștină, de data aceasta printre-o lucrare apărută anul acesta la Editura Humanitas, cu titlul *DICȚIONAR AL RELIGIILOR*, avându-i ca autori pe MIRCEA ELIADE și IOAN P.CULIANU, cu colaborare a lui H.S.WIESNER, în traducerea lui Cezar Baltag.

Vom lăsa în seamă teologilor creștini să inventarieze blasfemii proferate de I.P.Culianu în Capitolul 10 al *DICȚIONARULUI*, intitulat "Creștinismul". În schimb ne îngăduim să atragem cititorilor atenția asupra falsului comis de editura franceză Plon, în care a apărut, în anul 1990, această lucrare, cu privire la calitatea lui Mircea Eliade de coautor. și pentru a nu exista suspiciunea de acuzație nedreaptă, îl vom lăsa pe I.P.Culianu să explice în ce măsură maestrul său, Mircea Eliade, a participat, ca autor, la redactarea *DICȚIONARULUI*, explicație pe

care o extragem și o cităm din *Cuvântul înainte al lucrării*, datat: Chicago, 5 ianuarie 1989.

"Din 23 martie 1986 și până la moartea sa, survenită la 22 aprilie, "(împre de o lună n.n.)" am văzut pe Mircea Eliade în fiecare zi. Până la 13 aprilie," (împre de 22 de zile n.n.) "obiectul convorbirilor noastre de lucru îl constituia acest dicționar. Îi arătam profesorului tot felul de note bibliografice, dar nici o secțiune a cărții nu fusese încă redactată" (sublinierea noastră)... "Din nefericire, soarta a decis astfel în privința acestui dicționar. Mircea Eliade nu mai este printre noi ca să-și dea aprobarea finală. Cum ţinuse foarte mult ca proiectul să se realizeze, eu nu am vrut să-l abandonez. Întrucât sarcina luată riscă să-mi depășească puterile, am discutat cu d-na Christinel Eliade posibilitatea de a-mi lua un colaborator. Am fost bucuros să găsesc în d-ra H.S.Wiesner, M.A. al faimosului Institut de Limbi Orientale de la universitatea din Chicago și M.A. în religie la Harvard, o asociată perfectă, la curent cu opera lui Mircea Eliade și cu bibliografia mai multor civilizații antice și moderne din Orientul Mijlociu".

Așadar, autori *DICȚIONARULUI* sunt de fapt I.P.Culianu și H.S.Wiesner. Înțelegem că Editura Plon a avut nevoie, din rațiuni comerciale, de numele lui Mircea Eliade. Pretutindeni un Eliade se vinde mai bine decât un Culianu sau Wiesner. Si înțelegem și de ce Editura Humanitas a preluat falsul cuplu de autori, motivele fiind însă de altă natură. Cine vrea să le deslușească să compare Cap.10 din *DICȚIONARUL* lui Culianu-Wiesner cu Cap.XXVIII. *Nașterea Creștinismului* din volumul doi al *ISTORIE CREDINTELOR SI IDEILOR RELIGIOASE* al lui Mircea Eliade. Deși nici Mircea Eliade nu este un mărturisitor al creștinismului, el îi respectă ctitorii și îi prețuiește valorile. (G.C.)

Către Postul de Radio BBC- sectia română

Londra - Anglia

14 iulie 1990

Stimați domni,

Am înțeles că prin transmisionea dvoastră intitulată "Istoria religiilor" urmăriți să îmbândezi presupusul "fanatism" ortodox-creștin Românilor din jur, lucru de la început discutabil, odată ce poporul nostru, cunoscut prin toleranță sa în decurs sbuciumatul sale istorii, nu a început să-l ortodoxizeze pe nimenei, aşa cum au vrut alii să-l catolicizeze, să-l luterizeze sau chiar satanizeze.

Dar acțiunea dvoastră apare cu total compromisă atunci când în persoana lui Culianu, în loc să prezintă un istoric al religiilor obiectiv și cumpărat, cum se poate zări prin pertracările sale, nu e greu de descoperit, sub ele, un fanatic anticreștin, ateu pur și simplu. Pe această linie dură, ajunge să susțină stupidiță de care s'ar rușine orice om de știință, oricărui de pozitivist, dar cu un minim de respect față de document și realitate. Astfel "ilustrul" dvoastră comentator, nu numai că ajunge să conteste existența istorică lui Iisus și să-și bată joc de taină învierii, dar susține, ca pretins istoric, că în secolul II după Christos (al "erei noastre", zice dânsul, ca toți anticreștinii atei) creștini erau ca puțini încrezători și că puteau forma o asociație de înormântări, adică mai clar spus, o instituție de pompe funebre. Domnia sa consideră că așa ceva au fost catacombele, deci un fel de cimitire la indemâna tuturor, fapt pe care nu au îndrăznit să-l susțină nici cei mai înrăutiți dușmani

ai creștinismului.

Recomand distinsului dvoastră colaborator să citească, printre altele, *Dialogurile* lui Lucian din Samosata sau corespondența dintre Plinius cel Tânăr și împăratul Trajan, pentru a primi o perspectivă mai adevarată asupra creștinismului secolului al doilea după Christos. Să mai apoi, dacă se poate susține o legătură între filozofia antică și creștinism, intră în discuție cu Platón, cu Plotin, ceea ce, cu tot neoplatonismul său, tot ațoice este.

Poate că Mircea Eliade ar fi împărtășit

păreriile doctului său elev, dar, mai ales în condițiile date, ar fi avut bunul simț și tactul să nu facă uz de ele. Acuma România din jurăsă se confruntă cu tragică realitate că după ce, jara lui, de bine de râu, a incitat propaganda antiorodoxă și anticreștină, ca și comentariul biografilor tiranului Ceaușescu, această acțiune (vezi transmisionea Matei Cazacu) continuă cu sărăcina de invadat la postul de radio BBC, prin toată pseudo-cultura ce înțelege să o propage pe calea undelor.

In concluzie, în interesul dvoastră, cred că ar fi cazul să întrețină pe transmisoriile anticreștine și ateiste ale lui Culianu, complet strâin de spiritualitatea și idealurile poporului român în a cărui limbă, oricum, se pronunță domnul respectiv.

Dr.Ovidiu Vuia

Scrisoare deschisă Postului de radio BBC . . .

Aflu din publicațiile din exil despre asasinarea pe ziua de 21 Mai 1991 la Chicago, în cimitirul Universității, a lui Ioan Culianu, autorii prezumti ai acestui act, după multe versiuni fiind "securității români".

Desigur se pune întrebarea, ce interese ar fi avut s-o facă neocomuniștii din jură, atunci când Mircea Eliade - pe care, ca elev al lui, l-a urmat la catedră I.Culianu - prin editarea sa în jură a colaborat cu regimul comunist, căruia i-a dat un gir, purtat cu mândrie; și urmele acestui cult mai pot fi și astăzi observate la unii oameni de cultură români. În acest context ar mai fi de amintit înmormântarea marelui savant, complet străină de tradițiile poporului nostru.

Dar întă, tânărul Culianu și-a permis să afirme lucruri pe care Mircea Eliade, chiar dacă le-ar fi găditi, nu le-a susținut niciodată public.

Mă refer de pildă la emisiunea de la radio BBC din iulie 1990, intitulată *Istoria Religiilor*, în care respectivul Ioan Culianu, printre altele aberații, contestă existența lui Christos și degrada comunitatea creștină din Roma imperială la simplă asociație de... pompe funebre.

Rău impresionat de această emisiune întărită v-am scris, atrăgându-vă atenția (vezi scrisoarea redată alăturată) că într-o vreme când poporul român abia își găsește drumul către Dumnezeu, este mai mult decât o greșeală să recurgi la atare ateisme violente, debitate de unepigonul marxist-leninistilor de ieșire.

Nerăspunzându-mi și neluând nicăiun fel de măsuri împotriva unor astfel de manifestări

anticreștine, vă consider că sunteți autori morali ai asasinării lui Ioan Culianu, afirmațiile sale, cred, au putut provoca mânia unui fanatic religios care, cum se întâmplă în astfel de cazuri, nu a înțeles să rezolve litigiile de credință decât punând mâna pe pistol. Prin urmare, purtați vina l-oți expus pe postul Culianu fără să-l apărați, cum au făcut autoritățile engleze cu scriitorul indian Rushdie, după ce acesta a ultrajat mahomedanismul.

Dar nu-i prima oară că procedează așa, când continuă să vorbești de Istoria României și nu de cea a Românilor; primul termen a fost introdus la dosarul de istoriografi comuniști Roller și Miron Constantinescu, în sfîrșit postul al căror, se vede, vă simțițătare bină.

Însuși faptul că nu răspundeți la scrisori și vă lasă rece observațiile justă ale unui ascultător, denotă o vizuire totalitară, fără vreo legătură cu spiritul adevărat democrat!!!

Revenind la cazul Ioan Petru Culianu, deocamdată sunt contra oricărui act de violență, condamn aspru asasinarea lui, dar totodată cer organelor competente să cerceteze crima obiectiv, fără prejudecăți, autorul asasinatului, după părerea mea, și aduc anumite flagante indicii în acest sens, trebuie căutat printre fanatici religioși, nu neapărat români, ofensați de ideologia disolvantă, anticreștină a istoricului religios Ioan Petru Culianu.

Numai ADEVĂRUL poate servi nobila cauză democrată și înțelegerea între oameni, idealuri pentru care cu toții ne luptăm.

Dr.Ovidiu Vuia

EUROPE răscruce

Din numărul 7/1993 al publicației lunare *CODE* am luat cunoștință de înființarea în Germania a unei noi formațiuni politice, denumite *AUFBRUCH '94 - DEUTSCHER FREIER WÄHLERBUND** (*ACȚIUNEA '94 - UNIUNEA ALEGĂTORILOR LIBERI GERMANI*).

În cele ce urmează reproducem textul integral al Manifestului-program lansat de *UNIUNE*, în cuprinsul căruia sunt expuse motivele care au determinat înființarea ei precum și poziția adoptată de ea în problemele cu care este confruntată, în prezent, națiunea germană.

Totodată, ne îngăduim să constatăm similitudinea dintre problemele semnalate de fondatorii *ACTIUNII '94* pentru Germania, o suprapunere economică, și România^o, o țară cu o economie aflată în pragul dezastrelui, în multe privințe sub nivelul celor mai înăpătate state din lumea a treia. Semn că, deși esențială pentru existența și afirmarea unei națiuni, prosperitatea economică, lipsită de o temelie morală trainică, nu numai că nu este suficientă, dar, în anumite cazuri, poate deveni un factor negativ pentru ființa unui popor și pentru progresul său spiritual, singurul capabil să-i asigure și să-i garanteze permanența în mijlocul celorlalte popoare.

Din cuprinsul acestui Manifest-program este de dorit să se retină, cu precădere, atitudinea, formulată, fără echivoc, față de atât de mult trămbițata *"Unificare a Europei"*. Cu toții dorim o Europeană unită. Dar nu o Europeană care să desființeze, "să facă de prisos", națiunile, ci, *"o Europeană a patriilor, cu popoare care să-si păstreze identitatea, cîminul național, suveranitatea și moneda proprie"*.

Am subliniat această idee centrală cuprinsă în Manifestul-program al *ACTIUNII '94* pentru a reaminti că *"Unificarea Europei"*, așa cum este ea concepută prin prevederile Tratatului de la Maastricht, nu a întrunit decât un firav accept aritmetic din partea popoarelor care ar trebui să se *"unifice"*. Să nu uităm că poporul danez a respins inițial adeziunea la Tratatul de la Maastricht, că rezultatul referendumului din Franța a fost favorabil Tratatului la diferență de zecimi de procent, că Anglia are înca rezerve față de ideea de integrare europeană. Iar dacă la această atmosferă, prea puțin entuziasmată față de perspectiva unui *"creuzet european"* în care ar urma să se topească *"totul, toate și toti"*, menționăm tragică dezăggregare a Jugoslaviei, scindarea Cehoslovaciei în două state distincte, tendințele separatiste manifestate în Belgia între valoni și flamani, adevărata războiere civilă care au loc în Irlanda între catolici și protestanți, în Spania între basci și guvernul de la Madrid, în Corsica între băștinașii naționaliști și francezii venetici, greutatea cu care se realizează sudura între populația celor două Germanii, recent unificate, suspiciunea cu care sunt priviți italienii din sud de italienii din nord, avem un tablou aproape complet al situației reale din Europa. O situație în care este evident că *"cineva"* are interesul să facă, cu orice preț, *"națiunile de prisos"*.

* Negăsind un corespondent suficient de sugestiv pentru termenul german *"Aufbruch"* (el ar trebui de fapt tradus prin *"pomire"* la o acțiune), am reținut numai ideea dinamismului și l-am tradus prin *"Acțiune"*.

Gabriel Constantinescu

În ziua de 13 mai 1993 a fost fondată UNIUNEA ALEGĂTORILOR LIBERI GERMANI ca asociație legală, iar la 19 mai documentul de constituire a fost înregistrat la notariat, urmând ca într-un răstimp de trei luni să se pregătescă înființarea partidului cu același nume. Între timp, în toată Germania, se înființează cercuri de susținători, inițiatorii lor trebuind să posedă o legitimație eliberată de conducerea centrală. Președintele UNIUNII a fost aleas Profesorul universitar Emil Schlee, membru al Parlamentului European, iar locuitorul al președintelui, contraamiralul în retragere Gánter Poser. Obiectivele enumerate mai jos au rostul să înlesnească cunoașterea orientărilor UNIUNII și să facă posibilă, prin consens, aderarea.

Cetățenii au pierdut increderea în politicieni și în partide și se îndepărtează de acestea prin abstența de la vot sau prin vot protestatar. Ei s-au săvârat de un stat dominat de interese de partid, de mocuria în care aceste partide se complac și de certurile dintre ele.

NOUA POLITICĂ A GERMANIEI

Politica germană trebuie să fie determinată, cu prioritate de interesele germane, într-o Europeană alcătuită din națiuni libere.

Noi respingem Tratatul de la Maastricht. Acest tratat face ca

Germania să inceteze a mai fi subiect de drept internațional și desființează valuta națională. Toate legile și drepturile fundamentale, dreptul de proprietate, dreptul funciar, dreptul de moștenire, sunt sustrase competenței germane. Prin extinderea cedării competențelor pe întărâmboi politici externe, economice și a dreptului constituțional, în favoarea unui suprastat european, se urmărește ca Germania să devină, ca națiune, de prisos.

Noi vrem o Europeană a patriilor, cu popoare care să-si păstreze identitatea, cîminul național, suveranitatea și moneda proprie.

Noi ne opunem cedării necondiționate a teritoriilor noastre răsăritene, cedare facută în ciuda și cu disprețul istoriei, precum și cu desconsiderarea normelor de drept internațional. Noi insistăm pentru o reglementare dreaptă care să asigure o pace durabilă.

Guvernul este chemat să garanteze drepturile izgoniților din teritoriile răpite. Pentru germanii care continuă să trăiască în afara granitelor statului german cerem dreptul de autodeterminare și asigurarea, prin lege, a drepturilor minorităților.

Trebue ca, în sfârșit să se pună capăt necinstitiei autoinjisiri, criminalizării istoriei germane și prezentării falsificate a marilor ei personalități.

RESTAURAREA STATULUI DE DREPT

Siguranța aplicării legilor și justiției trebuie să fie restabilită.

Independența judecătorilor și a tribunalelor trebuie să fie garantată în fața influențelor politice de partid.

Noi cerem tratament egal pentru toate victimele sistemelor nedrepte din prezent și din trecut, ca și sancționarea tuturor crimelor săvârșite împotriva vieții,

sănătății și proprietății. De aceea, *nici o prescripție pentru aceste crime!*

Noi cerem eliminarea cîlicilor încă înfluență ale nomenclaturii fostului Partidul Comunist din fostă Republică Democrată. Ele se opun refacerii și dezvoltării concomitente a Germaniei de Vest cu fostă Republie Democrată Germană.

Noi cerem confiscarea imediata a averilor Partidului Unității Socialiste (Partidul Comunist din fostă R.D.G.-nn.), precum și ale Partidului Socialist Democrat (denumire adoptată de Partidul Comunist din fostă Germanie răsăriteană după unificarea celor două Germanii - nn.), în scopul despăgubirii victimelor comunismului.

Naționalizările arbitrate făcute de dictaturile comuniste trebuie reparate prin restituirea proprietăților confiscate celor lezași sau urmașilor lor. Acolo unde, în mod evident, restituirea nu mai este posibilă, trebuie să se ofere o despăgubire corespunzătoare, la valoarea actuală a bunurilor confiscate, după criterii conforme unui stat de drept.

Aceasta operație necesită corectarea Tratatului de Unificare redactat în sens procomunist cu privire la naționalizările din perioada 1945-1949, la valul de naționalizări din anii cincizeci, la naționalizările din zonele de graniță și de la Zidul Berlinului, precum și cu privire la colectivizarea forțată a agriculturii.

REFORMA STATULUI DE GVERNAT DE PARTIDE

Capacitatea de acțiune a statului trebuie să fie restabilită. În locul

funcționariilor de partid și a carieristilor, la conducerea activităților guvernamentale trebuie puși specialiști competenți.

Trebue create din nou spații nelimpicate în activitatea de partid. Funcționari de stat, magistrații și militarii

nu au dreptul să fie aleși în perioada în care dețin funcții. Cancelarul, prim-ministrul landurilor, ministri și secretarii de stat nu au voie să dețină funcții de partid concomitent cu deținerea funcției publice.

Pentru asigurarea separării puterilor în stat, membrii guvernului și magistrații nu au voie să fie parlamentari. Funcționari de stat trebuie să aibă obligații numai față de popor și stat, nu și față de partid.

Noi condamnăm infracția fără scrupule din bugetul statului a partidelor, a funcționariilor lor și a fundaților dependente de ele, ca și exploatarea contribuabililor germani pentru interese străine.

Este necesar ca numărul deputaților federali și ai landurilor să fie redus.

PENTRU SIGURANȚA INTERNA SI IMPOTRIVA ABUZURILOR LA DREPTUL DE AZIL

Numai un stat puternic, care statorește dreptul, liniștea și ordinea, poate fi un stat liber.

Pentru prevenirea periclitării zilnice a viații cetățenilor noștri ca urmare a creșterii criminalității, prevederile codului penal și condițiile de detenție trebuie înăspriate. Pedepsele pronunțate trebuie executate. Protecția secretului datelor nu trebuie să impiedice lupta împotriva criminalității crescănde, în special lupta împotriva traficului cu droguri.

Noi condamnăm pasivitatea guvernului și a parlamentarilor față de imigrarea ilegală și a abuzului la dreptul de azil. Cerem reexaminarea imediată a dreptului de pretendent la azil politic și expulzarea imediată a azilașilor politici fictivi.

OCROTIREA FAMILIEI SI A TINERETULUI

Noi condamnăm deprecierea căsniciei și a familiei. *Căsnicia și familia sunt temelia comunității statale.*

Noi protejăm viața umană de la începuturile ei până la moarte naturală și contribuim la formarea unei conștiințe favorabile vieții.

Noi cerem o relație sănătoasă între drepturile individului și obligațiile sale față de comunitate.

Noi ajutăm orice acțiune care își propune să pună capăt dezradăcinării tineretului.

REFORMA SISTEMULUI INSTRUCȚIV-EDUCATIV

Trebue să se termine cu haosul în învățămînt și cu educație precum și cu violența în școală.

Noi urmărим creația unor instituții de învățămînt și educație care să contribuie la formarea caracterului și simțului răspunderii, în care să se predea cunoștințele și experiența proprii noastre culturi și istorii.

ASANAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

Securitatea socială presupune o economie infloritoare și o monedă puternică. Munca trebuie să fie din nou prețuită.

Capacitatea de funcționare a (continuare în pag. 15)

UNGÂND LA ÎNCEPUT DE AN SCOLAR

Un gând la început de an școlar Preluăm un experiment eşuat? Poate în nici un alt domeniu nu s-a experimentat mai mult ca în învățământ. Istoria școlii cunoaște o multitudine de procedee, sisteme și metode abandonate. Școala românească interbelică a știut să se folosească de experiența altora și cea proprie câștigând o tradiție și devenind o școală de elită care a dat națiunii noastre, într-un interval istoric scurt cele mai numeroase personalități de mare înțel și variate domenii. Să formă o cale proprie învinzătoare în Europa. Ce a urmat după "reforma" învățământului din 1948 se știe. S-a "culminat" după 1965 când școala a ajuns să aibă "un aport distinct" în formarea "conștiinței sociale" și să actioneze doar "în spiritul sarcinilor și exigențelor subliniate de secretarul general al partidului".

Trimestrul al II-lea al anului școlar 1989-1990 a generat mari speranțe pentru redresarea școlii românești. Mulți dascăli care au considerat vasalitatea școlii față de partid "mandat de maximă încredere și onoare" (Tribuna școlii nr. 320/18 februarie 1989) și au schimbat radical ideile, în școli au intrat preoții cu cruci și sfintiri făcând să se crucească, lapropriu și la figurat, după modelul altui președinte, toți secretarii de partid; s-au mai schimbat cățiva directori și inspectori, s-au rupt primele pagini ale manualelor școlare și s-a distrus "propaganda vizuală"; în rest, mare lucru nu s-a făcut. Să totuși, dacă nu s-a emis încă o lege a învățământului sau un statut al cadrului didactic, s-a asigură un anumit liberalism, aș zice, în adoptarea sistemelor și metodelor școlare. Nu numai că și-a amintit de școala lui Rudolf Steiner, cunoscută sub denumirea de școala Waldorf (pentru că prima școală a lui R. Steiner a fost înființată la școala fabricii de ţigări Waldorf-Astoria din Stuttgart, în 1919).

Acest tip de școală particulară promovează dezvoltarea și comunitatea, pune

(continuare din pag. 14)
economiei de piață, care a fost dezvoltată și înființată în Germania de Ludwig Erhard, trebuie să fie din nou impusă cu consecvență prin garanțarea interdependenței inseparabile dintre proprietatea privată, responsabilitatea întreprinzătorului și angajamentul capitalului.

Germania trebuie să fie o țară industrială, capabilă de concurență pe plan internațional. Economie sale trebuie să își păstreze posibilitățile de dezvoltare în propria noastră țară. Sarcinile și obligațiile impuse economiei noastre trebuie astfel proporționate încât să poată face față concurenței internaționale. Activitatea de cercetare care ne asigură viitorul nu mai trebuie impiedicată.

Marca germană, ca bază a securității sociale și a bunei stări generale, trebuie să se mențină.

Trebue să se pună capăt practicilor deschise sau camuflate ale subvențiilor. Noi dorim o economie care înlesnește fiecărui, dar mai ales întreprinderilor medi, sănse egale.

Noi condamnăm abuzul prestărilor sociale. Noi ajutăm pe cei cu adevărat nevoiași și asigurăm protecția celor bolnavi și bătrâni.

Trecerea necesară de la statul corrupt, aservit partidelor, spre statul cinsităl celorilor obligă la hotărâri curajoase și la aplicarea unor măsuri

PRELUAM UN EXPERIMENT ESUAT?

D. VASIGU

accentul pe aptitudinile practice, meșteșugărești și chiar artistice.

Rudolf Steiner a condus școala de la Stuttgart până la moarte sa, în 1925. În șase ani a pus bazele psihologice și metodologice ale școlilor Waldorf, un experiment didactic-educativ pe care n-a mai avut cum să-l verifice.

A luat ființă și alte școli Waldorf. În Germania existau opt școli în 1938 când au fost desființate. În 1945 au fost reînființate. Astăzi, ele sunt vreo 25, toate grupate în Asociația Școlilor Libere (independente) Waldorf. Într timp, rețeaua școlilor Waldorf s-a extins atât în Europa cât și în America. Numărul lor este însă înfîințat pentru că mulți s-au convins că școlile de acest fel reprezintă un experiment eşuat.

La noi, în perioada interbelică Școala Waldorf a fost respinsă. Un reputat pedagog al timpului, I.C. Petrescu, care s-a preocupat de experimentul școlar, în lucrarea sa Școala de experimentare, Institutul pedagogic român, Buc. 1935, deși are un capitol aparte despre școlile din Germania, neglijea școala Waldorf.

După 1990, cineva și-a amintit de ea. Așa cum mai spuneam, au apărut "misionari" cheamăți sau nechamați, nu numai pentru a ne evangheliza, ci și pentru a ne convinge de avantajele școlii Waldorf. S-au inițiat conferințe, dezbateri, s-au mai scris articole în diverse publicații, s-au adus cărți, materiale documentare, etc.

Școala Waldorf este specifică unui învățământ de masă și nu unuia de elită, principiul educației în muncă și pentru munca care a băut monedă în epoca de tristă glorie este la el acasă în școlile concepute de Rudolf Steiner. O dimensiune comică, destul de apreciabilă, rezidă din faptul că aceste școli n-au fost solicitate de regimul comunist. E

adevărat, în temeietorul Rudolf Steiner avea o concepție antroposofică, dar școala lui n-a fost o școală doctrinară. Reforma pedagogică pe care o aducea se putea prelua ușor de pedagogia din școala de "formare a conștiinței sociale". Cu toate acestea, școala Waldorfne surâde numai acum. Poate, pentru că respinge ideea de selecție în funcție de dotare și capacitate. O școală unde nu se dau note și examene. Școala durează 13 ani. Cel de-al 13-lea an este conceput ca o clasă de pregătire pentru bacalaureat. Repartiția materiilor și metodele de predare se orientează după gradul de dezvoltare al elevului. Materiile principale, ca de pildă limba maternă, matematica, științele naturii, sunt incluse în învățământul principel și sunt predcate în primele două ore ale dimineaței de-a lungul a mai multe săptămâni (perioada de predare). După ora 10 sunt predcate obiectele care revin săptămâna ca limbile străine, muzica, gimnastica. Se pune accent pe materiile artistice și lucrările practice, lăătătură, grădinărit, tehnologie, șesut, topometrie, lucru manual artistic, etc.

Dar, oare școlile noastre de arte și meserii n-au fost mai bune pentru cei care nu aveau posibilitatea și capacitatea de-a urma un liceu?

Când în alte state școlile Waldorf sunt pe cale de dispariție, la noi încep să prindă rădăcini. Preluam un experiment eşuat? Mai există multe lucruri de făcut pentru școala românească până la a ne gândi la școlile Waldorf.

Mai sunt multe lucruri de preluat din școala interbelică, dar, în haosul general, mai lipsea școala Waldorf care se mai pot derula cățiva părinți și dascăli. Discernământul alegării între bine și rău lipsește și în cazul școlii românești. Acest gând l-am avut la început de an școlar 1993-1994 și par că încep să-i dau dreptate lui Silviu Brucan.

eficiente. Statul social nu poate fi menținut pe durată dacă prin asanarea economiei naționale. Actualmente, acesta este împovărtat de apăsătoarele datorii vechi, la care se adaugă povara datorilor noi, astfel că, după o perioadă de inflație economică de zece ani, astăzi statul a ajuns în pragul falimentului. La această situație a contribuit, în interior, cumpărarea simpatiei alegătorilor, iar în străinătate, cheltuielile pentru obținerea unei pretinse bunăvoiințe.

INSANATORIAREA AGRICULTURII SI PROTEJAREA MEDIULUI INCONJURATOR

Agricultura și ocrotirea mediului inconjurător constituie pentru noi o unitate inseparabilă. Noi milităm pentru o agricultură bazată pe proprietatea privată a pământului care corespunde pe termen lung atât cerințelor ecologice, cât și celor economice. Noi vom ocroti o agricultură care se bazează pe legătura naturală între om, animal, pământ și plantă. Noi vom să facem din ocrotirea mediului inconjurător, al spațiului vital pentru om, animal și plantă, în toate domeniile, un punct esențial în deciziile noastre.

Noi ne împutrivim oricărui istoric ecologic făcută de demagogii. De asemenea, ne împutrivim unei politici agrare care distrug gospodăria familială în Germania și care contribuie

LA CONSTRUIREA UNOR ASOCIAȚII AGRARE DUPĂ MODELUL SOCIALIST SAU LIBERALIST

Noi vrem să punem stăvila evoluției care trebuie să facă din țărănumi să se elibereze de tutela arbitrală a Comunității Europene.

MENTINEREA SECURITATII INTERNE

Germania are nevoie de o armată puternică și bine echipată. Prin destrămarea blocului comunist amenințările din afară s-au diminuat, dar ele nu, devenit mai imprevedibile.

Inainte de înălțarea discriminării Germaniei în instituțiile internaționale, nu este îngăduita implicarea ostașilor germani în afara razei Tratatului Nato.

Trebue să se pună capăt ponegririi carierei militare de cei care crează opinie publică, precum și de instanțe judecătorești. Noi milităm pentru restabilirea prestigiului ostașilor noștri, atât pentru activitatea lor din trecut, cât și pentru prezent.

CONTROLUL MASS - MEDIEI

Noi ne opunem oricărui manipulator făcută cu scopul de a domina

OPINIA PUBLICĂ

Noi cerem o informare obiectivă și corectă. Aceasta trebuie să facă o distincție clară între informația prezentată corect și comentariul ei. Noi cerem să se pună capăt cultului sexualității și violenței. Noi vrem să punem capăt acestei indeletniciri nerușinante care conduce la abrăzirea morală.

Noi condamnăm stîrbirea prestigiului unor personalități integre. Noi cerem să se restabilească ocrotirea onoarei printur-o lege a presei care să protejeze drepturile personalității. Cerem o innoire a legii radioului și televiziunii.

Facem apel la toți germanii să participe la acțiuni și evenimente comunitare de reducere a bunei cuvinte în viața publică și de instaurare a valorilor fundamentale creștin-occidentale ca linie de condită morală, atât pentru individ, cât și pentru colectivitate.

Codul Penal german
Mainz - anul 1533

AMINTIRI

Cu două zile înainte de Crăciun, veneam de la Slatina, unde făcusem cumpărături pentru sărbători: 23 Decembrie 1955. Puțin timp, după ce trecusem Oltul în Romanați, o mașină mică sistem dubă, venind din direcția în care mergeam, ne ajinse calea și opriște carul în care mă aflam cu căpiva consențență. Immediat coborâră din mașină trei bărbați, cu ochii încruntați, cu fețe măslinișoare, cu căciuli rusești pe cap, unul mai în vîrstă, în civil, iar ceilalți doi în haine militare, cu pistoale mitraliere în mâna, trăgând după ei un bătejandru, vârul meu, pe care îl aduseră să mă recunoască. Fără multă vorbă m-au urcat în dubă între cei doi militari și cu vârul meu culcat la picioarele lor. Unul din militari avea cîurma pușă pe spinarea lui. Ne-au avertizat: - Să nu mișcați și să nu scoateți o vorbă. Ne-am conformat. În curând au ajuns la casa părintească în satul Ișvori. În curte mulțime de securiști. Unii erau în uniformă militară, cu arme automate în mâna. Supraveghetorii casa, magazile, grăduri, tot ce era prin ograda tatălui meu. Doi, trei civili, care am înțelești că dădeau ordine. Căpiva, erau vreo 10, dacă nu mai mulți, în salopete scotoceau peste tot. Căutau arme.

Cu trei luni în urmă, fratele meu fusese găsit aici acasă și arestat. Era căutat de mai mulți ani. Hăldăușea pe la mai multe cunoștințe prin țară, fusese închis într-un grupă de partizani pe Topolog și, scăpat din închisorile securității, își găsise un ultim refugiu în casă părintească. Puteam noi frații și tata să-l divulgăm, cum ne cerea partidul? Firește că n-am făcut-o și toți am fost solidari cu el, cu toate că nu știam de ce fapta îl acuza și-l căuta securitatea.

Tata era plimbăt de colo, colo, înghiotit, îmbricăt, înjurat. -Scăte armele, bandițe, porc bătrân, de unde le-ai ascunsa cu banditul de fiu-tu. -Nu venit acasă cu nici o armă, domnule, eu n-am mai pus mâna pe armă din timpul celuilalt război. Bietul tata, era un om mândru, fusese decorat în război cu Virtutea Militară, nu știa cum de-a răbdat insultele și loviturile fară să riposteze. Ce se petreceea în susfletul lui nu știa. De atunci nu l-am mai văzut decât la proces, apoi a dispărut. -Lasă-mă, zice apă, cu față ciupită de vîrsat, mai marele lor, după cum se vedea, că va spune el la București și față ce-a supă-to de la măsă. Sărăci tata, nici nu-și cunoștește mama. Murise când l-a născut. Acasă cu tata erau eu, la acea vremie dominoară, fată mare, cum se zice pe la noi prin sat, și sora mea mai mare, cu o fetiță de trei ani. Soțul soriei, mecanic de locomotive, decedase cu doi ani în urmă într-un accident de tren. Mama murise de cancer cu căpiva an în urmă.

Pe noi, fetele, ne țineau într-o cameră plăzită de doi securiști înarmăți. Controlând casa, intr-una din camere, aparținând controlorului a semnalat prezența subdusea unui obiect metalic. Toată lota securiștă a fost înștiințată. A fost adus și tata la fața locului. Rărijind subduse, mai macele securiștilor își freca mâinile. În sfârșit, am găsit depositul cu armă, bandiților! Cu rângi au dat închisura la o parte. -Pune mâna pe loptă și săpă, bandițe, îi spunea lui tata. -Eu nu săp domnișoară, n-am ascuns nici o armă, zicea cu-vam spus. Doi în vîljanii puțini au un harțier și loptă și se apoiul de săpat. Slăpuș de zor, găfăluș și răsturnă pământul pe scândura din cameră.

Transpiraseră, aparatul zbârnăia, confirmând prezența metalului. În sfârșit scot obiectul: o ruginătură de târmăcop, uitat acolo de când au făcut umplutura la fundația casei. -Fi-fi-ar

mi s-a repartizat un loc. Pe latura din spate curte, o fereastră cu zâbrele groase, la nivelul solului, astupată cu un oblon de lemn. În cameră 25-30 de dejinate m-au primit cu mii

Corina o cunoștea. Foarte des, uneori săptămânal, ni se făceau percheziții corporale. Chiar dacă se faceau de gardienice, perchezițiile erau umilitoare. Ne dezbrăcau la piele, înținute ore în sir pe culuarul umed, în curent și frig. Multe dejinate se îmbolnăveau în urma acestor perchezitii. Din cauza umecelii, numai puțin în timpul verii era ceva mai cald în cameră, toamna, primăvara și mai ales iarna, era frig. La perchezitii ni se confisca tot ce se găsea, lăsându-ne numai cămașa, o pereche de ciorapi și zegheia.

Mâncarea din inchisori era sub limitele inferioare ale existenței umane. În această situație ajunsesem toate niște epave, fără vlaagă, cu amețeli și oboselă continuă. În timpul zilei, de la orele cinci dimineață până la 10 seara, nu aveam voie să ne odihnăm pe paturi. Eram obligate să ne plimbăm continuu prin intervalul dintre paturi și să folosim pe rând cele două scaune pentru odihnă, pe care nu încăpeau mai mult de 5-6 dejinate. Pe paturi stăteau cele care cădeau definitiv și nu se mai puteau ține pe picioare, fiind mult slabite și grav bolnavi. În această stare se afla și d-na Pană. Era aproape pe moarte. De altfel peste câteva luni a și murit. Episodul pe care îl povestesc se petreceea prin toamna anului 1958. Eram de doi ani la Jilava.

Corina, afănd că d-na Pană este grav bolnavă și dezbrăcată, ne-a comunicat că ne va arunca pe fereastră un pulover, în timp ce camera sa va fi scoasă la așa zisă plimbare de 10 min. Când a trecut prin dreptul ferestrei de la camera noastră, Corina a anunțat pulovărul. Fie că a fost observată de gardianica ce le supraveghea, fie că cineva a turnat conducea închisorii aflat și a început o anchetă. Prima a fost anchetă sefa camerei, d-na Martinescu (Simionescu), care din condamnarea de 15 ani executase 10, apoi rând pe rând celelalte dejinate. Toate au spus că n-au văzut și nu știau nimic. Mi-a venit și mie rândul. Locotenentul Stefan a luat cu binisorul. -Mai Matei, tu ești

fierul al dracului, moșule, ne făcuși să transpirăm. -Apă, v-am spus că n-am armă. După aceea ne-ă strâns pe toți într-o cameră. Sora mea, văzând cum îl chinuiau pe tată să spună nu știa ce, n-a mai răbdat și a început să strige la ei: -Huni, tătări, barbari, slugoi ai rușilor! și nu mai știa căne la ea zis. Ei însă n-au uitat, că după trei luni au arestat-o.

Urcă în dubă, eu și tata, după un popas de căte o zi la securitatea din Slatina și Pitești, să ne încarcera la Malmaison în București. Ancheta a durat trei luni, cu tot ceremonialul cunoscut folosit de securitate: ochelari fără vedere, amenințări, insulțe, uneori loviri. Nefiind implicată direct în activitatea dusă de fratele meu împotriva regimului comunist, nu știam nimic din ce făcuse și pe unde fusese, ancheta s-a axat pe ajutorul pe care îl-am dat din momentul în care a venit acasă. De aceea, cu toată duritatea ei, angheta mea a fost o nimică față de ce au patimit atâțea femei pe care ulterior le-am întâlnit pe parcursul detenției și despre care său scris multe. După terminarea anchetei, am fost trimis la Urasu, în aşteptarea procesului. Prima înștiințare a fost prin luna septembrie 1956. Atunci am avut certitudinea că toată familia a fost arestată. Tatăl erau în boxă: tata, noi cele două surori, cei doi frați ai noștri, soția, soacra și cumnatul fratelui mai mare și încă trei persoane pe care securitatea închetează le-a depistat că au și uit de fratele meu, pentru care toți fusese arătați. Am scăpat, zic eu, ușor, cu o condamnare de cinci ani, pentru favorizarea infractorului principal.

După proces am fost dusă la închisoarea Jilava. Am coborât din dubă într-o după-amiază însorită a lunii octombrie 1956. Cine-n-a văzut Jilava, nu-și poate închipui ceva mai sinistru ca această închisoare. După o sumară perchezitie am fost repartizate pe camere. Printre primele mi s-a strigat numele: Matei Gheorghita, cameranr. 1. O cameră mare de oincă pe cinci metri, cu înălțimea de 4-5 m., cu pereți groși de cărămidă și plafon boltit. Din cele 24 de paturi de campanie, suprapuse pe trei rânduri,

fierul al dracului, moșule, ne făcuși să transpirăm. -Apă, v-am spus că n-am armă.

După aceea ne-ă strâns pe toți într-o cameră. Sora mea, văzând cum îl chinuiau pe tată să spună nu știa ce, n-a mai răbdat și a început să strige la ei: -Huni, tătări, barbari, slugoi ai rușilor! și nu mai știa căne la ea zis. Ei însă n-au uitat, că după trei luni au arestat-o.

Urcă în dubă, eu și tata, după un popas de căte o zi la securitatea din Slatina și Pitești, să ne încarcera la Malmaison în București. Ancheta a durat trei luni, cu tot ceremonialul cunoscut folosit de securitate: ochelari fără vedere, amenințări, insulțe, uneori loviri. Nefiind implicată direct în activitatea dusă de fratele meu împotriva regimului comunist, nu știam nimic din ce făcuse și pe unde fusese, ancheta s-a axat pe ajutorul pe care îl-am dat din momentul în care a venit acasă. De aceea, cu toată duritatea ei, angheta mea a fost o nimică față de ce au patimit atâțea femei pe care ulterior le-am întâlnit pe parcursul detenției și despre care său scris multe. După terminarea anchetei, am fost trimis la Urasu, în aşteptarea procesului. Prima înștiințare a fost prin luna septembrie 1956. Atunci am avut certitudinea că toată familia a fost arestată. Tatăl erau în boxă: tata, noi cele două surori, cei doi frați ai noștri, soția, soacra și cumnatul fratelui mai mare și încă trei persoane pe care securitatea închetează le-a depistat că au și uit de fratele meu, pentru care toți fusese arătați. Am scăpat, zic eu, ușor, cu o condamnare de cinci ani, pentru favorizarea infractorului principal.

După proces am fost dusă la închisoarea Jilava. Am coborât din dubă într-o după-amiază însorită a lunii octombrie 1956. Cine-n-a văzut Jilava, nu-și poate închipui ceva mai sinistru ca această închisoare. După o sumară perchezitie am fost repartizate pe camere. Printre primele mi s-a strigat numele: Matei Gheorghita, cameranr. 1. O cameră mare de oincă pe cinci metri, cu înălțimea de 4-5 m., cu pereți groși de cărămidă și plafon boltit. Din cele 24 de paturi de campanie, suprapuse pe trei rânduri,

DE DUPA GRATII

stins înainte de eliberare. Eu, pe atunci Tânără, crescută la țară și obisnuită cu munca în aer liber, am rezistat. Cred, totuși, că de la Jilava mi s-a tras boala de înimă și de plămâni, care s-a agravat pe parcursul anilor de detenție, care m-a adus la un pas de moarte, cum voi relata mai la vale.

Prin luna februarie 1959 s-a format un lot, cu destinația Miercurea Ciuc. Am fost imbarcată într-un vagon dubă de căreafă vreo 20 de femei, printre care și amintesc de Tia Zamfir, Busuiocesc Adelina, Vlaicu Zoe, Ciocoï Maria, Natalia Sireteanu. În gară la Miercurea Ciuc ne-au aşteptat trei gardieni. Vorbeau prost românește. Ne-am dat seama că erau unguri. Unul din ei a ținut să ne avertizeze unde ne aflăm. -Aici e regiunea Autonomă Maghiară, aici nu-i regat, nu-i Jilava, e Miercurea Ciuc, curegim sever. Cine nu va respecta regulamentul va fi pedepsit fără milă.

Pe cele în vîrstă, de la gară, le-a
suț într-o căruță. Pe noi, cele mai tinere,
ne-au mânat pe jos, pe o zăpadă mare și un
ger cumplit. Am ajuns îngehețate tun.

După o lună de carantină am fost repartizată într-o cameră unde se aflau vreo 70 de deținute, având ca șefă de cameră pe Ștefănescu Maria.

Cum boala mea de inimă se agravase, toate fetele au decis să mă scutească de corvoada zilnică ce se făcea pentru păstrarea curățeniei în cameră.

Eram de un an la Miercurea Ciuc, sub un regim sever, aşa cum ne avertizase gardianul când sosisem de la Jilava. Cu un optimism viguros, Mery Blaj m-a ajutat să treac peste multe zile grele ce le aveam din cauza bolii. De altfel făcea acest lucru cu toate fetele pe care le vedea că le cedează nervii și nu mai speră într-o scăpare din iadul comunist. De obicei, Mery era telefonista camerei. Vorbea la perete, prin Morse, cu camerele vecine și ne întreținea moralul cu fel de fel de informații aducătoare de speranțe. În cameră aveam și o turnătoare Anica, și nu mai ștui cum se numea. Era adesea scoasă din cameră și informa administrația de tot ce se întâmpla în cameră. Ce discuții se poartă, cine nu respectă regulamentul, etc. Administrația era informată că Mery vorbește la perete cu deținutele din camera vecină și era urmărită zi de zi, până ce intr-o zi a fost prinșă. Era, după câte îmi aduc aminte, prin luna Ianuarie 1960. Mery a fost scoasă din cameră, bătută în grozitor și trimisă la izolare. Nouă ne-a făcut izolator în cameră. Ne-au scos toate paturile, ne-au luat păturile și mantalele. Nu ne-au mai dat nici puținile lemne pentru foc. Trei zile am dormit pe ciment, debrăcate și fără mâncare. Ne-au dat zilnic către un calup de mămăligă sărată și mucegăită și apă fierătă de băut. După trei zile chiar și cele mai rezistente nu s-au mai putut scula de jos. Au adus militari care au băgat paturile în cameră, iar seara ne-au servit o masă consistentă: tocănă de porc, foarte grasa. Flămânde de trei zile, hămesite, și cum o asemenea mâncare nu mai văzusem, ne-am repezit asupra castroanelor cu mâncarea aburită. N-a durat mult timp și s-a declanșat o diaree generală. În camera cu 70 de femei era ceva de nedescris. Cele în vîrstă și bolnave nu se mai puteau scula din pat și erau înămolite în propriile fecale. Cele mai valide se îngheșau pe lângă hărdălu ce ne folosea pentru asemenea

necesități. În plină noapte, sesizat, a venit directorul închisorii cu medici și medicamente. Pe cele în vîrstă, aproape 20-30 de femei, le-au scos din cameră pe targi. Cum trei zile în plină iarnă, dormisem pe ciment, toate au murit în câteva zile. N-am mai auzit de ele.

Bală mea de plămâni, căpătată
cine să fie când, s-a agravat. Am căzut la pat și
nu mai puteam face nici o mișcare. La câteva
zile a venit o caravansană care ne-a
consultat pe cele ce rămăsesem în cameră.
Am fost propusă, printre altele, să fiu trimisă
la spital, dar gardianul ungur, care a citit
lista, mi-a încurcat numele, zicând Maftei,
iar sefa de cameră, care acum nu mai era
Mery, ci turnătoarea Anica, zise că nu-i

nimeni în cameră cu acest nume, deși stiau că la mine se referă nota dată de medic. Am mai stat, între viață și moarte, încă două, trei săptămâni. În acest timp a murit nemțoaica Paula, Florica Ursu și alte fete tinere pe care nu mi le mai amintesc, tot de plâmâni, boală contactată în zilele de izolare. Pe la finele lunii februarie 1960 a venit un ordin ca toate defuntele sub 35 de ani să fie trimise la muncă în orașul Arad. Pe acea listă eram trecută și eu. Am spus că sunt grav bolnavă, nu sunt aptă de muncă și nu voiesc să plec de la Miercurea Ciuc. *-Vezi legătură mai jos în stîrnilor*

la mercure Ciac - și rețepția, mă întins în orăzile
ce ne-a selectat. Dacă rămâni aici, în curând
mori. Avea dreptate. Cele ce au rămas, nu am
mai auzit că s-ar fi liberat vreuna. Pe drum
până la Arad am ayutat o hemoptizie puternică.
Sora mea, care era cu mine, a crezut că mor.
De multe ori mi-am pierdut cunoștința. La
Arad am intrat în curtea unci cazărmii militare.
Toate fetele arătam ca niște umbre, niște
stafii, de starea cărora s-au speriat și ostașii
care ne-au ajutat să coborâm din dubă. Pe o
targă, m-au dus direct la infirmierie, o cameră
spațioasă, cu lumină de afară, cu două paturi
cu cearceafuri curate. A venit medicul, un
bărbat în vîrstă, care m-a consultat, fiind că el
îngrijitor de starea în care mă aflam. Nu mă
puteam mișca. Eram între viață și moarte.
Mi-a adus în cameră o definiță de drept
comun, de profesie soră de spital. Nu-i mai
rețin numele, dar i sunt mult recunoscătoare.
M-a ajutat și îngrijit și în parte ei îi datorez
însănătoșirea mea. De asemenea, nu găsesc

cuvinte potrivite pentru atenția și tratamentul pe care mi le-a acordat medicul ce m-a îngrijit. Am aflat că era medic la închisoarea de drept comun și era de origine evreu. Nu cred că mai trăiește, dar doresc pe această cale să-mi exprim deosebita mea recunoștință pentru tot ce a făcut pentru mine. Îmi aducea medicamente, zicea dânsul, de la dreptul comun, pentru că nu avea dispoziție de la departamentul politiciilor să-mi administreze medicamente. *-Dacă mă afli că fur medicamente de la dreptul comun pentru tine, mă arestează.* Mă rog pentru sănătatea sa, dacă trăiește, iar dacă a plecat dintre noi, Dumnezeu să-l iarbă în pază, că a fost un adevărat om. Venea zi și noapte să-mi facă injecții din trei în trei ore. În două luni m-a pus pe picioare. Eram refăcut și simteam că m-am însănătoșit. Trecuseră patru ani și patru luni de când eram arestată. Mai aveam opt luni până la eliberare. Mi se părea că nici trecuseră repede. În închisoare clipele prezente trece extraordinar de incet. În singurătate îmi trecea prin minte tot ce întâlnisem pe parcursul anilor de detenție, anchetă, izolări, bolile de care zăcusem, gardieni, gardiene, asemenea unui film pe care îl vizionasem cândva, fără încarcătură

lui dureroasă. Mi-era dor de colegele de suferină dela Jilava și Miercurea Ciue. Solidaritatea și dragostea dintre noi ne menținea moralul, iar eu, înconjurată de afecțiunea lor, uitam de multe ori infernul în care intrasem.

Pe la începutul lunii mai 1960, în urma unei inspecții am fost trimisă la București, unde fusesem judecată și condamnată, în vederea eliberării peste câteva luni. Mi-am luat rămas bun de la devotata mea soră medicală și, mută de emoție, n-am știut cum să-i mulțumesc salvatorului meu, doctorul evreu. Cum n-aveam cuvințe și nici în alt fel cum să-l răspâlnesc, m-am rugat la Dumnezeu să-l binecuvânteze.

Credeam că mă vor duce la Jilava. Doream să fiu dusă acolo, în speranță că voi întâlni vecini cunoștiți. Într-o privință erau liniștită. Pe soră mea, care călătorise cu mine de la Miercurea Ciuc la Arad, o știam relativ sănătoasă. Speram să ne redemem în libertate, ea fiind arestată cu câteva luni în urma mea.

Cu aceste gânduri am ajuns la Bucureşti. Duba-s-a opri în curtea închisorii Văcăreşti şi am fost încarcerat singură într-o cameră. A doua zi am fost dusă la vizita medicală. Am întrebat doctorul: *De ce m-aşi adus aici la spital, sunt acum sănătoasă, medicul de la Arad m-a vindecat*. Cu un sărus urşor blajină mi-a răspuns: *-Ce-ai avut tu şi priu căte ai trecut, puşene fetu an scăpat. Ai nevoie incă de tratament*. Prin grija lui am început iaraşii un tratament intensiv. Oare ce aveau aşteptă doii oameni în comun, doctorul evreu de la Arad şi doctorul român, Munteanu, de la Văcăreşti? Pentru că am găsit doi oameni exceptionali de buni, ii iert pe toţi ceilalii răi pe care i-am întâlnit în infernul închisorilor comuniste. Doctorul de la Arad era sobru, conştincios, uneori se cănd refuzam tratamentul. S-a chinuit mult cu mine până să reuşesc să colaboreze între un pacient lipsit de voinţă de a mai lupta cu viaţa şi el, medicul, care voia să-şi donedească

Răpusă și medicul, care venise să-i dovedească măiestrie prin salvarea unui bolnav condamnat la moarte. Doctorul Munteanu era jovial, mereu cu o vorbă de spirit și cu zâmbetul pe buze. Aproape zilnic, primează medicamente, sfaturi și vorbe de încurajare. Acești doi cameni s-au întrecut unul pe altul, prin grija ce au purtat-o pentru salvarea mea.

De două luni stăteam singură în cameră. O vreme în cameră alăturată era

Vlădescu Maria, bolnavă de cancer, care în curând a murit.

Într-o dimineată, prin luna iunie, intră în celulă un gardian, care îmi spune să-mi pun pătura peste cap și să mă întorc cu față la perete. După puțin timp, pași apăsați și greii de gardieni aduc ceva în celulă. Miam-dam seama că purtau o brancardă pe care aduseaseră o bolnavă. Cu înțelegeri și soapte misterioase, pe jumătate spuse, au aşezat bolnavă adusă pe patul de alătură. Cu pași zorii, de tâlhări care au săvârșit crima, au plecat din celulă. După zgromozitul specific al ușii masive de pușcărie, care se inchidea cu trei zâvoaie, pe culoar, pașii lor se pierdeau într-o liniește de mormânt. *N-ai spusă maică, m-ai adus aici de la moră!* Încet, încet, s-a linistit și a putut să-mi povestescă.
-Mă numesc Lovinescu. N-am făcut nimic că să le dă motive să mă arezește. Fata mea, Monica, a plecat din Iași și vorbește la Europa Liberă. Pentru asta m-am arestat. Am fost adusă de la Silava în stare foarte gravă. Pe drum mi-am pierdut cunoștiința.

*iar când am sosit aici, crezând că am murit,
m-au dus la morgă. Acolo m-am trezit și
văzându-mă printre morți, am început să
strig; aşa m-au adus aici lângă tine.*

O săptămână a stat cu mine în celulă, era o femeie voimică, cu față frumoasă și ochi luminosi, de inteligență distinsă, cu părul alb tuns scurt, bărbătește. Era o bună povestitoare.

În după amiaza aceleia zile a venit un medic, brunet, cu figură antipatică, în jur de 50 de ani, care a examinat-o. Apoi în fiecare zi veneau mai mulți medici însoriti de civili pe care nu-i mai văzusem.

Vorbeau între ei în șoaptă, dar cum

doamna Lovinescu nu prea auzea, mă întreba pe mine ce ziceau, iar eu nu stiam ce să-i răspund pentru că nu înțelegeam discuția ce o purtau între ei, o consultau, dar medicamente sau vreun tratament nu i-au dat. După cum spunea, doamna Lovinescu era grav bolnavă de îninm. Mâncarea era deosebit de bună față de celelalte inchisori. Doamna Lovinescu mâncă și putea acum să facă cățiva pași prin celulă. După ce săptămână, într-o dimineată, au venit gardienii cu o targă și au luat-o. Au readus-o după aproximativ două ore. Sufla tare greu. Mi-a spus că au pus-o la diferite apărări și se aștepta să-i înceapă un tratament. Parcă se simtea mai bine, vorbea și părea optimistă. S-a ridicat din pat, dar după cățiva pași s-a prăbușit. Am alegat la ușă, bătând în ea cu pumnii și strigând cu disperare. Ușa s-a deschis și în celulă au intrat patru-cinci persoane în civil, probabil printre ei și medici. Au aşezat-o pe pat. Era toată numai apă, nu mai putea vorbi, era cu ochii numai la mine. Probabil că i-am inspirat incredere, pentru că mă îndrăgise foarte mult. Mă încuraja, îmi făceau planuri de viitor, speră să scape din închisoare și în libertate îmi ziceau-o vizite. Eram lângă dânsa. Parcă se sănătățise, își mai revenise. Spunea ceva, dar atât de încet încât nu auzeam. Mi-a făcut semn să mă apropiu, dar n-am apucat să spună nimic. Să-i dăd dublu!

În camera de alături a venit Corlan, Constanța, condamnată într-un lot cu parașutiști. De la dânsa am aflat că a murit doamna Neacșu, soție de general, pe care o cunoșcusem la Jilava. De la Miercurea Ciuc, Corlan venise împreună cu mama Mihaela, pe care au dus-o la securitate, unde am auzit că a murit.

Aşa a trecut toată vară anului 1960. Mai aveam o lună până la eliberare, la Văcăreşti il adusese să ţipeze pe tatăl meu, gray bolnav de cancer pulmonar. Urma să se elibereze odată cu mine. Cu o lună înainte de a ne îspăişti pedeapsa, tata a murit. Securitatea ştia că noi dețineam comunican într-o poziţie Morse, bătând în pereti. Bănuiesc că, pentru a mă feri de trista veste, pe care aş fi putut o află, m-au trimis din nou la Arad, unde am mai stat o lună de zile. Nu am mai întâlnit medicul care cu profesionalism şi cu riscuri mi-a salvat viaţa. În ajun de Crăciun mi-a dat biletul de eliberare şi am început un nou calvar. Tata murise, frajii şi soră încă arestaţi, toată averea părînteaşă confiscată. Securitatea raională şi organele de partid m-au alungat din casa unde mă născusem şi crescusem. În plină iarnă am plecat la Bucureşti, unde cu multă greutate am găsit un loc de muncă.

Geta Matei -
Izvoru, Romanati

L'UNIVERSITÀ ARRASCA

I. GRABII INAINTE DE MAHOMED

Peninsula Arabia este situată la hotarul dintre Asia și Africa, având o întindere de 2,73 milioane kmp. Caracterul geografic predominant este deșertul. La nord, de la hotarul cu Siria și Persia, peninsula își deschide porțile cu Marele Deșert Sirian care se întinde până la Podișul Nejd. Spre sud, podișul coboară în trepte până spre Deșertul Dehna. În nord clima este subtropicală, în centru continentală excesivă, iar în sud subtropicală. Spre vest, Peninsula este despărțită de Africa prin Marea Roșie până la Strâmtoarea Bab-el-Mandeb. Spre sud-est, ţărmurile sale sunt scăldate de Oceanul Indian, iar spre est, de Golful Persic și Golful Oman.

Populația este rară, în ceea mai mare parte nomadă, îndeletnicindu-se cu creșterea animalelor pe care le mână din oază în oază, în căutare de pășuni și locuri de adăpat.

Întreaga istorie a arabilor din perioada preislamică se caracterizează prin incapacitatea numeroaselor triburi de beduinii de a realiza o unitate politică și statală. Un bogat tezaur de legende din acea perioadă relatează despre nesfârșitul sărăcăușilor, lupte sângeroase și dușmaniile dintre triburi. Cauza principală a acestor frântămâti este structura sufletească a beduinilor, la care se adaugă condițiile materiale de viață destul de vîtrege.

Beduinișii au fost și atunci ca și acum organizați în triburi, în cadrul cărora nu tolerau altă autoritate în afara de autoritatea morală, ca arbitru, a unui șefie ales. O caracterizare a structurii susținutei a beduinilor ar putea fi formulată succint, astfel: temperament pasional, individualism împins la extrem și un exagerat sentiment de mândrie și încredere în sine. Pasiuinea lor pentru libertate nu era compensată decât de sentimentul de solidaritate de trib, manifestat sub forma actelor de războinici și prădăciunilor, ori de căte ori un membru al comunității era lezat de cineva din afara ci.

Istoria arabilor din perioada preislamică poate fi sistematizată pe trei zone geografice, fiecare din ele având o evoluție și un specific propriu.

a) REGIUNEA de NORD a PENINSULEI

riburile de beduinii din această regiune, învecinată cu cele două mari imperii din primele secole ale erei creștine, Imperiul Roman de Răsărit și Imperiul Persian, au trăit tot timpul în cîmpul de atracție al prosperității care infloră dincolo de ultimele dune de nisip și desertoare unde, din cauza condițiilor geografice vîtrege, binefacerile vechilor civilizații nu au pătruns. În mod frecvent, cetele de beduinii treceau dincolo de Desertul Siriei spre orașele de frontieră ale celor două imperii, jefuind ce le ieșea încale, după care, purtați de cămile - corăbile desertului -, dispărău în marea de nisip, unde nu puteau să urmăriți.

Cum însă hotărul, dintre Imperiul Roman și Imperiul Persian, nu a fost niciodată o zonă liniștită din cauza neintrupărilor războie dintr-împărății, triburile de beduini din regiune s-au amestecat sau au fost amestecate, mai întotdeauna. În lungile campanii care se desfășurau în imediata lor vecinătate, Atât romanii, cât și persii au căutat să folosească triburile de beduini din zona teatrului de operațiuni ca aliaj cu misiunea de a acoperi frontieră. Mândria, această trăsătură caracteristică a populației arabe, i-a împiedicat însă să lupte sub o comandă străină și, ca urmare, triburile din Nordul Peninsulai s-au constituit în principale cu conduce proprie. Astfel iau ființă principatul Gassanilor și cel al Lahmizilor, primul format din arabi siriensi sub patronajul Constantinopolului, cel de-al doilea, situat la vest de cursul inferior al Eufratului, alcătuit din arabi irakieni, vasali ai dinastiei de la Ktesiphon. Spre deosebire de arabi din interior care erau conduși de șefii aleși, conducerea celor două principate era asigurată pe baze ereditare.

6) ARABIA CENTRALA

Egiunile centrală a Peninsulei - Podișul Nedjd- constituie cea de a doua zonă geografică. Aici triburile de beduinii trăiau în deplină independență unul față de altul. O excepție de la individualismul structural al seminților arabe o constituie reușita tribului *Kinda* care la sfârșitul secolului V formează o coaloție cu murile triburi *Vail*, *Bekr* și *Taglib*. Elementul de coeziune al acestiei asociații l-a constituit dorința de a obține pragi bogate prin incursiuni adânci cu efective numeroase pe teritoriul Mesopotamiei și Siriei, profitând de izbucnirea unui conflict între persi și Constantinopol. De indată ce însă s-a încheiat pacea între cele două mari imperii, armatele Bizanțului au năpădut asupra kindiilor și aliaților lor și din coaloție nu a mai rămas decât un bogat tezaur de legende în care se evocă vîțea beduinilor pe timpul acestei încreștere singeroase.

c) ARABIA de SUD

ulul Peninsulei, locuit de arabi *toctanizi*, constituie o regiune esențială deosebită de regiunile locuite de arabii din nord și centrul, denumiți *arabi ismaileși*. Spre deosebire de aceștia din urmă care, datorită permanentului contact cu populațiile din Siria și Mesopotamia în mijlocul cărora trăiau numerosi ebrei, au suferit o

inevitabilă infuzie cu elemente străine, arabii ioctanizi s-au păstrat într-o stare de mai accentuată puritate arabă.

Partea de sud a Peninsulei, biblica Saba, denumită de istorici romani *Arabia Felix*, este o regiune bogată. A fost leagănul unei civilizații dezvoltate și a cunoscut o evoluție istorică diferită de evoluția arabilor din nord și centrul.

Locuitorii acestei regiuni (actualul Yemen) sunt menționați în Biblie. Aici s-au găsit regatele *sabeilor* și *mineilor* și tot aici se pare că trebuie căutată legendară țară *Ophir* cu care regele Solomon, ajutat de Hiram, regele Tirului, a reușit să stabilească relații comerciale. Cunoscuta prosperitate a regiunii i-a determinat pe romani să întreprindă o expediție de cucerire în timpul lui August, expediție condusă de generalul Aelius Gallus.

Vechiul Yemen constituia un nod de legătură comercială între India și Orientul Apropiat pe "Drumul Caravanelor", drum care străbătea Peninsula de la sud spre nord. În urma eșecului suferit de romani în acțiunea

Peninsula de la Sud și pe nord a râului Tigris, unde se desfășură cucerirea a sudului Peninsulei, aceștia au deschis o nouă rută comercială, pe mare, prin Strâmtoarea Bab-el-Mandeb. Consecința apariției acestui noi căi comerciale, care le ocoleau teritoriul, a fost declinul economic al populației din regatul sabeiilor. Sistemul de irigații care transforma desertoală în ogoare și livezi roditoare s-a pătrăgit și săracia s-a întins necrușătoare.

Locuitorii acestor așezări, odinioară prospere, au fost nevoiți să se mută în locuri cu condiții de viață accentuate. De la sud spre nord au avut

să emigreze în căutarea unor locuri cu condiții de viață acceptabile. De la sud spre nord a avut loc un masiv proces de migrație desfășurat în condiții deosebit de grele la care s-a adăugat ostilitatea cu care iocanizii au fost întâmpinați de consângeni lor islamici. Pănicii agricultori și negustori din sud au trebuit să se răboiască cu beduinii din nord pentru a supraviețui. În exodul lor ei au fost nevoiți să se adapteze felului de viață nomad și când, după lungi suferințe, au reușit să ajungă în Siria erau deja beduinizați. Cu toate acestea ei nu au fost niciodată integrati în comunitatea triburilor din nord. Dușmânia, accentuată până la ură, între cele două ramuri ale același popor nu a fost atenuată niciodată de forța unificatoare a Islamului. Ea dăinuia până în ziua de azi.

În cîndă deschiderile dintre cele trei zone geo-istorice din Peninsula Arabia a existat totuști un element care a realizat o punte de legătură deasupra a tot cîzbei și diferență numeroasele seminții și triburi arabe. Este vorba de "Drumul Caravelelor", calea comercială datând din secolul VIII i.d.Chr. care leagă un șir de orașe de importanță economică, începînd din Yemen până pe fărâm mediteranean al Siriei. Pe acest drum se scurgeau numeroase caravane, transportînd spre nord odată cu bogățiile sudului și informații cu privire la valorile culturale dominante din afara perimetrelui lumii arabe. În același timp, acest drum comercial a favorizat dezvoltarea unor orașe și a unei populații orașenești cu un orizont cultural și un nivel de înțelegere mai ridicat decât nivelul triburilor de beduinii. Dintre aceste orașe, în primul rînd, trebuie menționat Mecca, orașul de origine al lui Mahomed.

II. SITUATIA RELIGIOASA IN ARABIA PREISLAMICA

Arabi fac parte din marcea familie a popoarelor semite. Conform textului biblic, ei sunt descendenții lui Ismael, fiul lui Avraam și al sclavei Agar, dar spre deosebire de evrei, arabi în perioada preislamică practicau o religie rudimentară. Înainte de Mahomed, religia triburilor de beduini era un amestec de totemicism, fetișism și idolatrie, pigmentat cu reminiscențe confuze din vechea religie babiloniană și din cea a evreilor. Pe lângă Allah, care, de fapt, juca un rol secundar în universul zeităților arabe, ficeau seminții își avea idoli săi. De asemenea, beduinii adorau anumite obiecte pe care le considerau sfinte. Unul din cele mai importante obiecte ale adorării, care se bucură de un deosebit respect la aproape toate seminții arabe, era piatra neagră (probabil de origine meteoritică) din Caaba, edificiul cubic din Mecca, în jurul căruia, în secolul VIII, a fost construită marea moschee. Legenda spune că piatra i-a fost adusă lui Avraam de îngerii din rai când acesta a rezidat Caaba, edificiu clădit inițial de Adam după un prototip ceresc. La început piatra a fost albă, dar ea s-a înnegrit în urma sărătărilor oamenilor păcătoși care se prosternau în fața ei cu prilejul pelerinajelor. Caaba îndeplinea pentru arabi funcția de Pantheon al zeităților triburilor de beduini, ale căror simboluri erau aşezate în acest templu alături de Avraam și Ismael, strămoșii legendari ai arabilor. și tot în incinta templului din Mecca se găsește izvorul cu apă tămăduitoare Zemzem, despre care legenda islamică spune că a fost făcută să rănească de Iehova pentru ca slava Agar și ful ei Ismael, întemeitorul creștinismului, să împărtășească Avraam. La cimitirul său, Sarach, să nu moară de sete în desertoare.

neamului arab, izgonii de Avraam la cererea soției sale Sarah, să nu moară de sete în desertoare. Pe lângă zeii tribali, arabi credeau în existența a nenumării duhuri (giinii), bune sau rele, care intervenea frecvent în viața oamenilor. În general însă, în perioada imediată anterioară intervenției lui Mahomed, predominau practicile fetișiste. Un contemporan al Profetului se exprima astfel despre comportamentul religios al beduinilor: "Unde vedeați o piatră și se închină la ea, iar dacă aceasta lipsea, mulgeau o cămălă peste o grămadă de nisip și se închinău la această?"

Singurul element unificator în domeniul religios îl constituia adorarea pietrei negre din Caaba. În legătură cu acest cult, legenda spune despre Casai, unul din membrii tribului coreiștilor, o ramură a seminției Kinâna, că a răpit piatra sfântă de la pacnicii ei de odinioară și î-a determinat pe membrii tribului său să se așeze cu prejosul odor de cult la Mecca. Păzirea Caabei, precum și privilegiul de a apropierea pelerinilor care veneau să se închine la sanctuar, cu apă și hrana, a rămas de atunci în familia lui Casai, cu drept de moștenire. Din această familie își vor căsători glorie două ramuri, ramura Abd Shem și ramura Hashim din care desinde Profetul.

Cum existența triburilor arabe fusese de totdeauna un necrușător "bellum omnium contra omnes", viața lor se desfășura sub semnul unei permanente însecurități. Ca un correctiv la această stare, din timpuri străvechi, arabi au instituit anual un răstimp de pace sfântă. Timpul de patru luni pe care îl trebuia respectată întretrerupa tuturor ostilităților, celelalte opt luni ale anului fiind luni în care luptele puteau fi purtate fără nici o îngădare. Din cele patru luni de pace, primele trei erau fixate una după alta, în următoarea, a douăsprezecea și prima a anului următor: cea de-a patra lună de pace cădea în mijlocul anului.

Cele trei luni consecutive de pace erau destinate activitatii religioase: cea de-a patra

schimburilor comerciale. În lunile închinate cultului, pe lângă cinstirea sanctuarelor locale, proprii fiecarui trib, se efectua pelerinaj la Mecca unde soseau credincioși din toate părțile Peninsulei. Această practică a conferit orașului un rol preponderent în lumea arabă, dar adeverăta cauză a atracției exercitată de Mecca a constituit-o superioritatea culturală a locuitorilor acestuia orăș, a membrilor tribului coreiștilor, în raport de celelalte triburi arabe.

În general, locuitorii orașelor și, îndeosebi, cei din Mecca, prin natura profesioniilor lor de negustori, au intrat în contact cu populațiile din alte țări, cu concepțiile religioase ale locuitorilor lor, cu obiceiurile și cultura lor. În felul acesta s-a creat un climat favorabil sintezelor de idei și concepții, îndeosebi religioase, în perioada de cristalizare a premisiilor din care a rezultat Islamul. Negustorii mecani nu erau despărțiti decât de 50 de mile de granita cu Yemenul și, adeseori, călătorneau în nord până în îndepărtele orașe ale Siriei. În aceste locuri, ei au avut prilejul să stabilească contacte cu comunitățile iudaice, cu așezările de creștini, cu religia persilor, dar mai ales au avut posibilitatea să compare politeismul lor idolatric cu monoteismul iudaic și creștin și cu dualismul persan.

III. MAHOMED

Intre toți intemeietorii de religii, Mahomed este singurul a cărui existență istorică este unanim recunoscută. Născut în anul 570 la Mecca, el a aparținut tribului coreiștilor și anume uneia din ramurile care în decursul timpului își pierduse din importanță, ramură descendenta din Hashim. Râmas orfan la vîrstă fragedă este crescut de unchiul său Abu Talib. În adolescență intră în serviciul transportului de mărfuri spre Siria, cu caravanele. Sînd angajat de bogata văduvă Chadidja cu care, deși mult mai în vîrstă decât el, se va căsători. Chadidja l-a născut săptă copii din care numai o fiică, Fatima, un trăist și a avut urmași.

La vîrstă de patruzeci de ani, Mahomed aude pentru prima dată chemarea lui Allah. La început s-a temut să nu fie victimă unei uneltri diavolești, dar apoi s-a convins de autenticitatea revelațiilor sale. Allah îl alesese să vestească oamenilor adevarul. Către anul 613 a început să predice, atrăgând atenția ascultătorilor săi, prin fraze scurte și tăioase despre mânia lui Dumnezeu și despre apropierea Judecății divină.

La început, predilecție sale erau ascultate de rudele apropiate, de tineri meccani de origine modestă și de membrii altor triburi stabilii în Mecca. De la început, activitatea sa de predictor s-a lovit de adversitatea coreiștilor care vedeau în predilecție sale o primejdie pentru monopolul religios și comercial pe care același îl defineau în orașul săfăt.

Pentru a evita neînțelegerile și chiar dușmania cu propria sa semință, Mahomed se hotărăște să părăsească Mecca. În îndeplinirea acestei intenții este ajutat de chemarea pe care î-o adreseză comunitățile arabă și iudaică din orașul Yathrib care, aflat în conflict, erau în căutarea unui împăciuitor.

Plecarea din Mecca are caracter dramatic, întrucât vrăjmașia coreiștilor îl punea viața în pericol. Întovărășit de credincioșul său adept Abu Bakr, fugă din oraș în noaptea de 16 iunie 622 și după ce stau ascunși trei zile într-o peșteră a muntelui Thaur, ajung la Yathrib. De la această dată orașul îl denumirea de Medina (orașul Profetului), iar ziua în care a avut loc Hegira (fuga) devine începutul cronologiei noii religii. Pe lângă adeptii pe care îi avea de în Yathrib, fuga lui Mahomed este precedată și succedată de exodul, spre nouă oraș de reședință, al tuturor adeptilor săi din Mecca.

Momentul plecării sale din Mecca marchează o schimbare esențială în activitatea desfășurată de Mahomed. În perioada petrecută la Mecca, el este în primul rînd profet. În acest răstimp și loc revelațiile din care se încheagă crezul său religios. Profetul prigonează și batocorit la Mecca devină la Medina "el Emir", principalele uniu oraș, trebuind să îndeplinească concomitent funcțiile de legislator, conducător politic și comandant de oști. De altfel, această schimbare de poziție se oglindeste clar în părțile din Coran, revelate la Mecca și cele revelate la Medina. În timp ce surele (sură: capitol din Coran care relatează conținutul unei Revelații), mecanice sunt străbătute de un profil religios, surele mediene sunt prozoaice și conțin în principal reglementări ale vieții sociale, economice și politice.

În postura de legislator, Mahomed se străduiește să formeze la Medina o comunitate unitară, alcătuită din localnici, "Ansâr" și din mecanii refugiați, "Muhaqirun" (emigranți). Concomitent eforturile sale se îndreaptă spre realizarea astăzi a unei unități de credință, cât și spre sporirea numărului de adepti. Pentru început, activitatea sa misiunară îi vizează pe creștini din Yathrib pe care, având în vedere unele asemănări dintre religia iudaică și nouă crez religios în curs de cristalizare, speră să-i convertească. Cum însă aceștia nu au acceptat să renunțe la religia strămoșilor lor, Mahomed a înlocuit predica cu teroare, astfel că evrei din Yathrib și din vecinătatea orașului au fost făcute să exilze...

De îndată ce și-a consolidat poziția la Medina, Mahomed și-a propus să-i supună pe coreiști și să căștige sanctuarul de la Mecca pentru adeptii săi. În acest scop el vestește "ghadul", războul săfăt, împotriva mecanilor. Pentru a-și asigura succesul în această confruntare, el nu se dă înapoi de a nu respecta luniile de pace, stabilite din timpuri străvechi și recunoscute de toate triburile arabe. Totodată, Profetul statuiează principiul care dăinuiește în ziua de astăzi, conform căruia nici un credincios nu poate fi pedepsit pentru uciderea unui necredincios.

În anul 624 are loc prima ciocnire armată între mecani și medinezi. La Bedr, caravanele mecanilor sunt atacate de medinezi și jefuite. În anul următor, mecanii sub conducerea lui Thalib, în superioritate numerică, vor obține o victorie în bătălia de la muntele Ohod, pe care însă nu știu să o exploateze, astfel că superioritatea rămâne de partea adeptilor lui Mahomed.

Între timp Mahomed stabiliește legături cu mai multe triburi de beduini care acceptă nouă religie, atrași de perspectiva obținerii unor prăzi substantiale din inclexăriile armate. Această se înregistrează sub steagul verde al Profetului, contribuind la înfrângerea adversarilor săi mecani. În anul 630, Mahomed intră triumfator în Mecca. Coreiștii, înversunați și dușmani de până atunci, își dau seama că nu mai au nicio sansă de a-și menține dominația și monopolul asupra orașului săfăt, astfel că aderă la Islam. Mulți dintre ei vor deveni combatați activi sub steagul Profetului, participând în calitate de conducători de oști la războaiele de cucerire, dezlănțuite pentru răspândirea "prin foc și sabie" a noii religii.

Ultimii ani din viață, Mahomed li petrece în Medina, desfășurând o intensă activitate misiunară și organizatorică. De notat un fapt care va avea urmări grave ulterior. Dupa moartea Chadidiei, Profetul se căsătorește cu fântâna Aisa, fiica lui Abu Bakr. În anul

ADVAR si PREJUDECATR

632, intemeietorul noii religii moare la Medina.

Astăzi, este destul de greu să-l judecă cu toată obiectivitatea pe intemeietorul unei religii care, pe lângă activitatea strict religioasă, a desfășurat o intensă activitate politică și socială, fiind puternic ancorat în realitatea timpului său. Pentru musulmani credincioși, el este Profetul lui Allah care a fost înșecat să aducă oamenilor Revelația divină. Adversarii săi văd activitatea sa profetică cu rodul unor fantasmă, având drept cauză crizele de epilepsie, boala de care Mahomed a suferit încă din copilărie. Dinecolo însă de aceste atitudini extreme, trebuie recunoscut faptul că Mahomed a fost o personalitate exceptionale care, cu energie, pasiune și cu o necontestată sinceritate, să străduiește să dea conaționalilor săi un nou crez religios și un nou ideal de viață. Designură să anumece acțiunea pe care le-a înfăptuit repugnă omului civilizat de astăzi și sunt în contradicție cu morala creștină. Criticile împotriva lui Mahomed, ca persoană, se referă îndeosebi la senzualitatea sa bolnăvicioasă: după moartea Chadidiei și-a luat nouă soță. Făcând însă abstracție de acest aspect, că și de alte trăsături de caracter și comportament, asupra căroru să nu insistăm și în care deosebire mentalitatea arabă nu vedea nimic reprobabil. Mahomed rămâne un mare Prolet și un mare Legislator care a pus bazele unui sistem politic și religios ce dăinuiește cu o vigoare sporită, până în zilele noastre.

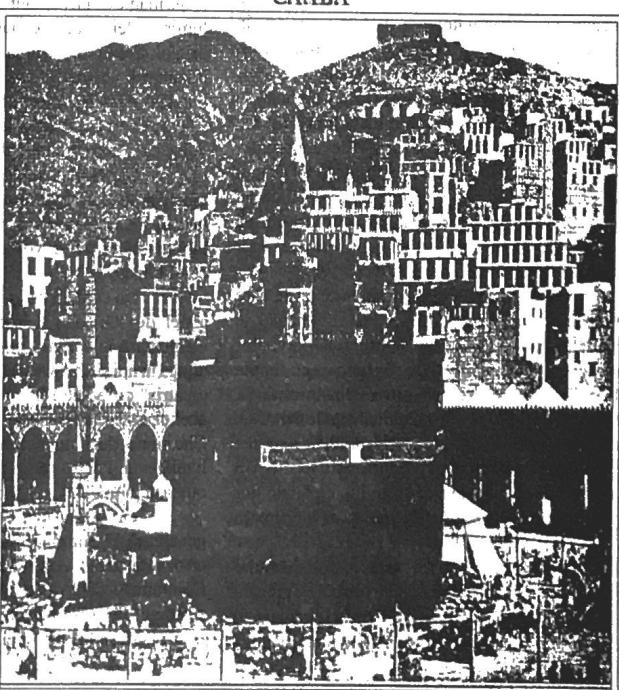
La moartea să, toate triburile arabe de pe interiorul Peninsulei erau aliniate sub steagul verde, așteptând doar seimenul pentru a se năpusti să răspândească învățătură Profetului în întreaga lume.

In încheiere să citim un scurt pasaj din studiu pe care îl închină Carlyle în "Eroii" săi: "Am ales pe Mahomed nu ca pe cel mai înalt Profet, dar ca pe unul despre care putem vorbi cu cea mai mare libertate. Nu este, în nici un chip, cel mai adevarat dintre profeti; dar eu îl socotesc ca pe unul adevarat. Pe lângă aceasta, cum nu e nici o primejdie ca vreunul din noi să se facă mahomedan, ană de gând să spun despre el tot binele ce voi putea spune cu bună dreptate... Hipoteza noastră curentă asupra lui Mahomed, că era un inselător plin de tertipuri, o minciună întrupată, că religia lui e numai o grămadă de amăgiiri și fleacuri, începe de fapt să nu mai poată fi susținută de nimene... Pentru poporul Arab a fost ca o naștere din intuneric la lumină; pentru întăia oară Arabia a ajuns la viață printre însă. Un biet popor de păstorii, rătăcind necunoscut prin pustiuri de la fațeca lumii; un Erou-Prophet le-a fost trimis de sus cu un cuvânt în care puteau să creadă; întă, necunoscuți ajung să fie cunoscuți de lumea întreagă, puțini se întind căt lumea; după un secol, Arabia ajunge la Grenada de o parte, la Delhi de alta; scăind de viteje și strălucire, de lumina geniuului, Arabia lucește prin veacuri peste o mare parte din lume. Credința și mare, credința dă viață. Istoria unei națiuni ajunge rodnică, înălțătoare de suslete, mare, îndată că Națiunea începe să creadă. Acești Arabi, omul Mahomed și acel singur secol, nu sunt ore o scânteie, o singură scânteie ce a căzut într-o lume ce părea de nisip negru, nebăgat în seamă; dar îată, nisipul era o pulbere explosivă, care se aprinde și înflăcărează tot cerul de la Delhi la Grenada! Am spus, Omul Mare a fost purușă ca un fulger căzut din Cer; ceilalți oameni îl așteau ca lemnul de foc și îata că atunci și ei se aprind".

(va urma)

Gabriel Constantinescu

CĂRABĂ

Marcel Petrușor

NATIUNEA SI NATIONALISMUL

Crime ?

Se vorbește deseori azi în mass-media europeană de "crimile naționalismului", de naționalisme extreme și de naționalism în genere ca despre niște substantive cărora le-ar fi îngăduite numai atribute oribile, sintagme menite să stârnească spaimă, dezvăluarea și o grabnică spălare pe mâini de îndată ce așa ceva ne-a tulburat auzul. Ceva de care omul ar trebui să se ferească mai abitir ca de SIDA. În timp ce despre ceea ce-ne-adus "internaționalismul", mai ales nouă celor din estul Europei sau chiar celor din Asia, nici o vorbă, dacă s-ar putea! Dar de ce oare? Numai pentru că sunt răzmerite în fosta Iugoslavie, în Caucaz, în Tadjikistan, în Turcia sau pe aiurea, unde națiunile își cer dreptul la autodeminare? S-ar putea, deși ne întrebăm, cel puțin unii, și nu fără îndrătuire, pe cine deranjează această propensiune spre independentă a etnilor? Pe cei ce le urăsc funciarmente numai pentru că nu ar fi "alese"? Si pentru ce să fie "alese"? Pentru mesianisme? Sau anume pentru acela ce le-ar vrea unite sub un singur sceptru, cel al finanței mondiale? Probabil. Dar să fie oare națiunea și naționalismul *pe drept* atât de destestate?

În Vechiul Testament etnia cea mai apărată a fost cea iudaică. Si aceasta în baza unei electiuni divine. Dumnezeul lui Avraam și-a protejat poporul, ca pe cel mai scump odor, asigurându-i totodată și o propensiune istorică fără seamă. Textele de referință ale Sfintei Cărți o atestă din plin. Iar istoria consecutivă vădește faptul din plin, până în zilele noastre. Reținem însă din această atestare ideea harismatică a națiunii, fără cea mai mică aluzie la rasă, aceasta fiind o cu totul altă categorie.

Romanticismul (începând cu Rousseau) reușește pentru prima dată în istoria culturii descalificarea termenului de națiune. Nu altcumva decât ca pe ceva ce a încercat să corupă individul, înlanțuindu-l în obligații social-istorice sau de drept; dreptul fiind acel ceva care l-a transformat pe ins în persoană, iar comunitatea naturală în *polis* sau în regim de Stat. Cu alte cuvinte, pentru teza romantică, pentru acel *l'homme est bon par sa nature, mais c'est la société qui l'a corrompu* ("omul e bun de la natură, dar societatea e cea care l-a corupt", nevoie cea mai imperioasă fiind aceea de a redeveni primar, spontan, primigen), dreptul constituie un fel de jug, de limitare a activităților sale vizavi de celălalt, cu care s-ar fi constituit gregar într-o oarecare formă socială, trib, popor sau națiune, în virtutea unor impulsuri provenind din firea lui.

Or, în acest sens, prin importanța pe care romanticismul o conferă naturii - aceasta opunându-se ideii de organizare, pe bază de drept, indivizilor devenite persoane - națiunea e confundată cu simpla ordine naturală, rebarbativă intereselor insulii. Si, din păcate, nu puține au fost naționalismele care s-au bazat pe această acceptiune a termenului de națiune. De unde au izvorat apoii și patriotismele locale. Un fel de chemare senzuală a pământului, un fel de fior primitiv, arzător, uneori beție chiar, ca a făpturilor în rut.

Dar aceasta să fie oare naționalismul, o vibrație primitivă, iar națiunea doar o asociere gregară de aceeași factură, impulsivă și constrângătoare în același timp? Ce-i drept, modernismul îl mai adaugă

ceva: organizarea juridică, factorul pe care romanticismul îl acuză, într-un nereușit simulacru de condamnare fără recurs.

Iată însă că secolul XIX-și odată cu el modernismul-scoate pe tapetul istoriei nou concept de națiune, cu statut juridic bine definit, vizând popoarele și teritoriile habituale ale acestora. Națiunea, spun encyclopedie mai recente, nu este altceva decât "o mare comunitate omenească, cel mai adesea instalată pe un teritoriu, cu o unitate istorică, lingvistică, culturală, având o constituție și fiind titulară a suveranității sale" (*Dictionar Encyclopedic Larousse*).

Unitatea și comunitatea, organizate juridic și manifestate cultural pe un anumit teritoriu, iată deci caracteristicile definitorii ale națiunii în general, acceptate istoric de vremea noastră.

Si totuși, în același timp, corul vocilor care invocă "drepturile omului" înaintea celor ale națiunii se aude din ce în ce mai des. Reîntorcere romantică, rousseauistă, sau simplă strategie, din păcate răsuflată,

pentru subminarea națiunii?

Credem că amândouă; și nu fără sorți de izbândă în cazul în care națiunea ar fi doar un dat juridic și istorico-filosofic, precum este definită în encyclopedie noastre. Si dacă cultura va fi făcută de o mass-medie internaționalizată sau exaltând primitivismele sexului, ale forței și ale banului, n-ar fi de mirare. Iar dacă la aceasta se mai adaugă și ideile de federalizare (comunizarea fiind pentru moment oarecum compromisă) sau de comunități continentale, victoria asupra naționalismului și a națiunilor ar fi indiscutabilă.

Si totuși, atâtă vreme că națiunea nu rămâne doar ca definiție encyclopedică în istorie și cătă vreme ea se atestă ca entitate ontologică, în virtutea căreia va și participa la Judecata din Urmă, indestructibilitatea ei este absolută. Altfel n-ar avea sens atestarea apocaliptică potrivit căreia lumea, la Judecata de Apoi, pe neamuri și seminții se va prezenta.

PATRIA SI PETRIOTISMUL

Categorii depasite ?

Este oare cineva pentru care cuvântul patrie să nu exercite, dacă nu o simplă vibrație afectivă, cel puțin o ridicare de sprâncenă, ca la auzul a ceva despre care s-a tot vorbit (și se vorbește încă) atunci când omul și la ananghie printre străini sau printre "politicienii" vremii? Credem că foarte puțini și-n împrejurări foarte rare. Ce aer e mai bun decât cel de pe pajiștile sau maidanele copilăriei? Ce iarbă mai verde decât cea de acasă și ce muzică mai atractivă decât cea ritmată de susurul izvoarelor primare (fie că acestea se află înălăturul sau în afara făpturii noastre)? Un tot de factori, printre care și o sensualitate parcă puțin veninoasă, un fluid fizic, organic, vegetal uneori, neleagă magic de un pământ sau teritoriu pe care am văzut lumina zilei. E ceva ce ne invită la o întoarcere spre origini. Ceva ce ne face să lăcrimăm (chiar dacă numai înălăturul nostru) când auzim fluierul sau timbrul muzical al unui instrument specific spațiului în care am apărut. Ceva ce ne răscolește adâncă intimitatea. Ceva dulce ca o licoare care îmbăta.

Darsă fie oare acesta patriotismul? O izbucnire afectivă, tandră chiar, a omului încurcat în răscrucile vremii? Ceva ce parcă și la plante și la animale ai întâlnit, când ar fi vorba de trezirea unor reflexe conditionate?

Nu credem că-am putea numi patriotism doar astfel de stări sau de simțiri, impregnarea telurică elementară în sufletul nostru. Patriotismul trebuie să atingă în noi și altceva, gând; să nu "unde-i bine acolo și patria" ci "acolo unde-i patria (unde simțim că fără acel ceva ce ea ne oferă, nu se poate), acolo și bine". Chestiune deci nu numai de sensibilitate, ci și de inteligență. Pentru că tot ceea ce e numai sensualitate durează puțin.

Or patria și patriotismul, ideea pe care o generează, gând care dăinuie (și nu numai într-un ins, ci-n totalitatea celor pe care acesta îi străbate). Comunitate deci de destin, căreia cine îl s-ar putea surstrage? Premiză-leagăn pentru dezvoltarea a ceea ce este în sine națiunea. Națiunea conferă patriotismului

o altă dimensiune. Aceea de a tinde mereu spre desăvârșire; desăvârșirea ca dorință și lucrare spre perfecționare a comunității în care ai apărut, din care te-ai ivit și pe care, chiar dacă se întâmplă uneori să o uiți, simți că e ceva fără de care, în adâncul firii, nu se poate. E patria care nu se exaltează în năvalnice evaziuni, ci domeniul de existență în care menirea insul e hărăzit să-și împlinească destinul.

România, Franța, Spania, Germania, Rusia (ca să înșirăm, la întâmplare, doar câteva din multele patrii ale lumii contemporane) sunt irevocabile. Sunt ceea ce sunt și atâtă tot. Definiții fără explicații, cu caracter de premize (pe care fie că le acceptăm, fie că nu, ele există). Așa că patria noastră, de exemplu, România, ne aparține (celor ce simțim și gândim că suntem români) nu ca un bun ținând doar de o generație, ci de toți cei ce s-au străduit și se străduiesc ca ea să fie ceea ce este și va fi - depozit sacru și leagăn al etniei ca entitate ontologică.

Ea nu este însă numai teritoriu, limbă, gândire și obiceiuri comune, ci *voința de a le uni pe toate* acestea în realizarea istorică a națiunii.

De aceea nu există și nici nu ar putea exista ca atare apatrizi, după cum nici "weltburgeri" sau cetățeni ai lumii, cum le place unora să se numească. În primul rând pentru că apatridul nu s-ar putea numi astfel fără referire de fond la ideea de patrie, fie aceasta chiar abandonată geografic, dar care lui îi servește ca element de referință, pe care să-l nege apoi sau de care să se străduiască să se îndepărteze. Iar "weltburgerul", cetățean, zice el, nu al unei patrii, ci al lumii, ce altceva ar putea fi el de fapt, în originala sa denumire, decât tot un cetățean al unei patrii, însă cu granițe extinse până la marginile lumii?

"Weltburger" modern, apatrid obstinat sau simplu patriot nu sunt însă și nu pot fi altceva în sine lor decât tot produse ale unei etnii anume, manifestându-se ca atare în istorie, cel puțin până la Judecata de Apoi.

EVREII in Romania (13)

Până spre finele secolului XVIII, țările noastre își duceau viața în forme predominant patriarcale. Totuși, încă în această perioadă își face apariția chemari și îndemnuri către un nou stil de viață. Dar evenimentul istoric, de o deosebită importanță pentru evoluția politică și economică a Moldovei și Țării Românești, cu profunde implicații în viața spirituală, a fost încheierea păcii de la Adrianopol (1829), prin care se pune capăt războiului rusu-turc început în anul 1827. Prin tratatul încheiat cu acest prilej, cele două Țări Românești dobândesc independență de mișcare în viața economică, ieșind cu totul de sub regimul de "raia" și de grânan sau "chelar" pentru capitală otomană, ceea ce le deschide perspective noi în activitatea economică, bogățiile naționale putând fi valorificate prin relații cu toate statele europene, nu numai cu Imperiul Otoman. Ca un corolar firesc - rezultând din noua situație politică-economică - se produce o nestăvnică invazie de elemente străine, cu precădere evrei, spre țările noastre. O invazie pe care memorialistul Radu Rosetti o compara cu acel veritabil "gold rush" ("goana după aur") care atragea căutătorii de aur spre cele "placers" ("zăcăminte aurifere") din California și din Australia. Așa cum s-a arătat în capitolele anterioare, până în preajma războiului rusu-turc din 1827, evreii au reușit să fixeze, în tâceră, câteva capete de pod bine întărite, în nordul Moldovei și apoi, fără zgromot, și-au concentrat forțele spre sud. Centre mari și bogate, până atunci în întregime românești/sub toate aspectele, au început să-și piardă caracterul tradițional și etnic. Negustorii și meșteșugarii autohtoni dispăreau, după o luptă inversată, locul lor fiind luat de noii veniți. Confirmând acest punct de vedere, iată ce scrie Nicolae Iorga în capitolul VI al lucrării sale "ISTORIA EVREILOR INTERILENOASTRE". "Sîn în această epocă vedem însă pe Evrei dezvoltându-se, în dăuna elementului creștin indigen, pe toate terenurile atacate până acum de dânsii. Un act oficial din Moldova arată că ei au toate prăvăliile stradelor principale din Iași: <<Ulița Mare, începând de la Curtea Veche, până la marginea Copoului, Ulița Academiei, a Consulatului rusesc, a Curții Domnești și a Teatrului până la Ulița Golia, apoi uiliță care începe de la Sf. Ioan în față cu Paladi, ulița Hatmanului Alecu Roznovanu, ulița Sf. Spiridon până la Cabinetul Natural>>; în mie de prăvălii, aparținând în 1843 creștinilor numai 15 (Neugebauer, Die Donaupräsentämer, Breslau 1859, pp. 93-94). La Botoșani breslele se desfac, din concordanță lor, și blânarul se plânge Domnului, Grigore Ghica în cuvinte mișcătoare că <<dela o vreme nația evrească, aceea ce cu semenie se amestecă fără îndrîtuire în toate, s'au nărvălit și intră și în acest meșteșug>>, smodind căsele, nu pentru le învăță, ci pentru a ruina pe patronii lor, <<impiedicându-i să facă lucru>>, aducând pe breslași la cersetorile. La Iași, unde ei formează pînă la 1848 două treimi ale populației, în măna lor este totul: camăta, mîșita, comisărul, cărăușia, zidăria, lemnăria, fierăria, tapiteria, cristoitoria, pe care <<le fac râu pe toate, dar fac tot>> (îl sînt tot mai, mai il sînt tot) (Raport al consulului francez din Iași, Guérault, în Anul 1848 în Principatele Române, I București 1902, pp 212-4).

I. În Bărlad erau pe la 1820 numai vreo zece case jidovesti șiul de o mie creștine; acuma acestea din urmă pare că s'au lăsat. În România rezistența episcopală, atacata cu acete false, e complet sfărâmătă. Pretutindeni și așa."

Regulamentul Organic introdus ca act constitucional în Iulie 1831 în Muntenia și în Ianuarie 1832 în Moldova, document "care derivă în cea mai mare parte din dezvoltarea proiectelor constituționale ale boierilor noștri, mai ales ale celor din Moldova, așeză pe Evreii între străinii pe cari numai Adunarea Obștească îl poate împămenta, pentru merite deosebite făăt de sărăcini. Tinând seama de aceea că <<Jidovii sunt împrăștiati prin Moldova>>, că <<numărul lor crește din zi în zi>>, că <<cea mai mare parte din ei trăesc cu vătămarea interesurilor pământenilor, folosindu-se de toate mijloacele speculaților, cu scădere industrială și a fericirii obștești>>, se hotără catagrafia lor, păstrarea celor cu stare și expulzarea pentru totdeauna a celor ce, neavând un meșteșug folositor, trăesc fără căpătău (Cap. III, art. 94)."

Dar, în pofta acestor reglementări menite să stăvilească pătrunderea masivă a evreilor în țările Românești, spre norocul nedorișilor paspeji și spre nenorocirea populației băstinașe, o serie de factori prielnici le-a favorizat pătrunderea, înlesnindu-le așezarea temeinică în spațiul locuit de români. In-

fond este vorba de aceiasi factori care au acționat și în perioadele anterioare, de data aceasta însă amplificati în intensitate, în extensie, dar mai ales în consecințe, uneori de proporții catastrofale, pentru întreaga viață socială a poporului român, sub toate infâșările: spirituală, economică și politică.

O primă categorie de factori sunt factorii de natură externă. Enumerarea lor are darul să explică cauzele care i-au determinat pe evrei să emigreze. Iată-i într-o prezentare succintă:

1. Persecuțiile neconveniente din Rusia și Polonia, care se manifestau adeseori sub forma de pogromuri violente;

2. Nemulțumirile autorităților austriece din Bucovina și Galicia, nemulțumiri care îi îndemnau să-și corteze un sălas mai mic într-o altă țară;

3. Refracțiile serviciului militar obligatoriu, ucazul imperial al Tarului Nicolae I din 1827 și indemniza fără în țările noastre, unde nu exista obligativitatea serviciului militar;

4. Războiul rusu-turc din 1827-1828 alături Tarilor Românești ieșirea de sub dependență economică și, în parte, politică a Sultanului, adică începutul unei ere de libertate a comerțului cu lumea din afară Imperiului Otoman;

5. Paralel cu invazia capitalurilor străine a avut loc - spune St. Zeletin - o invazie a evreilor.

A doua categorie de factori o constituie factorii

***
In legătură cu slaba rezistență pe care au întămpinat-o evreii la pătrunderea lor în țările Românești, atât din partea multor boieri, cât și din partea autorităților, iată ce scrie Nicolae Iorga în "ISTORIA EVREILOR..."

"Să arenzile, până la Regulamentul Organic, și cu toată oprirea Regulamentului, cad pe început în mâinile lor. La Botosani ei se asociază și cu Armenii pentru a le lăsa. Proprietarii bunii bucurosi de căstig mare fără muncă; doar de-și asigură în contracte ocrrotirea oamenilor Curții și ai bisericicii, unde le dorm înaintășii.

Apararea terii se facu în chipul cel mai stângaciu de Guvernul lui Mihai Sturza, care avea și temerile sale politice și appeturile sale personale. Se înviără în Moldova anilor 1840 trei măsuri aplicate ceva mai bine în Austria lui Josif al II-lea, măsuri găsemea că acelea pe care le lăsa și Rusia lui Nicolae I: acte de legitimare, <<Inchezișuire>>, cerere de-a-si arăta existența capitalului și exercițiul profesioniilor, supunere călătorilor dintr-un loc în altul la un permis administrativ, amenințarea cu expulzarea. Să căuta, în 1847, a se aduce părăsirea vechiului port galician perciuni, barbă, părăsili de păstă și papuci. De aici nu rezultă Evrei mai puțini, dar fără îndoială funcționari mai bogăți.

Din potrivă Mihai Sturza a fost învinuit, cum se stie, că a favorizat imigrarea altor elemente fără de folos pentru țară. <<În afost acela>>, se spune într-un memoriu al tinerilor revoluționari, <<care a dat proiectul obștești Adunării pentru a se hoțări luarea la oaste și din nația israelită și care, ca să nu puiă în lucru această legiuire, a luat apoi mită dela Israelită 40.000 de galbeni?>> Un Galățean observă: <<Înălțimea Sa a îmbrășiat pe Greci, și mai cu seamă pe Jidovi, de-i-a pus asupra bietului Moldovan>>. În sfârșit alt <<memorial>> semnalează că 30.000 de galbeni au fost dăriți de <<o tovărășie de Jidani>> <<pentru că să facă nepedepșit contrabandul rachiului>>.

Căci vremea clasică a așezării pe moșii boierilor căstigați acum cu totul de luxul apusean, a unui număr de Jidovi pentru a face târgurile, cu caracterul absolut evreesc. Înălțea sub Ioan Sandu Sturza, Ioan Grecău capătu voie a-si face târg la Drăgușeni în Covurlui. Din satul Totoiești răsare astfel Podu-Iloaia, din Frumușica Botoșanilor se face la 1845 cloaca de astăzi; din Negrești Vasluiului un popas de străină; pe locul delă hotar al Domnului înșuș se înșinujează Mihăilenii, al cărui act de fundație se păstrează la sudul Marcu Zaharia, prizonier pentru aceasta. Si că zecile se numără aceste așezări de exploatare și depravare, căriciumă lungă cărciumă, cu sticlele de rachiu de cartofi și altă otrăvară, în tot cuprinsul Moldovei, îstovind o răsă pentru hrănirea viciilor <<civilizate>> ale clasei dominante.

Erau acești oameni, al căror număr se ridică în 1848, după soțocile lui N. Șulu, la 11.050 familiile. În Iași aveam la 1843 aproape 7000 de capi de familie, jumătate din populația - orășul - urmării lui Ursul, Cernău și Drăgan, de la 1700-50? Răspundem: cu siguranță nu, sau, altfel, ei își pierduseră vechiul caracter pentru a se face pe apă cu năvălitori, Evrei germani din Galitia. La 1856 consulul francez Place scrie: <<În fiecare zi intră Evrei cu mîle în Principate, și mai ales în Moldova. Și de la consulul general al Austriei chiar că are în acest moment sub protecția sa peste 35.000 de indivizi de această religie>>.

Dar mai e un argument: Evreii lui Dimitrie Cantemir nu vorbăia limba ebraică, dar desigur cea spaniolă, că și el din Tira Românească, și o puteau părtăsi numai pentru limba terii. Evreii lui Mihai Sturza însă, ca și imensa majoritate a Evreilor de azi, vorbesc acel jargon german, al cărui caracter arată timpul foarte recent când unele elemente românești au pătruns în el. Evrei ca aceia, cărăușii din București aclamără la 1848 steagul tricolor, pe care Eliad-Rădulescu scriise <<emanciparea Israileștilor>> - căteva mil în tot Principatul - și colaborau la <<Pruncul Röhm>> al lui Rosetti, un Dr. Barasch, un cunoscut scriitor, un Hillel B. Manoach, președinte al Municipiului Târgoviște, revoluționar, donator de burse Universității, un Ioscovici și Rosenthal, prieten al corifeilor mișcării, lipseau dincolo de Milcov cu desăvârsire". (va urma)

PERIODADA REGULAMENTULUI ORGANIC

Protectoratul rusesc:

1828 - 1856

Cele cinci *Cuvântări teologice* ("Către eunomieni", "Despre teologie", "Despre Fiul", din nou "Despre Fiul" și "Despre Duhul Sfânt") ale Sf. Grigorie de Nazianz (aprox. 329-328), purtând numerele 27-31 în ediția Benedictină Mauritană și reproducere în volumul 36 din P.G., cunosc acum o frumoasă ediție românească la Editura "Anastasia", în trad. Pâr. D. Stăniloae (care o însosete și do cu utilă introducere, ca și de un bogat corp de note și comentarii, acoperind aproape treime din volum). Ediția, în ciuda unor mici "scăpari" (de culegere, de lecții, de trimitere biblice), reprezintă neîndoilenic o lăudabilă îspravă culturală, sub autoritatea unuia dintre cei mai de seamă teologi și cărturari români ai acestui veac. Ce-i drept, raportată la realizările anterioare, cartea nu este chiar cea mai exactă și mai limbă traducere a Pâr. Stăniloae, dar chiar pasajele mai obscure se pot desculca cu sprijinul notelor, de mare prestație teologică și intelectuală.

Aceste *Cuvântări* au fost răstuite de Sf. Grigorie de Nazianz pe la anul 380, în capela Anastasia din Constantinopol, având ca punct de plecare critica doctrinei arianizante a lui Eunomie de Cyzic cu privire la învățătură trinitară. Este vorba, în sprij, despre confuzia între "naștere" și "creație", ducând la negarea deoiconiștilor Fiului lui Tatăl, problemă la care s-au referit, limpezind-o în duh ortodox, toți Sfinții Părinți din Capadoccia veacului al IV-lea. De altfel, volumul apărut la "Anastasia" pare să inaugureze, în cadrul colecției "Dogmatica", o serie consacrată "Părinților capadocieni".

Un mare gânditor creștin contemporan, respinând însă duhul tradiției patristice răsăritene, Paul Evdokimov (1901-1970), după *Arta iconei... și lubirea nebună a lui Dumnezeu*, este prezent în limba română cu un nou volum, *Vîrstele vieții spirituale* (cuvânt înainte și trad. de Pr. Prof. Ion Buga). Cartea a apărut de curând sub egida Asociației filantropice medicale creștine "Christiana" din București (pe căt se pare, o "rudă editorială" a Fundației "Anastasia"). Despre autor am mai scris în cadrul acestei rubrici. Cartea la care ne referim acum, caracterizată de traducător drept "un dialog cu omul contemporan" din perspectiva "sintezei neopatristică", este împărțită în trei secțiuni: "Întîlnirea", "Obstacolul și lupta", "Harismele vieții spirituale și înălțarea mistică". Autorul vede în "monahismul interiorizat" și în asumarea plenară "preoției universale a laicilor" posibila expresie mistică a creștinismului contemporan, chemat să redescopere, în acest târziu al istoriei, esența Tradiției răsăritene, iisihia, "tăcerea duhului, odihnă lui care-i mai presus de orice rugăciune, ...starea <<fețe către față>>, prelungite în vesnicie, când <<Dumnezeu vine în suflet și sufletul se revărsă în Dumnezeu>>" (p.218).

Se mențină, cu o oarecare întârziere, și excelentul roman al lui Vladimir Volkoff, *Strugăcămăla* (foarte inspirată tâlmăcire românească a titlului francez - *Le Trete*, cuvânt inventat de Volkoff, printr-o subtilă amalgamare între *traître*, "trădător" și *prétre*, "preot", mărturisind "ambiguitatea esențială a personajului principal, Grigoriu", după cum ne informează autorul însoțu într-o *Nota finală*). Romanul, de profunzimi dostoievskiene, simulează o schemă dramatică (Prolog, cinci Acte, Epilog) și este povestea unui "securist" care, făcând pe preotul ortodox, atinge totuși, în felul lui, revelația și martirajul (chiar dacă acesta nu se consumă efectiv): "Hristos mi-a refuzat martirajul. Sînă blestemat". Ideea de substrat a cărții, riscând să scape din păcate recepției contemporane, este aceea că răturile au putere obiectivă, chiar când sunt oficiale formal; ele lucrează tainic asupra monstrului, fără voia lui, ducându-l până la teofanie (p.215).

Universul totalitar este surprins cu un ochi de observator genial și de ironist amar. Stilul "clar și dur" este cu măiestrie transpus în limba română de experimentator Mircea Ivănescu (după ediția franceză din 1983; amintim că romanul, scris chiar în franceză, a apărut mai întâi în 1972, sub pseudonimul Lavr Divomikoff, explicitat și el în *Nota mentionată*). Versiunea românească a fost scoasă de Editura "Anastasia" (unde mai apăruse anterior și cartea *Despre Rege* a aceluiași V. Volkoff).

*
Evreul rus Lev řestov (Lev Isakovič Schwartzmann, n. 1866 Kiev - m. 1938 la Paris), trecut de obicei în rândul existențialiștilor creștini (de felul lui Gabriel Marcel) și a căruia "metodă" Emil Cioran o definea lapidar drept o "peregrinare prin suflete" (în străinile sale *Exerciții de admirare*), a fost decurând editat în premieră și în limba română, cu *Revelații mortii*, un eseu de meditații filozofico-religioase despre Dostoievski și Lev Tolstoi (primul agreat, iar celalăt dezagreat de către autor). Scrisă inițial în rusește, carteau a văzut lumina tiparului în 1923, în versiune franceză, la Paris (unde autorul - de acum Léon Chestov - se refugiasă, după ce făcuse pe revoluționarul, din 1922). Ce toți existentialiștii, řestov trăiește mai degrabă o contorsionată criză religioasă decât o autentică experiență creștină. Este în el o stranie întâlnire între sufletul *iudeac* și sufletul *slav* (dar, cu toate acestea, cel mai mult parcă seamănă cu *spaniolul* Miguel de Unamuno, atât ca problematică, cât și ca expresie). Este, în orice caz, un gânditor foarte viu, cu intuiții profunde și reprezentativ pentru acel tragicism

spiritual al secolului nostru, împins până sub zodia absurdului. E util să-l citești, dacă primejdios să te oprești la el.

Proaspăta versiune românească a eseului său, publicat de Editura "Humanitas", fiind realizată, după versiunea franceză a lui Boris de Schloëzer, de către d-na Smaranda Coșmin. Volumul mai cuprinde o prefacță a d-lui Radu Enescu și niște "Note critice" (de fapt utile extrase din A. Canus. B. de Schloëzer și B. Fundoianu despre "cazul řestov").

*
Un alt evreu relativ notoriu, Julien Benda, contemporanul cu doar un an mai tânăr al lui Léon Chestov, este publicat de Editura "Humanitas" ("cu sprijinul Fundației Sôros pentru o societate deschisă"), în cadrul seriei "Societatea civilă". Este vorba de volumul *La trahison des clercs* (Paris, 1927), ce a făcut multe valuri la vremea lui (ăsă se vedea și prefata d-lui Andrei Pippidi, "Benda singuraticul", în care acestuia din urmă îi sunt atribuite virtuți "profetice"). Versiunea românească, intitulată *Trădarea cărturilor*, este garantată de numele d-nei Gabriela Creția (motivația titlului românesc poate fi găsită în nota de subsol de la p.33; într-un înțeles larg, este vorba despre *intelectuali*). Dialectician subțire prin rasă și formăje, J. Benda ar dori să ne convingă că intelectualii moderni, prin amestecul lor în ordinea istorică, ar fi niște trădători ai ordinii spirituale și că din această "trădere" sau perversiune ar ieși toate nenorocirile lumii contemporane. Acești *clercs* au ajuns "trădători" de-a valma, firește cu excepția autorului nostru! Ideile susținute cu patimă în acest rechizitoriu nu-l au împiedicat cătușii de puțin pe Benda să se amestice în mai toate campaniile stângiste ale vremii sale (a trăit până în 1956) și nu e greu să descoperi, îndărătuș sofismelor, idiosincrasile și trăsăturile ale evreului modern. Benda nu suferă, firește, dreapta, naționalismul, tradiționalismul creștin în genere. În schimb, se are bine cu stânga internațională, exaltă "mistica democrației" (deși declară că "ea constă mai puțin în a iubi acest regim și mai mult în a-i ura pe opozanții săi") și sprijină comunismul (deși, în teorie, se preface a-l critică, etichetându-l drept "extremism"). În 1933 va încopii în termeni masonici un *Discours à la nation européenne*. Profet al Maastrichtului? Mai degrabă colportor subtil de idei masonice venerabile. E de înțeles de ce este scos de la naftalină într-o vreme ca și noastră, obsesăză de "Casa comunei", "societăți deschise" și "societăți civile"...

Cele căteva jumătăți de adevarări, cu care pot fi amăgite spiritele superficiale, nu pot face din Benda și din opera lui (oricără de prolifică) temeliuile unei "reabilitări

a culturii acestui veac", cum crede d-l Pippidi. Gândirea creștină aduce o viziune mult mai complexă a raporturilor dintre "spiritual" și "temporal", într-o lume în care nu există numai "les clercs" și "les laics" (în toate înțelesurile posibile ale acestor cuvinte), ci și bunul Dumnezeu, care ne rabdă pe toți și nu ne "trădează" pe nici unii...

*
Apetența editorilor noștri pentru autorii evrei cunoaște, s-ar zice, un fel de paroxism. Nu-l putem scăpa din vedere pe adulatul Sigmund Freud (1856-1939), unul dintre promotorii savanți ai pansexualismului contemporan. La Editura Științifică a apărut volumul II din seria de *Opere* inițiată în 1990; el conține una dintre cele mai faimoase cărți ale înțemeietorului psihanalizei: *Interpretarea viselor*. Traducerea, "preambulul" și notele aparțin d-lui Leonard Gavriliu (gazetar cu state vechi în presă comunistă și neocomunistă, dar totuși înțellectual subțire, cu apetențe occidentale). Ediția românească este destul de temeinic realizată. Traducerea pedantă, cu dese trimiteri la originalul german și cu forte utile note ale traducătorului, împlinește accesul la un text dens, foarte limpede în formă și foarte controversat în fond, purtând toate virtuțile și toate limitele cercetării pozitivistice. E o lectură negresită utilă, dar nimenei nu trebuie să se iluzioneze, în urma ei, că s-a înșăpănat asupra tainelor universului oniric (ireducibil la schemele degândire ale materialismului scientist). Dacă un C.G. Jung, pornind de la Freud, a ajuns la o înțelegere mult mai adâncă a problemelor, asta s-a datorat, în mare măsură, tocmai abandonării vechiului spirit pozitivist, deschiderii înțelepte spre religie și mit.

*
Carte de înțelepciune de Constantin Noica este o "creație editorială", ca și 321 de verbe memorabile ale lui Petre Țuțea. De data aceasta editorul a avut însă avantajul referirii la un text scris integral și al reportării la o operă filozofică suficient de consolidată (la care se adaugă cunoașterea mult mai apropiată a omului Constantin Noica). Cele 582 de fragmente (însoțite de utile note explicative) sunt extrase și prelucrate din volumul postum *Jurnal de idei*, apărut în 1990. Ele sunt grupate în trei secțiuni: "Îndrumător pentru tineri", "Fragmente de sistem. Mirări. Obsesi" și "Mărturisiri". Asemenea întreprinderi editoriale nu și le poate permite oricine; d-l Gabriel Liiceanu reprezintă însă o garanție.

Cităm din "Nota Editurii" (p.8): "Publicăm în seria *Antologile Humanitas*, această *Carte de înțelepciune* ce încearcă să concentreze în puține pagini, esențialul din *Jurnalul de idei*. Însă parțial cărții de față e mult mai ambicioas: am vrut să oferim cititorului, chiar (celui) nefamiliarizat cu volumele de filozofie ale lui Noica, o primă imagine globală asupra personalității, operei și <<școlii>> instituite de filozof, în ultimii săi ani, la Păltiniș". Si adaugă editorul: "O școală care să dea oamenilor nu lecții, ci stări de spirit".

*
Tot mai bine reprezentată este, în vremea din urmă, "literatura" rezistenței anticomuniste, fie din munți, fie din închisori. O cutremurătoare carte-document este cea scosă, cu desăvârșit profesionalism, dar și cu certă înțelegere umană, de Editura "Humanitas": *Povestea Elisabetei Rizea din Nucșoara* (urmărată în același volum, de *Mărturia lui Cornel Drăgoi*). Cartea reproduce convorbirile înregistrate cu cei doi de către Irina Nicolau și Theodor Nițu, etnolog la Muzeul Tânărului Român; acestea sunt precedate de o "Prefață la spovedanie", semnată de d-l Gabriel Liiceanu. Ediția este și foarte bogat ilustrată; realizatorii au dedicat-o d-nei Lucia Hossu-Longin (cea care a pus mai întâi în atenția publicului larg, prin "Memorialul durerii", figura greu încercată de Elisabeta Rizea). Cazurile celor doi interlocutori se topesc în destinul unui întreg front de rezistență anticomunistă (întemeiat "de col. Gh. Arsenescu"; aşa-numiții "Haiducii Muscelului"). Tot aceasta este și tema cărții d-lui Mihai Rădulescu, *Singe pe Rîul Doamnei* (Editura "Ramida", București, 1992), subtitulată "Pînă cînd astă suferință?". Este vorba de "epopeea" grupului ce a realizat cea mai lungă opozitie armată la dictatura comunistă, sub conducerea fratilor Arnăuțoiu (pe valea Rîului Doamnei, între martie 1949 și mai 1958).

(continuare în pag. 23)

In fata masoneriei Biserica se "cipriotizeaza"

Într-un recent număr al periodicului bisericesc "Vestitorul Ortodoxiei" - oficiosul Patriarhiei Române - a apărut cu litere de o șchioapă, pe prima pagină, un fulminant titlu: "Biserica Ortodoxă condamnă Masoneria". Citindu-dintronuflare, nu-ți mai rămâne de crezut decât că Biserica Ortodoxă Română (B.O.R.) a ieșit la luptă împotriva Masoneriei, cu un curaj nemaiîntâlnit în ultimii 56 de ani - timp în care, începând cu 1938, în România s-au succedat trei dictaturi: carlistă, antonesciană și comunistă. Parcurgând însă actul public de condamnare, înțelegi imediat, din subtitlul scris cu un corp de literă mult mai mic, că nu B.O.R. condamnă masoneria, ci Biserica Ortodoxă a Ciprului. Deci, furtună într-un pahar cu sifon! Printr-un ingenios truc jurnalistic (de titrare și tehnoredactare) redacția "Vestitorului" a lansat titlul punând în spatele Sf. Sinod al B.O.R. un act de curaj pe care actualii ierarhi nu l-au îndrăzni nici măcar în vise.

Metoda luării castanelor din foc cu mâna altuia ne este cunoscută, dar nu credem că în cazul actualilor ierarhi ai B.O.R. devine operantă în fața masoneriei din România. De ce? O explicație posibilă ne-o furnizează părintele Gh. Calciu-Dumitreasa într-o declarație mediatizată în Canada (vezi și "Puncte Cardinale", nr. 7/31, p. 9, col.1):

"(...) Ierarhia Bisericii Ortodoxe este amenințată de o ruptură între vechea generație de ierarhi, influențați de absolutismul comunist, și noua generație școlită în Occident, preluată de diferite grupări masonic (....)".

Părintele Calciu nu face afirmații nefondate. Vom da un argument edificator. Aproape toți tinerii ierarhi ai B.O.R. de astăzi, care ocupă posturile de arhierei-vicari în episcopii ortodoxe sunt într-adevăr "școliti în Occident" prin filiera burselor ecumenice!

Ca să-și recapete curajul de altădată și să condamne masoneria pe față, cum a făcut-o anul acesta Biserica Ciprului și altădată Biserica Greciei, Biserica Ortodoxă Română va trebui, mai întâi, să-și scoată arhivele la lumină (câte au mai rămas după filtrale impuse de fostă Securitate). Acolo, la arhivele B.O.R., membrii și ierarhii Sf. Sinod al B.O.R. - fie ei școliti masonic în Occident sau în țară - vor descoperi "Studiul asupra francmasoneriei", aparținind fostului Mitropolit al Ardealului (mort în condiții dubioase) Nicolae Bălan. Acel studiu - perfect documentat asupra subiectului - a fost votat de Sf. Sinod al B.O.R. în ședința din 11 martie 1937!

Silviu Alupei

(continuare din pag. 22)

D-l Mihai Timaru (altă figură mediatizată prin "Memorialul durerii") semnează volumul *Amintiri de la Gherla* (Editura de Vest, Timișoara, 1993). Partea intâi redă un interviu cu autorul, realizat de d-l Fl.Toma. Celelalte două părți relatează scene cumplite din închisorile comuniste (mai ales Gherla și Aiud), de pe vremea monstruoasei "reeducații". Cu amintiri din închisoare începe și volumul d-lui parlamentar Sabin Ivan, *Anchetat, anchetator* (Editura "Topaz", București, 1993). Relatăriile, de tot sumare (abia vreo 40 de pagini), sunt împănată cu versuri de Radu Gyr și Nichifor Crainic (din nefericire amarnic mutilate). Autorul, mai recent membru al Comisiei parlamentare de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990, pare nerăbdător să treacă la faptele respective; sunt, ce-i drept, dezvăluiri interesante și considerații pertinente, meritând să fie citite. Pe coperta din urmă, d-l Al.Paleologu a avut amabilitatea de a comite câteva rânduri convenționale despre carte și autor.

După ce apăruseră și în corpul cărții *Istoria Mișcării Legionare scrisă de un legionar* (asupra căreia nu mai revenim), cele patru conferințe despre *Fenomenul legionar* întute de Nae Ionescu în lagărul de la Miercurea-Ciuc, în primăvara lui 1938, s-au editat mai apoi și separat, însoțite de introducerea și epilogul lui

C.Papanace. Broșura poartă însemnul obscurcei edituri "Antet XX-Press" (București, 1993) și are calitatea unei mari accesibilități.

Amintim, în acest context, că la Editura "Humanitas" a apărut anul acesta și *Cursul de Istoria Logicii* al lui Nae Ionescu (ediție îngrijită de Marin Diaconu, devenit cam în pripă "naeionescologul" nostru prin excelență). De-acum avem la îndemână, de bine de rău, în ediții noi și în tiraje multumitoare, cele mai reprezentative titluri din bibliografia naeionesciană. Fie ca spiritul viu al marelui profesor și gazetar să fertilizeze

MARGINALLII

sufletele și minile unei generații păscute de o tragică sterilitate!

*

Este regretabil că d-l Cornelius Coposu, în "colocviul politic" al ziarului "Ora" (din 19 iulie 1993), se face colportorul unei echivalări măștave între legionari și comuniști. Conform domnie-sale, legionarii ar fi aduși pe scenă politică românească spiritul de intoleranță, comuniștii nefăcând decât să-și continue în acest sens. Dacă am bănuia că d-l Coposu este dezinformat, am aduce noi sumedenie de exemple de intoleranță politică din

Sâmbătă, 9 octombrie 1993, orele 11.00, la Gherla, în cimitirul de lângă penitenciar, se va oficia sfintirea unei Cruci ridicată întru pomenirea victimelor teroarei comuniste. Cei care doresc să participe la această ceremonie pot obține informații suplimentare de la filialele județene ale A.F.D.P.R.

Le mulțumim încă o dată tuturor celor ce, fie din țară, fie din străinătate, ne-au sprijinit finanțar, publicistic sau moral, contribuind la supraviețuirea și apariția regulată a "Punctelor Cardinale".

REDAȚIA

Îi rugăm pe numeroși cititori care ne-au scris, din țară sau din străinătate, să ne ierte pentru faptul de a nu le fi răspuns tuturora și de fiecare dată, precum și pentru întârzierea apariției unor materiale trimise spre publicare. În condițiile în care apărăm lunar, spațiul celor 16 pagini se arată insuficient, acesta fiind și motivul pentru care am hotărât (cu regret) să nu introducem deocamdată o Poștă a Redacției cu caracter permanent. Dacă Dumnezeu ne va ajuta să apărăm bilunar, poate cu începere de anul viitor, atunci vom avea prilejul să remediem și această lipsă.

REDAȚIA

Abonaților noștri din străinătate le aducem la cunoștință că prețul unui abonament anual în valută, precum și contul bancar în care vor putea fi vărsăți banii, le vom comunica în numărul pe luna octombrie.

REDAȚIA

În urma devastării vechii sale locuințe din Toronto, familia Prof.Hatman-Matei-Hojbotă roagă și se trimit corespondență pe noua adresă: 65-SCADDING AVE.-Ap.513 - Toronto - Ontario - Canada, M5A 4L1 (Tel.416/367-3361).

Ilustrația de pe pag.1 îi înfățișează pe Sfinții Apostoli Ioan și Petru (în dreapta), Marcu și Pavel (în stânga), pictați de Albrecht Dürer în 1526 (München - Pinacoteca Veche).

lumea noastră interbelică, situații în care legionarii fie n-au fost implicați, fie s-au aflat în postură de victime. Dar d-l Coposu nu este dezinformat, ci mai degrabă de rea-credință, judecând abuziv întrreaga istorie legionară prin evenimentele nefericite ale anilor '40-'41. Sugerarea perfidă a unei apropierii între legionari și...peuneriiștii de astăzi este o încununare a acestei rele-credințe.

Altminteri d-l Coposu deapăna și amintiri interesante. Antologic (și foarte reprezentativ pentru înțelegerea distanței incomensurabile dintre Parlamentul vechi și cel actual) este episodul cu A.C.Cuza și Demostene Botez. Acesta din urmă, Tânăr de viitor și proaspăt parlamentar, părește un jaliu eșec ororic. Cerându-i-se păreră, profesorul A.C.Cuza rostește una dintre acele butade geniale, care l-au făcut faimos și inimitabil: "Dragul meu, am ascultat botezul parlamentar, dar nu l-am auzit pe Demostene"...

Răzvan Codrescu

P.S. Ne cerem scuze că, în Numărul trecut, am colportat tangențial o informație inexactă, prezentându-l pe Printul Alexandru Cantacuzino drept fiu al Generalului Gh.Cantacuzino-Grănicerul. Această greșeală regășită nu anulează înșă justitia criticii pe care o formulam acolo (confuzii grosolană între cele două personaje în Numărul 2 al revistei "Noua Dreaptă").

Un ochi râde!

Altul plâng...

PEDEAPSA CU MOARTEA

La inițiativa "Evenimentului zilei" s-a declanșat o campanie de strângere de semnături pentru organizarea unui referendum național privind reintroducerea pedepsei cu moartea. Sigur că proporțiile pe care le-a căpătat delicevența în societatea românească "post-totalitară" (mai ales criminalitatea, violurile, jafurile și corupția) trebuie să ne pună pe gânduri. Important este însă să nu gândim anapoda.

Pedeapsa cu moartea a existat în legislația noastră până la începutul lui 1990, când a fost abolită din cele mai evidente rațiuni de clică politică; reinstalată la putere într-o formulă cosmetizată, comunității "d模ă nouă" și-au luat o măsură de precauție pentru un viitor încă imprevizibil făcându-i totodată scăpași și pe reprezentanții vechii găzzi, de care au rămas legăți prin numeroase fire. La mijloc a fost, aşadar, nu un interes public, ci un complex de interese personale.

Între timp, din numeroase motive, în România s-a ajuns la o suprasaturație infracțională. În aceste condiții, unii au naivitatea să-și închipui că reinșaurarea pedepsei cu moartea ar constitui remediu optim pentru actuala insecuitate a vieții noastre sociale. Aici credem că intervine o simplicitate de gândire care se cere cordial amendată.

Principial vorbind, nouă nu ni se pare că pedeapsa cu moartea ar contravenei democrației sau creștinismului. Democrația se întemeiază pe legalitate ("Statul de drept"). Poate oare legea să ocrotească... fărădelege?! Atunci intră în contradicție cu ea însăși! Legile trebuie să contracareze fărădelegile; aceasta este măsura utilității și eficienței lor. Or dacă nici una dintre celelalte legi nu poate frâna proliferarea anumitor grave fărădelegi, atunci legiferarea pedepsei cu moartea trebuie să devurgă ca o soluție de ultimă instanță!

Mai delicată pare abordarea problemei din punct de vedere creștin. Dar pedeapsa cu moartea a existat întotdeauna în societățile tradiționale, structurate religios, inclusiv în cele creștine! Ea a existat și în lumea ortodoxă bizantină și post-bizantină, ca și în lumea occidentală, catolică sau protestantă. Biserica fie că a tolerat-o în mod tacit, fie că a favorizat-o și chiar a impus-o. Cert este că niciodată, nici măcar în vremurile patristice, ea nu a luat o atitudine oficială împotriva pedepsei cu moartea, recunoscând-o ca pe un drept firesc al autorității seculare. Să sim noi astăzi mai creștini decât Sfintii Părinți? Hotărât lucru, idiosincrasia modernă față de pedeapsa capitală are cu totul alte surse decât scrupulele creștine (adeseori invocate doar în mod demagogic).

Creștinul se subordonă în ordinea mistică lui Dumnezeu și Bisericii, dar în ordinea istorică el se subordonă Statului, care are menire și mijloace specifice: "Dați Cezarului cele ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu" (MATEI, 22, 21; MARCU, 12, 17; LUCA, 20, 25). Ce-i drept, pot interveni cazuri în care "legea cetății" să intre în contradicție cu "legea divină", mai ales dacă "Cezarul" este eretic sau ateu. Se poate naște întrebarea dacă un Stat ateu sau laicizat are aceeași legitimitate cu unul fundamental creștin. Dar cu toate acestea, o lege a cetății, oricât de aspiră, dacă este dreaptă și indispensabilă binelui social, nu poate să contravină voinei divine (ba chiar s-a formulat demult teoria că legile "omenesti", întrucât sunt drepte, reprezintă tot expresii ale voinei lui Dumnezeu, care-i inspiră pe legiuitorii).

Pe de altă parte, cei ce invocă axele mistică și morale ale creștinismului trebuie să facă distincție între planul individual și planul comunitar (a căror confuzie poate duce la concluzii pripite și eronate; numai un exemplu: pe plan individual, după modelul hristic, creștinul este dator să-și iubească semenul în mod necondiționat, până la sacrificiul de sine; lovitură de alt ins, este chemat să-i întoarcă și obrazul celălalt; cerându-i-se haina, este chemat să-i dea și cămașa. Daroare lucrurile pot sta întocmai și pe plan comunitar? E limpede că nu. Așa se și legitimează războliul de apărare din punct de vedere creștin; dacă noi, români, care "ne-am născut creștini", am fi stat, ca neam, "să întoarcem obrazul" tuturor agresorilor noștri, atunci am fi dispărti demult din istorie!). Când în joc nu sunt interese strict personale, ci interese comunitare, care ne angajează într-un destin colectiv, atunci stăm sub alte norme și sub alte răspunderi. Chiar Fiul Omului, când este chinuit și batjocorit El, răbdă și se roagă pentru agresori ("lătă-i, Doamne, că nu știu ce fac!"); dar când este batjocorit Tempul comunității, atunci punem mâna pe bici și lovește!

Pe acest plan comunitar s-ar cuveni tratată și problema infracțională, căci înfractorul este un dușman intern, periclitând potențial întregul corpul social. Dacă împotriva dușmanilor externi comunitatea se apără în mod legitim cu armele, împotriva dușmanilor interni ea trebuie să se apere cu legile, a căror aspirație poate fi întinsă atât că este nevoie pentru a asigura liniste și securitatea obștească.

Totuși pedeapsa cu moartea nu este îndreptățită în orice condiții. Ea nu poate fi legitimă și eficientă, din orice perspectivă am privi-o, decât după ce toate celelalte mijloace defensive ale societății au fost utilizate în mod gradat, ferm și onest. Pe de altă parte, e doar o naivă amângere să se credă că ea ar putea remedia de una singură tot răul moral și social. Am

luat noi toate celelalte măsuri și am utilizat pe deplin toate celelalte mijloace de combatere a acestei escaladări infracționale? și au făcut datoria, în mod concertat și exemplar, organele noastre educaționale, judecătoarești și polițienești? Într-o societate ca o naosă, haotizată și coruptă la toate nivelurile, ne temem că reintroducerea pedepsei cu moartea ar fi mai degrabă o crudă ipocrizie. O comunitate trebuie mai întâi să binemerite, moral și organizatoric, pentru a avea drept de viață și de moarte asupra membrilor ei. Este acesta cazul nostru? Dacă nu, atunci înseamnă că asanarea trebuie începută, dar din altă parte...

UN CAZ DE "ORTHONEROZIE"

În vara aceasta, în condiții de examen scris (bacalaureate și admiteri), s-au făcut simțite pe scară largă efectele schimbării normelor ortografice. Marea năuceală a început. Fiecare scrie cum îl taie capul sau cum îl lasă înină; iar cei mai mulți scriu amestecat. Românul are vocația să se sistemeze ortografiile, elar ludin fiecare căte ceva! și nu este vorba doar despre elevi și studenți; profesorii înșși grafiaza oscilant, când cu "î", când cu "â", când "sî", când "sunt". Au loc discuții în contradictoriu și scene penibile. Și toate acestea - la ce bun? Se năusește o țară întreagă (și așa destul de năucă!) doar pentru că o târlă de comuniști, în frunte cu impostorul cultural Mihai Drăgănescu, au decis să ne arunce cu praf în ochi, crezând că dacă vor scrie cu "â" or să-și spele toate păcatele față de românism! În afară de această "cioară vopsită" și de niscaiva nostalgii bâtrânești (vorba aceea: "Tara arde și baba se piaptă") schimbarea ortografiei nu-și afiă nici un temei serios, nici teoretic nici practic. Ea este arbitrară (violând principiul fonetic), inutilă (vorba lui Petre Tutea: "afarea în trebă ca metodă de lucru la românii") și nu mai puțin nefirească (tendința naivă a oricărei limbi mergând, dimpotrivă, spre simplificare și regularitate formală). Dar la noi (sechela comunistă!) politicul primează asupra științificului și ingineria primează asupra culturii, chiar și la nivel academic.

Ne mișcăm, ortografic și nu numai, în plină "orthonerozie" (vorba lui Hasdeu). D- Drăgănescu, autorul ortofizicii (un subprodus pseudofilozofic al materialismului dialeptic), o fi de părere că tot ce începe cu orto intră de-acum automat în competența dumisale! N-ar fi exclus că după orto-grafie, dumnealui, orto-man cum îl stim, să inițieze și reformarea orto-pediei sau, Doamne ferește, a orto-doxiei!... În lupta cu "greaua moștenire comunistă", pasul cel mare s-ar zice că l-am făcut! Acum ne mai rămân

mărunțiurile: să schimbăm și republica cu monarhia, și nomenklatura cu aristocrația, și "democrația originală" cu statul de drept, și last but not least- pe Drăgănescu Mihai cu vreun C.Rădulescu-Motru...

HIC SUNT LEONES

Un efect grav al proprietelor noastre erori propagandistice de vreo 60 de ani încoace este imaginea monstruoasă pe care ne-am făcut-o în ochii Occidentului. Două cazuri recente ar trebui să ne pună mai serios pe gânduri: cazul "Dracula" și cazul "Caracatija". Filmul lui F.F.Coppola (ecranizare, ce-i drept, unei abjecții comerciale mai vechi: romanul omonim al irlandezului Bram Stoker) popularizează pe întreg mapamondul cele mai ignitoare inerții cu privire nu numai la voievodul Vlad-Tepes, dar și la români în genere. Desconsiderația față de noi merge până la a ni se atribui o origine hunică ("sâangele lui Attila") și o localizare geografică aproape fantezistă (Varna - port românesc, Galațiul - port la Marea Neagră și învecinat cu Carpații!), totul pus sub semnul sălbăticie. Cartografi medievali, atunci când notaú teritoriile necunoscute, scriau deasupra, evaziv: Hic sunt leones ("Aici sunt lei"). În ce ne privește, așa suntem receptați și astăzi. Am ajuns să fim considerați un fel de rezervor obscur de monștri și monstruozități ("mineriadele") ultimilor ani și sovinismul deșăntat al unor irresponsabili contribuind hotăritor la consolidarea acestei imagini). Și iată că și serialul "Caracatija", deținut de propaganda evreiască, după ce face referință la legionarii ca la o formă agresivă de fascism românesc, inventează un monstru moral căruia îi dă identitate românească: locotenentul Chiriu! Ce importanță are că România n-a cunoscut deportările de evrei în lagăr de exterminare și că legionarii (absolviți de acuzație de "fascism" încă de la Nürnberg) nu numai că nu mai erau la putere în '44-'45, dar zăcea ei înșiși prin lagăr și închisori?

Cum înțelege să apere actuala conduceră politică imaginea țării și demnitatea națională? În loc să luăm atitudine oficială față de asemenea denaturări calomioase, noi suntem ocupati să-l dăm în judecată pe Regele Mihai I !

Mai e ceva de făcut? Las' că tragem noi o reformă ortografică și le luăm puiul la toți! Să vadă că suntem de "ginte latina" lumea asta care ne crede tigani sadea!

EDITURA
"PUNCTE CARDINALE"

B. R. D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redațional: Gabriel Constantinescu, redactor - șef;
Demostene ANDRONESCU, Marcel PETRISOR
Razvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU
Ioan NISTOR, 2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii 109
Secretar de redacție

Tehnoredactare computerizată

"PUNCTE CARDINALE"

Masib S.R.L
Printing Company